

BEGROTING 2025-2028

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	4
Inleiding	6
Leeswijzer	7
I. BELEIDSBEGROTING	11
0. Sociale voorzieningen	12
1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid	16
2. Onderwijs	24
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	27
4. Milieu	39
5. Veiligheid	48
6. Verkeer en vervoer	52
7. Cultuur, sport en recreatie	59
8. Economische structuur	63
9. Bestuur en organisatie	68
10. Algemene baten en lasten	70
11. Overhead	74
PARAGRAFEN	82
1. Lokale heffingen	83
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	87
3. Onderhoud kapitaalgoederen	95
4. Treasury	101
5. Bedrijfsvoering	105
6. Verbonden partijen	107
7. Grondbeleid	125
8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)	128
II. FINANCIËLE BEGROTING	129
1. Saldo Overzicht van baten en lasten	130
Overzicht incidentele baten en lasten	135
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	136
2. Financiële positie	137
2.1 Begrotingsbeleid	137
2.2 Arbeidskosten	143
2.3 Investerings	144
2.4 Reserves en voorzieningen	144
2.5 Geprognosticeerde balans	146
3. Meerjaren investeringsprogramma 2025-2028	148
4. Meerjarenbegroting	153
BIJLAGE	155
Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen (inclusief toelichtingen)	156
Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld	160
Bijlage C EMU-saldo	161

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: aanbieding begroting 2025

Eersel, 17 september 2024

Beste raadsleden,

Voor u ligt de programmabegroting van 2025-2028 van de gemeente Eersel. Deze begroting vormt een belangrijk document waarin de financiële plannen en beleidsvoornemens van onze gemeente worden gepresenteerd. Het geeft inzicht in hoe de middelen worden ingezet om de doelstellingen die de raad vaststelt in beleid te bereiken. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting het budget beschikbaar voor de activiteiten in 2025. De speerpunten voor het komende jaar staan in de verschillende programma's. Verder in deze brief wordt ingegaan op het financieel perspectief en de leeswijzer.

Begrotingsproces

VNG-advies

Bij het opstellen van de begroting is het VNG Begrotingsadvies 2025-2028 als uitgangspunt gebruikt. Dit advies luidt dat ombuigingen in kaart gebracht dienen te worden vanaf het begrotingsjaar 2026, maar zet deze nog niet in gang in 2025. Het is verstandig om na te denken over maatregelen, maar tegelijkertijd moet voorkomen worden dat gemeenten te vroeg onnodige en onomkeerbare ombuigingen in gang zetten. VNG concludeert dat de korting reële gevolgen gaat hebben voor alle gemeenten, op vrijwel alle beleids-terreinen. Door nu nog geen beleidsmatige ombuigingen te verwerken worden de gevolgen van de keuzes van het kabinet duidelijk.

Bezuinigingen/Ombuigingen

Vanuit de raad kwam de oproep om te kijken naar besparingen op de uitgaven. Bij het begroten is aan de beleidsmedewerkers gevraagd om kritisch naar hun budgetten te kijken en deze te verlagen indien mogelijk. In totaal is een bedrag van € 1.051.792,- aan verlagingen van budgetten opgenomen. (zie pagina 139, voor een nadere toelichting op dit bedrag). Op basis van het VNG-advies zijn er in 2025 geen beleidsmatige ombuigingen in de begroting verwerkt. Voor de begroting 2026-2029 worden deze mogelijkheden onderzocht in het traject ombuigingen waarmee we deze zomer zijn gestart.

OZB-verhoging

Ondanks de besparingen zijn er na de voorjaarsnota ook extra uitgaven in de begroting verwerkt. Onder andere door prijsstijgingen of inkomsten verlagingen. Deze worden toegelicht op pagina 139 van de begroting, in totaal € 878.569,-.

Uitgaande van de begrotingssaldi uit de raadsinformatiebrief van 12 maart 2024 zijn de begrote uitgaven en inkomsten (excl. ozb verhoging) in 2025 respectievelijk gestegen met € 3.341.142,- en € 2.996.617,-. Per saldo € 344.525,- hogere lasten en zonder enige ozb verhoging zou hierdoor het begrotingstekort oplopen tot € 231.287,-. Zie ter toelichting onderstaande tabel.

	2025		
	uitgaven	inkomsten	saldi
Begrotingssaldi raadsinformatiebrief 12 maart 2024		113.238	113.238
Mutaties tot en met deze begroting	3.341.142	2.996.617	-344.525
Begrotingssaldi deze begroting excl. ozb verhoging	3.341.142	3.109.855	-231.287
Extra opbrengst ozb verhoging		486.000	486.000
Begrotingssaldi deze begroting incl. ozb verhoging	3.341.142	3.595.855	254.713

In deze begroting is een OZB-verhoging opgenomen van in totaal 14,5%. Hiermee worden de hogere structurele lasten uit de jaarschijf 2025 gedekt en is er een klein stapje gemaakt om de structurele lasten uit onze meerjarenbegroting in evenwicht te brengen met onze structurele baten. Het begrotingssaldo voor 2025 bedraagt hierna € 254.712,- positief. Zoals gezegd vinden wij het verstandig om onze hogere structurele lasten gefaseerd bij onze burgers neer te leggen, vandaar dat wij in 2025 iets ruimer verhogen dan strikt noodzakelijk is voor de jaarschijf 2025.

Vanuit de raad kwam het verzoek om de OZB met maximaal 10% te laten stijgen voor woning-eigenaren (gemiddelde extra last van € 31,80 per woning). Dit is verwerkt in de begroting. De OZB voor niet woning-eigenaren stijgt daarmee met 22,07%. Deze OZB-verhoging levert een structureel voordeel op van € 486.000,-. Zie ook paragraaf lokale heffingen. Door deze structurele verhoging wordt de uitdaging om de begroting in de toekomst sluitend te maken kleiner.

Een misschien minder bekend effect in de begroting is het effect van de WOZ-waarde op de algemene uitkering. Wanneer de WOZ-waarde stijgt betekent dit een hogere korting op de algemene uitkering van circa € 48.000,-. Als we deze korting willen compenseren dienen we de OZB eveneens met ruim 1% te verhogen. Zie pagina 142 voor een uitgebreidere toelichting.

Na de verhoging van 10% OZB voor woningeigenaren, ligt de OZB last nog steeds lager dan gemiddeld in Nederland.

Begrotingssaldi 2025-2028

Na verwerking van alle mutaties in deze begroting resulteert dit in onderstaande meerjarige begrotingssaldi. De jaarschijf 2025 laat een positief resultaat zien van € 254.713,-. Hiermee verwachten we, na beoordeling door de provincie, voor het jaar 2025 onder repressief te vallen.

<i>(bedragen in €)</i>	2025	2026	2027	2028
Inkomsten	63.662.933	56.579.441	54.889.187	56.691.461
Uitgaven	63.408.220	58.634.388	57.764.305	60.237.251
Begrotingssaldo	254.713	-2.054.977	-2.875.118	-3.545.790
Waarvan incidenteel	19.812	20.053	-5.797	37.124
Structureel saldo	234.901	-2.075.030	-2.869.321	-3.582.914

Inleiding

Voor je ligt de programmabegroting van 2025-2028 van de gemeente Eersel. Deze begroting vormt een cruciaal document waarin de financiële plannen en beleidsvoornemens van onze gemeente worden gepresenteerd. Het geeft inzicht in hoe de middelen worden ingezet om de doelstellingen die de raad vaststelt in beleid te bereiken. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting het budget beschikbaar voor de activiteiten in 2025. De speerpunten voor het komende jaar staan in de verschillende programma's. Verder in deze inleiding wordt ingegaan op het financieel perspectief en de leeswijzer.

Financieel perspectief

De begroting 2025 laat een positief resultaat zien van € 254.713,- voor het jaar 2025. Bij het samenstellen van deze begroting lag de focus op het begrotingsjaar 2025, waarbij het VNG begrotingsadvies 2025-2028 is gevolgd. In 2024 wordt het proces gestart om te komen tot een meerjarig sluitende begroting, die in 2026 moet worden gepresenteerd. Om te komen tot een sluitende begroting voor 2025 zijn er na bespreking van de voorjaarsnota 2025 in de raad nog verschillende keuzes gemaakt.

Bij het maken van de nodige keuzes is de oproep van de raad te kijken naar een besparing van de uitgaven als een van de uitgangspunten gehanteerd, naast bijvoorbeeld het optimistisch begroten van inkomsten. De besparingen (of extra opbrengsten) zijn opgenomen in een overzicht binnen hoofdstuk 2 Financiële positie van de financiële begroting (zie pagina 139). Enkele voorbeelden zijn een minder grote verhoging van de personeelslasten in 2025 en het financieel vertalen van de besparing als gevolg van het 'verledden' van de openbare verlichting.

Naast de besparingen is deze begroting een OZB-verhoging van 10% voor woningen en 22,7% voor niet-woningen (gemiddeld 14,5%) verwerkt. De verhoging was ook voorgesteld in de voorjaarsnota 2025, maar nog niet verwerkt in het gepresenteerde begrotingssaldo. Bij de behandeling van de voorjaarsnota werd gepleit voor een gedifferentieerde verhoging voor woningen en niet-woningen. Dat verzoek is vertaald in deze begroting. Door de OZB-verhoging nu in te voeren wordt de uitdaging om de begroting meerjarig sluitend te krijgen minder groot. Het is verstandig om onze hogere structurele lasten gefaseerd bij onze burgers neer te leggen.

Meerjarig perspectief in relatie tot kortingen vanuit het Gemeentefonds

Meerjarig laat de begroting een negatief perspectief zien, van ruim twee miljoen in 2026 tot en met afgerond drieënhalve miljoen in 2028. Deels wordt dit veroorzaakt door een vermindering van onze inkomsten uit het Gemeentefonds. De gemeente Eersel wordt erg ruim gekort ten opzichte van andere gemeenten in Nederland. Grotendeels staan we zelf aan de lat om dit gat te dichten. Door het rijk geboden compensaties zijn verwerkt in deze begroting en de huidige financiële circulaires en Haagse politieke ontwikkelingen geven geen aanleiding voor aanvullende compensaties. Naast de kortingen vanuit het Gemeentefonds hebben eigen ambities een aandeel in het negatieve meerjarig perspectief. Voor het sluitend krijgen van de begrotingen voor de jaren vanaf 2026 zijn daarom grote ombuigingen met beleidsmatige effecten, grootschalige bezuinigingen en/ of een nog verdere groei van de lokale belastingen noodzakelijk.

In de begroting is zoals gebruikelijk de algemene uitkering conform de meicirculaire verwerkt. Aangezien er in de jaarschijf 2025 een eenmalige korting is verwerkt, voor Eersel is dit een bedrag van € 607.000,-, geeft de provincie de gemeenten bij uitzondering de mogelijkheid deze korting te dekken uit reserves. Aangezien dit niet bijdraagt aan het verbeteren van ons meerjarenperspectief, is van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt (zie pagina 71 voor een nadere toelichting).

H.M.L. Offermans
Secretaris

W.A.C.M. Wouters
Burgemeester

Leeswijzer

De gemeenteraad stelt jaarlijks vanuit haar kaderstellende en controlerende functie de begroting vast. Daarmee geeft de raad invulling aan haar recht het college van B&W toestemming te verlenen om voor een aangegeven prestatie een vastgesteld budget uit te geven. Wijzigingen door het jaar heen worden vervolgens ook ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor het overgrote deel van de budgetten wordt deze toestemming verleend via de begroting.

De begroting bouwt zich op door een optelsom van door de raad vastgestelde beleidsstukken, externe ontwikkelingen die invloed hebben op inkomsten en uitgaven, de voor kennisgeving aangenomen voorjaarsnota 2025, het coalitieakkoord “Doen, tenzij!”, de begroting 2024 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met 2 juli 2024 en de jaarstukken over 2023.

De opzet van de begroting 2025

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor hoe gemeenten in Nederland hun begroting dienen op te stellen. In lijn met de BBV bestaat de Eerselse begroting uit twee delen:

- I de beleidsbegroting;
- II de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan (de programma's), het hoofdstuk “Algemene dekkingsmiddelen en stelposten” en de paragrafen. De programma's worden conform artikel 2 van de financiële verordening van onze gemeente aan het begin van iedere raadsperiode vastgesteld door de raad.

De financiële begroting omvat het overzicht van baten en lasten, de financiële positie van de gemeente, het investeringsprogramma en de meerjarenbegroting.

1. De beleidsbegroting

1.1 Het programmaplan en de maatschappelijke effecten, indicatoren en normen.

1.1.1 Algemeen

Normen en indicatoren

Al een aantal jaren vindt een doorontwikkeling plaats op het gebied van normen en indicatoren in onze begroting. Vanuit het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) is het sinds de begroting van 2017 landelijk verplicht gesteld een set van benchmarkindicatoren in de programmabegroting op te nemen. Die set heeft het doel:

- de begroting inzichtelijker te maken voor (niet-financiële) raadsleden en inwoners;
- het mogelijk te maken om de gemeente Eersel met andere gemeenten en cijfers te vergelijken.

De verplichte indicatoren zijn in de programmabegroting opgenomen bij de beleidsvelden waar zij (het meest) betrekking op hebben. De indicatoren zijn afkomstig uit bestaande (landelijke) benchmarks en onderzoeken. Indien de raad daarvoor wensen heeft, al dan niet op aangeven van het college van B&W, kunnen deze landelijke indicatoren worden aangevuld met eigen indicatoren. De indicatoren en de bijbehorende meetgegevens worden ontsloten via www.waarstaatjegemeente.nl. Hierbij wordt opgemerkt dat sommige gegevens niet jaarlijks worden gemeten, ofwel tijdig worden geactualiseerd. Daar waar onder een norm de waarden tussen haakjes staan, betreft het de meest recente werkelijke cijfers/scores.

De raad is vrij om voorstellen te doen tot wijzigingen van normen. Meetgegevens voor de eigen (subjectieve) indicatoren worden verkregen aan de hand van de burgerpeiling en ondernemerspeiling. Het verbeteren van de normen en indicatoren is een proces dat continu de nodige aandacht heeft, zodat bovenstaande doelen ieder jaar weer beter te realiseren zijn.

Bij de programma's gaat het in eerste instantie om de inhoud van het beleid. Vanzelfsprekend is ook de financiële ruimte belangrijk. In het programmaplan zijn de beoogde maatschappelijke effecten van de indicatoren vermeld, evenals de (prestatie)normen die daarop betrekking hebben.

1.1.2 Maatschappelijke effecten, indicatoren en normen

In deze programmabegroting zijn de volgende uitgangspunten per programma gehanteerd:

- Gewenst maatschappelijk effect(en) is (zijn) duidelijk geformuleerd;
- Gewenst maatschappelijk effect(en) wordt (worden) uitgesplitst in subdoelen;

- Meetbare indicatoren worden opgenomen die iets zeggen over de mate waarin het gewenste effect is/wordt gerealiseerd;
- Opgenomen indicatoren uit de begroting zijn (op termijn) daadwerkelijk te monitoren, zodat verantwoording hierover mogelijk is;
- Per indicator is een (minimum)norm geformuleerd;
- Een directe koppeling wordt gelegd tussen datgene *wat we willen bereiken* en datgene *wat we daarvoor gaan doen* in het begrotingsjaar.

In de programmarekening, als onderdeel van de jaarstukken, wordt vervolgens aan de hand van kleuren in de tabel aangegeven of de gestelde normen zijn gerealiseerd.

1.1.3 De opbouw van de programma's

De programma's zijn als volgt opgebouwd:

Omschrijving programma

Hierin wordt omschreven wat onder het betreffende programma wordt verstaan. De beleidsterreinen die onder het programma vallen zijn ook aangegeven. Deze beleidsterreinen zijn gekoppeld aan de taakvelden uit het BBV.

De drie w's:

Wat willen we bereiken en Wat gaan we daarvoor doen?

Per programma zijn de beoogde maatschappelijke effecten aangegeven, die moeten worden bereikt door de uitvoering van beleid. In een rubriek zijn indicatoren aangegeven voor de beoogde maatschappelijke effecten. Daarnaast is een rubriek opgenomen waarin (prestatie)normen zijn vermeld, die moeten worden gehaald. Direct hieraan gekoppeld is welke specifieke activiteiten moeten hiervoor verricht worden.

Voorbeeld:

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **“Geformuleerd maatschappelijk effect”**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ONDERWERP		
Indicator	Realisatie	Norm
Indicator behorende bij het maatschappelijk effect.	Hoe hebben we de afgelopen jaren gescoord op deze indicator.	De te behalen norm in 2025.
Wat gaan we daarvoor doen? Opsomming van activiteiten die in 2025 moeten bijdragen aan het realiseren van de gewenste realisatie, die een positieve bijdrage levert aan het behalen van het maatschappelijk effect.		

Vervolgens worden bijzonderheden en speerpunten voor 2025, die invloed hebben op de realisatie, toegelicht.

Wat mag het kosten?

Ieder programma kent baten en lasten. Autorisatie door de raad vindt plaats op het niveau van de programma's. Deze programma's zijn ingedeeld in productgroepen, die gelijk zijn aan de taakvelden uit het BBV. De uitgaven die ten laste van reserves zijn gebracht, zijn opgenomen bij de lasten en baten van de desbetreffende productgroep. Verder zijn de investeringen voor 2024 opgenomen.

Indien de raad instemt met de begroting, worden de investeringskredieten voor het jaar 2025 beschikbaar gesteld, mits er door de raad geen aanpassingen worden gemaakt in het meerjarig-investeringsprogramma.

De programma's 10 en 11

Het programma 'Algemene baten en lasten' (programma 10) en het programma 'Overhead' (programma 11) hebben een andere opbouw dan de overige programma's. Hierin wordt alleen een overzicht van de financiële middelen gegeven.

1.2. De paragrafen

In de paragrafen worden de beleidsmatige aspecten van diverse beheersinstrumenten aangegeven. Bedoelde instrumenten vallen ook onder één of meer programma's. Voor een totaalinzicht in de positie van de gemeente is het van belang dat deze dwarsdoorsnede wordt gemaakt. Het BBV bepaalt welke paragrafen in ieder geval opgenomen moeten worden in onze begroting.

Hieronder wordt kort ingegaan op de diverse paragrafen.

1. Lokale heffingen

Hierin wordt een toelichting gegeven op alle belastingen en heffingen van de gemeente Eersel.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is middelen vrij te maken om tegenvallers te kunnen opvangen. Aangegeven wordt welke risico's de gemeente loopt, welke middelen beschikbaar zijn bij tegenvallers en welk beleid de gemeente heeft ten aanzien van deze aspecten.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

In dit onderdeel wordt ingegaan op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, groen en verlichting, de zogenaamde kapitaalgoederen.

Deze paragraaf is onder meer een instrument om onderhoud systematisch aan te pakken. Het spreekt voor zich dat de instandhouding van de kapitaalgoederen van essentieel belang is voor de realisering van verschillende programma's, zoals 'verkeer en vervoer' en 'onderwijs en educatie'.

4. Treasury

De paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen, welke functie als volgt kan worden gedefinieerd:

'Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's'.

5. Bedrijfsvoering

Bij de bedrijfsvoering gaat het om de besturing en beheersing van, het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie op basis van een bedrijfsvoeringfilosofie (bijvoorbeeld rechtmatig, betrouwbaar, transparant, doelmatig en doeltreffend).

6. Verbonden partijen

Dit onderdeel moet inzicht geven in de zogenaamde verbonden partijen:

'Participaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid'.

Hiermee worden bedoeld de gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en privaatrechtelijke rechtspersonen. Partijen waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

7. Grondbeleid

Het grondbeleid is enerzijds van belang voor de doelstelling van verschillende programma's en anderzijds vanwege de financiële belangen en risico's voor de gemeente.

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Deze nieuwe paragraaf voorziet in de wettelijke verplichting om jaarlijks in de begroting aandacht te besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

2. De financiële begroting

In het overzicht van baten en lasten (zie paragraaf 1 van onderdeel II: de financiële begroting) is het onderdeel waarin is aangegeven tot welke bedragen de raad het college heeft geautoriseerd bij de begroting. Het is een overzicht van de baten en lasten per programma, waarbij afzonderlijk is aangegeven welke onttrekkingen en toevoegingen aan reserves er per programma plaatsvinden.

In het onderdeel financiële positie wordt ingegaan op het gevolgde begrotingsbeleid (inclusief de uitgangspunten), de jaarlijks terugkerende arbeidskosten, de investeringen, de reserves en de meerjarenbegroting. Hiernaast worden alle mutaties die verwerkt zijn na de voorjaarsnota toegelicht.

De 'financiële positie' en de paragraaf "weerstandvermogen en risicobeheersing" geven samen antwoord op de vraag hoe gezond de gemeente financieel is, of aan alle verplichtingen kan worden voldaan en of er dan nog ruimte is om eventuele tegenvallers op te vangen.

De totale inkomsten en uitgaven en de batige saldi zien er voor de periode 2025-2028 als volgt uit:

<i>(bedragen in €)</i>	2025	2026	2027	2028
Inkomsten	63.662.933	56.579.441	54.889.187	56.691.461
Uitgaven	63.408.220	58.634.388	57.764.305	60.237.251
Begrotingssaldo	254.713	-2.054.977	-2.875.118	-3.545.790
Waarvan incidenteel	19.812	20.053	-5.797	37.124
Structureel saldo	234.901	-2.075.030	-2.869.321	-3.582.914

In de begroting 2025 is het batig exploitatiesaldo voor 2025 ad € 254.713,- toegevoegd aan de algemene reserve (zie ook de toelichting bij het onderdeel "Financiële positie", paragraaf 2.1).

Bijlagen

Conform de vastgestelde financiële verordening moet jaarlijks bij de begroting en jaarrekening enkele gegevens per reserve en voorziening worden geactualiseerd. Het overzicht Reserves en voorzieningen maakt in de vorm van een *bijlage A* dan ook deel uit van de begroting en jaarrekening.

Tevens is er een verplicht overzicht van de baten en lasten per taakveld als *bijlage B* opgenomen.

In *bijlage C* is het EMU-saldo opgenomen.

I. BELEIDSBEGROTING

0. Sociale voorzieningen

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **“Inwoners kunnen in hun levensbehoefte voorzien”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
INKOMEN		
Indicator	Realisatie	Norm
1. Netto arbeidsparticipatie <i>(verplicht)</i> <i>% van de beroepsgeschikte bevolking (15-75 jaar) die daadwerkelijk betaald werk heeft.</i>	2023 Eersel: 75,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 73,7% 2022 Eersel: 74,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 72,9%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? KempenPlus ondersteunt de ontwikkeling van cliënten met als doel regulier aan het werk te gaan en te blijven. Als regulier werk niet (of niet direct) haalbaar is, wordt er gekeken naar mogelijkheden tot gesubsidieerde arbeid op de reguliere arbeidsmarkt of een beschutte werkplek bij of via KempenPlus, of een andere vorm van zinvolle dagbesteding. KempenPlus bepaalt voor elke cliënt een passende aanpak: cliënten zijn aan het werk, werken aan werk, participeren, werken aan participatie of hebben een zorgtraject.		
Indicator	Realisatie	Norm
2. Werkloze jongeren <i>(verplicht)</i> <i>% 16 t/m 22-jarigen zonder betaald werk</i>	2023 Eersel: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. Gemeenten tot 25.000 inwoners: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - KempenPlus biedt ondersteuning aan jongeren van 16 of 17 jaar met een leerplicht of kwalificatieplicht en jongeren van 18 tot 27 die hulp nodig hebben voor het volgen van een leerwerktraject. - KempenPlus zet een breed scala aan re-integratie instrumenten in voor werkloze jongeren en biedt specifieke trainingen aan op basis van nut en noodzaak.		
Indicator	Realisatie	Norm
3. Personen met een bijstandsuitkering <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 10.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 91,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 173,7 2022 Eersel: 98,8 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 179,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - KempenPlus verstrekt een bijstandsuitkering aan wie daar recht op heeft. - Alle uitkeringsgerechtigden hebben een actueel plan van aanpak naar (betaald) werk (of een ontheffing van de actieve arbeidsverplichtingen). - TalentPlus wordt ingezet om nieuwe cliënten te diagnosticeren en een passend traject aan te bieden.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Indicator	Realisatie	Norm
4. Lopende re-integratievoorzieningen (verplicht)	2023 Eersel: 178,1 Gemeenten tot 25.000: 146,7	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2022 Eersel: 129,9 Gemeenten tot 25.000: 142,1	
Wat gaan we daarvoor doen? Door middel van het TalentPlus-programma wordt de afstand van de cliënt tot arbeid in beeld gebracht en worden trajecten ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt te verminderen zodat uitstroom naar werk meer kansen biedt.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

KempenPlus

KempenPlus is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, de sociale werkvoorziening, de minimaregelingen en een deel van de Wet inburgering. Daarnaast verstrekt KempenPlus leefgeld aan Oekraïense ontheemden. KempenPlus ondersteunt inwoners met als doel hen zo regulier mogelijk aan het werk te laten gaan en te houden, of als dat (nog) niet mogelijk is, zich bezig te houden met een andere vorm van een nuttige dagbesteding. Daarnaast verzorgt KempenPlus de dienstverlening richting werkgevers. Zij bemiddelen, detacheren of nemen bijvoorbeeld de bemensing van een hele productielijn over. Voor inwoners die geen of te weinig inkomen hebben, beoordeelt KempenPlus het recht op bijstand en verzorgt de uitbetaling hiervan.

Toekomstverkenning KempenPlus

In 2019 is bij de start van KempenPlus afgesproken om te zijner tijd te kijken of de opdracht, de organisatie en de daarvoor ter beschikking gestelde middelen nog passend zijn om de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken. Er heeft inmiddels een voorverkenning plaatsgevonden op basis van 9 thema's. In het najaar 2024 vindt het vervolg plaats. Enerzijds wordt gekeken naar de verbetermogelijkheden in de doelmatigheid, dat wil zeggen de mate waarin beleidsdoelen en maatschappelijke waarde worden gerealiseerd en de kosten die daar tegenover staan; anderzijds wordt onderzocht of de gemeentelijke taken die gericht zijn op financiële bestaanszekerheid juist zijn belegd bij de uitvoeringsorganisaties KempenPlus en GRSK. In afwachting van dit onderzoek zijn er voor 2025 en verder geen specifieke speerpunten bepaald.

Geldzorgen

Inwoners met een laag inkomen kunnen een beroep doen op minimaregelingen. Deze minimaregelingen worden sinds 1 januari 2024 uitgevoerd door KempenPlus. Naar verwachting wordt in december 2024 de nieuwe Kadernota Geldzorgen voor de periode 2025-2028 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Daarin zal worden voorgesteld om de komende jaren de focus te leggen op het bereiken van meer inwoners met geldzorgen met het bestaande ondersteuningsaanbod. Daarnaast zal worden voorgesteld om in te zetten op het in een eerder stadium bereiken van inwoners met geldzorgen, zodat de geldstress beperkt blijft en betalingsachterstanden minder oplopen.

Inwoners met een migratieachtergrond

Huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders voor 2024 was 59 (40 nieuwe + 19 achterstand uit 2023). Voor 2025 wordt geen afname verwacht en gaan we uit van dezelfde taakstelling als in 2024. In afstemming met de provincie in maart 2024, is een aangepast plan van aanpak besproken in het kader van actief toezicht. De gemeente Eersel heeft de taak gekregen om de gemeentelijke taakstelling van 2024-I, 2024-II en 2025-I te halen en de achterstand van 19 met 1/3 terug te brengen vóór 1 juli 2025.

In het aangepaste plan van aanpak zijn de volgende oplossingsrichtingen opgenomen:

- Verdere intensivering van de samenwerking met Woningstichting WSZ:
 - Prestatieafspraken over extra huisvesting van statushouders, zonder dat dit leidt tot excessen richting andere urgente doelgroepen en leefbaarheid in wijken
 - Prestatieafpraak om woningen die in de verkoop gaan eerst aan te bieden aan de gemeente.
 - Afspraak over inzet op doorstroom van ouderen vanuit eengezinswoningen naar seniorenwoningen en de vrijgekomen eengezinswoningen in te zetten voor o.a. de taakstelling statushouders.
- Samenwerking in de regio met gemeenten om gezinnen te koppelen aan onze gemeente die beter passen bij onze woningvoorraad
- Onderzoek naar realisatie van tijdelijke flexibele huisvesting van statushouders voordat de grote uitbreidingswijken binnen de gemeente Eersel beschikbaar komen.
- Onderzoek naar mogelijkheden om sociale woningbouw in de grotere uitbreidingslocaties eerder gerealiseerd kunnen worden in 2025-2026

Inburgering

Het inburgeringsaanbod van de gemeente Eersel zal gericht blijven op extra inspanning om een zo vroeg mogelijke start van inburgeringstrajecten in 2025 in lijn met het streven van het rijk. Dit geldt specifiek voor statushouders die nog in het COA zitten in afwachting van een woning. Bijdrage van belangrijke partijen in de inburgeringsketen, waaronder taalscholen en andere ondersteunende organisaties, is hierin een speerpunt. Het Eerselse inburgeringsaanbod zal flexibel en bestendig blijven ook in financieel uitdagende tijden.

Huisvesting asielzoekers

Ondanks dat het nieuwe kabinet voornemens is om de spreidingswet af te schaffen, willen de gemeenten de huisvesting van asielzoekers conform de spreidingswet verdelen over de gemeenten. Dit betekent dat ook de gemeente Eersel inzet op de realisatie van een opvanglocatie voor asielzoekers in 2025.

Opvang Oekraïners

We vangen Oekraïners op in de gemeentelijke en particuliere opvang. We verzorgen opvang, ondersteuning voor medische zorg, onderwijs (voor minderjarige kinderen) en de begeleiding naar werk. We huren een kantoor als opvanglocatie in Eersel (STG-gebouw) en hebben een opvanglocatie in Vessem in eigendom. Verder hebben we enkele woningen in eigendom waar we ook Oekraïners huisvesten. In 2025 zetten we dit allemaal door. De Oekraïners in onze gemeente participeren op arbeidsgebied. Ook wordt een beroep gedaan op regelingen die vallen onder het sociaal domein.

Leges Kinderopvang

Voor het starten van een kinderopvangvoorziening worden leges in rekening gebracht. Om wachtlijsten te verkleinen willen we het starten van kinderopvangvoorzieningen aanmoedigen. De leges van de gemeente Eersel zijn relatief hoog en vormen mogelijk een drempel om een opvang te starten. In 2024 is daarom een voorstel gedaan om de leges vanaf 2025 te verlagen of volledig te laten vervallen. De leges leveren de gemeente nu inkomsten op die dan komen te vervallen. Afhankelijk van het aantal aanvragen gaat het om een bedrag tussen de €1.600 en €5.700 (op basis van gegevens uit 2022 en 2023).

Wat mag het kosten?

Programma: Sociale voorzieningen						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Werk	120.037	168.694	175.142	175.142	175.142	175.142
Inkomen	3.481.731	3.177.950	3.077.994	3.077.994	3.077.994	3.077.994
Inwoners met migratieachtergrond	280.423	490.597	456.676	86.676	86.676	86.676
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	3.882.191	3.837.241	3.709.812	3.339.812	3.339.812	3.339.812
BATEN						
Werk	1.626	7.753	0	0	0	0
Inkomen	2.787.387	2.571.150	2.495.600	2.495.600	2.495.600	2.495.600
Inwoners met migratieachtergrond	153.599					
Totaal baten (excl. beschikking reserve m.b.t. kapitaallasten)	2.942.612	2.578.903	2.495.600	2.495.600	2.495.600	2.495.600
Saldo (baten – lasten)	-939.579	-1.258.338	-1.214.212	-844.212	-844.212	-844.212
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	5.127.422	5.759.227	5.995.800	6.018.800	6.021.800	6.013.800
Totaal overige lasten	5.127.422	5.759.227	5.995.800	6.018.800	6.021.800	6.013.800
Saldo programma (baten – lasten)	-6.067.001	-7.017.565	-7.210.012	-6.863.012	-6.866.012	-6.858.012

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Werk

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Inkomen

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van circa € 24.000,- positief ten opzicht van de begroting 2024. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het vrijvallen van de stelpost schuldhelpverlening van € 23.000,-.

Inwoners met een migratieachtergrond

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van € 34.000,- positief ten opzichte van de begroting 2024. Deze afwijking wordt veroorzaakt door het verlagen van het budget Integratiestatushouders met € 39.000,-. Dit bedroeg een bijdrage aan Kempenplus, dit bedrag loopt vanaf 2025 via de algemene uitkering. Hiernaast wordt het budget leefgeld vluchtelingen met € 5.000,- verhoogd. Deze extra lasten worden per saldo budgetneutraal geraamd (zie programma 3).

Beleidsdocumenten

- Bedrijfsplan Participatiebedrijf 'iedereen werkt mee'
- Beleidsregels bijzondere bijstand Kempengemeenten 2024
- Beleidsregels Participatieregeling 18+ Kempengemeenten 2024

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en deelnemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
JEUGD		
Indicator	Realisatie	Norm
5. Jongeren met een delict voor de rechter (verplicht) % 12 t/m 21-jarigen	2023 Eersel: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. Gemeenten tot 25.000 inwoners: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Samenwerking met politie en jeugdcoaches; - Vroege signalering in het voorliggende veld (preventie); - Monitoring van de aanmeldingen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) via de verschillende aandachtsgebieden.		
Indicator	Realisatie	Norm
6. Kinderen in uitkeringsgezin (verplicht) % kinderen tot 18 jaar	2023 Eersel: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. Gemeenten tot 25.000 inwoners: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel: 2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 3%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Vanuit één regisseur werken we integraal aan verschillende problematieken; - Nauwe samenwerking in het kader van de Participatiewet.		
Indicator	Realisatie	Norm
7. Jongeren met jeugdhulp (verplicht) % van alle jongeren tot 18 jaar	2023 Eerste halfjaar 2023 (voorlopig): Eersel: 8,3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 10,1% 2022 Eersel: 9,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 12,1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Voor zover mogelijk verminderen van het aantal en de duur van specialistische jeugdhulptrajecten; - Preventieve inzet CJG+ en gemeente; - Samen met het gezin een plan opstellen waardoor gezinnen zelf problemen kunnen oplossen.		
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm
8. Jongeren met jeugdbescherming (verplicht)	2023 Eersel: 0,4% Nederland: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

% van alle jongeren tot 18 jaar	Gemeenten tot 25.000 inwoners: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel: 0,4% Nederland: 1,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: niet bekend	
Wat gaan we daarvoor doen? - De gezamenlijke ambitie van zowel de gemeenten als de gecertificeerde instellingen is om op termijn te komen tot een substantiële reductie van de instroom binnen Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en tot het verkorten van de trajectduur; - Hiertoe volgen we de ontwikkelingen van het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming; - We vormen tandems met de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming); - We werken samen met Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming; - Inzet initiatieven van Transformatiefonds.		
Indicator	Realisatie	Norm
9. Jongeren met jeugdreclassering <i>(verplicht)</i> % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2023 Eerste halfjaar 2023 (voorlopig): Eersel: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. Nederland: 0,3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Samenwerking met jeugdreclassering, politie en jongerenwerk.		

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Indicator	Realisatie	Norm
10. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO <i>(verplicht)</i> Aantal per 10.000 inwoners	2023 Eersel: 690 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 653 2022: Eersel: 690 Gemeenten <25.000 inwoners: Gegevens niet beschikbaar	Geen norm
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoeren van de Verordening Wmo voor wat betreft maatwerkvoorzieningen Wmo. - Op het terrein van welzijn is de aandacht gericht op: • Ondersteuning mantelzorgers • Dementie • Ketenzorg • Versterking voorliggende voorzieningen • Inclusief beleid - Inzichtelijk maken hoe we omgaan met 'complexe casuïstiek' en ervoor zorgen dat deze aanvragen op een juiste manier behandeld en ondersteund worden.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

VRIJWILLIGERS

Indicator	Realisatie	Norm
11. Aantal vrijwilligers <i>(eigen indicator)</i> <i>% inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk.</i>	2023 De laatst bekende cijfers zijn uit 2022 (onderzoek inwonerspijling). 2022 Eersel: 47% Gemeenten <25.000 inwoners: 42%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? In 2025 vervolgen wij onze uitvoering van het vrijwilligersbeleid, vastgelegd in het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 – 2026. We richten ons daarbij onder andere op het bieden van een zo goed mogelijke ondersteuningsstructuur, vanuit de gemeente zelf en vanuit het Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar voor vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en individuele hulpvragers.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026

In april 2023 is het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026 vastgesteld. We steken daarbij in op twee opgaven:

1. Het, waar nodig, versterken en verbinden van de sociale basis;
2. Focus op kwetsbare inwoners met vangnetvoorzieningen.

De sociale basis wordt gevormd door verschillende beleidsterreinen: een passende woning, een plezierige leefomgeving, een stabiele financiële situatie, een baan, dagbesteding en vrijwilligerswerk, een fijn sociaal netwerk, bij een gemeenschap horen, een goede gezondheid en voldoende gelegenheid tot het volgen van onderwijs/opleidingen. Daarnaast ligt de focus op kwetsbare inwoners waarvoor vangnetvoorzieningen nodig zijn om (tijdelijk) ondersteuning te bieden als de sociale basis niet voldoende is om mee te kunnen doen. In het Welzijnsplan is ten aanzien van deze beleidsterreinen opgenomen waarop de komende jaren de inzet is gericht. Voor een aantal onderwerpen sluiten we daarbij aan bij hetgeen over deze onderwerpen al in specifieke beleidsdocumenten is of nog wordt vastgelegd. Zo zijn in 2024 het Uitvoeringsprogramma Woonzorgvisie, de Inclusieagenda 2024/2025, het Accommodatiebeleid, het Gezondheidsbeleid en het integraal huisvestingsplan onderwijs vastgesteld.

In 2025 geven we uitvoering aan het in deze documenten vastgestelde beleid. Onderwerpen die onder meer betrekking hebben op armoede, jeugd, speelvoorzieningen zijn ten tijde van het opstellen van deze begroting in voorbereiding en worden nog in 2024 of in 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd. Voor 2025 gaat het in ieder geval om het Meerjarenbeleidskader jeugdhulp 2026 tot en met 2029 en aanvullend beleid gericht op ondersteuning mantelzorgers.

Subsidieprogramma

Een belangrijk middel dat de gemeente heeft om beleidsdoelen te realiseren zijn subsidies. Aan het Welzijnsplan is ook het Subsidieprogramma gekoppeld. In 2023 heeft het college het nieuwe Subsidieprogramma 2024 tot en met 2027 vastgesteld. In dit programma zijn de (vrijwillige) organisaties opgenomen die van gemeentewege voor deze jaren subsidie ontvangen. In 2025 wordt dit subsidieprogramma ongewijzigd doorgezet.

Vrijwilligers

Na een daling in de coronaperiode zien we dat het aantal inwoners dat zich vrijwillig inzet, weer gestaag stijgt. Ook zien we dat het verenigingsleven weer zo goed als terug is op het oude niveau. De website Eerselvoorelkaar wordt door steeds meer organisaties en inwoners gebruikt als een (extra) manier voor

het vinden van vrijwilligers, passende hulp en het vinden van vrijwilligerswerk. Ook in 2025 blijven we inwoners stimuleren om zich in te zetten voor een vrijwilligersorganisatie of iemand in de omgeving. We zien ook dat er steeds meer vraag is naar flexibel vrijwilligerswerk. Dit vergt een andere kijk op de organisatie van vrijwilligerswerk binnen vrijwilligersorganisaties. Vrijwilligersorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden, binden, ondersteunen en boeien van hun vrijwilligers. Wij zien het als onze taak hen hierin zo goed mogelijk te ondersteunen. Het steunpunt vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar speelt hierin een centrale rol. Naast ondersteuning bij het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk (onder andere via Eerselvoorelkaar.nl), bieden we voorzieningen als de collectieve vrijwilligersverzekering en subsidie voor scholing van vrijwilligers, waardering van vrijwillige inzet en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties bij hun vrijwilligersbeleid. We zetten ons, waar mogelijk samen met onze collega's in de Kempen, in voor het organiseren van informatiebijeenkomsten over thema's die bestuurders van vrijwilligersorganisaties tegenkomen.

Jeugdhulp

Het Meerjarenbeleidskader jeugdhulp in de Kempen 2020 – 2024 is eerder met twee jaar te verlengd tot en met 2026. Inmiddels is door het college een procesvoorstel vastgesteld waarin de stappen zijn opgenomen om te komen tot een nieuw beleidskader voor de periode 2026 tot en met 2029. In dit proces is ook voorzien in een evaluatie van het huidige plan. In de opstelling van het nieuwe plan worden alle betrokken partijen, waaronder ook de gemeenteraden van de Kempengemeenten, geconsulteerd. Vervolgens is het de bedoeling dat in het laatste kwartaal 2025 de gemeenteraden het nieuwe meerjarenbeleidskader jeugdhulp voor de jaren 2026 tot en met 2029 gaan vaststellen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Beschermd wonen

In het kader van de Wmo bieden gemeenten haar inwoners de voorziening 'beschermd wonen' aan. Het doel van beschermd wonen is om mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving te begeleiden en ondersteunen. De inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beschermd wonen als onderdeel van de Wmo ligt nu nog bij de centrumgemeenten.

Bedoeling was dat deze verantwoordelijkheid en de financiële middelen vanaf 2023 fasegewijs overgeheveld zou worden van de centrumgemeente naar alle gemeenten. Echter de verantwoordelijk staatssecretaris heeft geconcludeerd dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel beschermd wonen niet haalbaar zijn. Dit betekent dat de beoogde ingangsdatum van de doordecentralisatie beschermd wonen weer tot nader order is uitgesteld. Tot hierover meer bekend is, houden we vast aan de ambities en uitgangspunten van de Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026'. Deze gaan uit van een ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis.

Het gaat niet meer lukken om de Wet woonplaatsbeginsel per 1-1-2025 te laten ingaan.

Ook het objectieve verdeelmodel voor de middelen die gemeenten ontvangen voor BW wordt nog niet ingevoerd. Dat is immers onlosmakelijk verbonden met het woonplaatsbeginsel. De centrumgemeenten blijven deze middelen in 2025 dus ontvangen op basis van het huidige historische verdeelmodel.

Het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel, dat sinds begin dit jaar bij de Tweede Kamer ligt voor behandeling, is nog steeds controversieel verklaard.

Daardoor kan het niet meer voor het zomerreces door de Tweede en Eerste Kamer behandeld worden. De nieuwe streefdatum voor invoering is nu 1 januari 2026.

Gezondheid

In 2024 is de nota gezondheid 2024-2026 vastgesteld. Deze loopt gelijk op met het landelijk programma Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We ontvangen ook in 2025 rijksmiddelen om extra in te zetten op het bevorderen van gezondheidspreventie. In 2024 hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld dat in 2025 verder uitgevoerd wordt. Daarnaast zijn drie tijdelijke projectmedewerkers aangesteld. Eén voor het bevorderen van sport- en bewegen, een tweede voor #Kempenbranie om middelengebruik (waaronder alcohol) terug te dringen. De derde voert de vijf ketenaanpakken uit gericht op gezondheidspreventie, waaronder valpreventie en aanpakken voor kinderen en volwassenen met overgewicht en obesitas. Zij zetten hun werkzaamheden ook in 2025 voort.

Dorpsparticipatie

In 2025 zal binnen participatieprogramma Dorpen Maken Het Verschil wederom het project Krachtige Kernen gaan draaien. Daarbij beoordelen we niet, zoals bij reguliere aanvragen, de initiatieven vanuit dorpen, maar stellen we vooraf een budget beschikbaar per dorp. Dat budget kan worden verdeeld onder de verschillende initiatieven uit het dorp. Dat doen we samen met Visit Eersel. Daarnaast blijft het mogelijk om initiatieven in te brengen via het participatieprogramma zelf: onze medewerker Dorpsparticipatie gaat dan samen met de initiatiefnemers bezien wat nodig is om het initiatief te verwezenlijken.

Daarnaast blijft er een rol in het kader van participatie weggelegd voor onze Dorpsraden. Op basis van de participatieladder zal per project bezien worden welke rol zij hierin kunnen hebben. Door gebruik te maken van de methode het Relevant Gesprek®, waarin de ambtelijke organisatie in de periode 2024/2025 getraind wordt, verwachten we een handige leidraad te hebben om samen met alle betrokkenen tot goede keuzes te komen.

Toelichting op investeringen 2025

Renovatie JAM Kerkstraat 27

Het deel van de accommodatie Kerkstraat 27a, Eersel dat door Stichting JAM wordt gehuurd, is aan renovatie toe. Met de vervanging van o.a. de toiletten en MIVA-toilet, de armaturen, de gangdeuren en vervanging van de radiatoren naar laagtemperatuur radiatoren als voorloper op aardgasloze installatie heeft Stichting JAM weer een toekomstbestendige en functionele ruimte die weer voldoet aan de norm en optimaal gebruikt kan worden.

Openbaar toegankelijk mindervalidentoilet centrum Eersel

Via een petitie hebben 140 bewoners en bezoekers van het centrum van Eersel de gemeenteraad gevraagd om een openbaar toegankelijk mindervalidentoilet in het centrum van Eersel te realiseren. De raad heeft besloten hier gehoor aan te geven. De beoogde locatie hiervoor is in de Schob achter het pand Markt 26, langs het fiets-/voetpad tussen de Markt en het Areven.

Door de oude Schob te renoveren (o.a. asbestsanering dakbeschot, isoleren gevels/vloer/dak, aanleg water/stroom/riolering) en een prefab zelfreinigend mindervalidentoilet in deze schob te installeren wordt een kwalitatief goede en voor iedereen toegankelijke en schone openbare toiletvoorziening in het centrum van Eersel gerealiseerd.

Toelichting op exploitatiekosten 2025

Jeugdhuis de Spil

Jeugdhuis De Spil in Vessem biedt huisvesting aan Stichting Jeugdbelangen van de Parochie St. Lambertus te Vessem (Jong Nederland). Het huidige jeugdhuis (bouwjaar 1987) is gedateerd. Los van de leeftijd voldoet deze accommodatie, die is aangemerkt als basisvoorziening, niet aan het niveau wat je vandaag de dag mag verwachten en de normen uit de blokhutwijzer van Scouting Nederland. De grootste knelpunten hebben betrekking op het sanitair, de keukenvoorziening en toegankelijkheid. Gemeente Eersel rekent met een economische levensuur voor haar vastgoed van 40 jaar. Doorgaans vindt er na 40 jaar er een renovatiemoment plaats. Gelet op het bouwjaar van de jeugdaccommodatie staat deze renovatie gepland voor 2027. Op basis van het accommodatiebeleid heeft de gemeente een zorgplicht ten aanzien van de basisvoorzieningen. In het accommodatiebeleid staat echter ook dat vervanging en renovatie niet vanzelfsprekendheid is. Er wordt gekeken naar mogelijkheden tot samenwerking, of gezamenlijk gebruik van accommodaties. Gelet op de aard van de activiteiten ligt een samenwerking met andere verenigingen en accommodaties in Vessem niet voor de hand. Daarnaast wordt er gekeken naar de vitaliteit van de vereniging, die activiteiten moet kunnen blijven bieden op een voldoende kwalitatief niveau. Met een stabiel ledenbestand van ruim 70 jeugdleden en ruim 30 begeleiders en vrijwilligers is Jong Nederland Vessem een vitale vereniging die bijdraagt aan de leefbaarheid van de kern Vessem. Met het naar voren halen van het renovatiemoment zijn de eerdergenoemde knelpunten opgelost en is er in Vessem een toekomst bestendige en jeugdaccommodatie die weer voldoet aan de norm en optimaal gebruikt kan worden. Bovendien voldoet de accommodatie, door het realiseren van onder andere een mindervaliden toilet en mindervaliden douche, na de renovatie aan de richtlijnen met betrekking tot toegankelijkheid

Openbaar toegankelijk mindervalidentoilet centrum Eersel

De kosten voor water- en stroomverbruik en preventief technisch/hygiënisch onderhoud worden geraamd op € 10.000,- incl. btw per jaar.

Dorpsondersteuner Steensel

Eind 2022 is besloten om op basis van het Visieplan Welzijn wonen en zorg Steensel voor de pilotduur van twee jaar onder meer een dorpsondersteuner voor 20 uur per week in te zetten in Steensel. De dorpsondersteuner is per 1 mei 2023 gestart. Medio 2024 heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden en besloten is om de pilot nogmaals met twee jaar (van 1 mei 2025 tot 1 mei 2027) voor 20 uur per week voort te zetten. De dorpsondersteuners Vessem en Steensel zouden ervoor kunnen zorgen dat het aantal WMO aanvragen in de toekomst omlaag gaat. Om die reden is een besparing opgenomen op het budget WMO te grote van de totale kosten van de dorpsondersteuners Vessem en Steensel samen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Vrijwilligers;
2. Voorzieningen jeugd en jongeren;
3. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten;
4. Sociaal cultureel werk;
5. Volksgezondheid.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Jeugdhuis de Spil	180.000	0	180.000
Openbaar toegankelijk mindervaliden- toilet centrum Eersel	251.000	0	251.000
Renovatie JAM kerkstraat 27	25.000	0	25.000
Totaal investeringen	456.000	0	456.000

Exploitatie (bedragen in €)	Exploitatie 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking uit exploitatie
Openbaar toegankelijk mindervaliden- toilet centrum Eersel	10.000	0	10.000
Dorpsondersteuner Steensel	30.000	0	30.000
Totaal exploitatie	40.000	0	40.000

Exploitatie

Programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Vrijwilligers	16.795	19.060	23.480	23.480	23.480	23.480
Voorzien. jeugd en jongeren	3.274.818	2.708.528	2.702.408	2.702.408	2.702.408	2.702.408
Oud., chron.zieken en gehand.	5.047.241	5.390.945	5.216.930	5.216.930	5.216.930	5.216.730
Sociaal cultureel werk	1.401.945	702.699	749.013	749.013	749.013	749.013
Volksgezondheid	1.073.751	1.116.004	1.212.467	1.159.038	1.025.433	1.025.433
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	10.814.550	9.937.236	9.904.298	9.850.869	9.717.264	9.717.064
BATEN						
Oud., chron.zieken en gehand.	146.830	225.576	141.360	341.360	341.360	341.360
Sociaal cultureel werk	998.036	97.647	98.263	98.263	98.263	98.263
Volksgezondheid	171.712	187.034	187.034	133.606	0	0
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	1.316.578	510.257	426.657	573.229	439.623	439.623
Saldo (baten – lasten)	-9.497.972	-9.426.979	-9.477.641	-9.277.640	-9.277.641	-9.277.441
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	3.146.191	2.658.765	2.792.504	2.792.504	2.792.504	2.792.504
Kapitaallasten	281.752	367.518	364.427	364.427	364.427	364.427
Totaal overige lasten	3.427.943	3.026.283	3.156.931	3.156.931	3.156.931	3.156.931
BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	32.334	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	32.334	0	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-12.893.581	-12.453.262	-12.634.572	-12.434.571	-12.434.572	-12.434.372

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Vrijwilligers

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Voorzieningen jeugd en jongeren

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van ongeveer € 90.000,- positief. Er is een stelpost opgenomen in de begroting van € 91.540,- lagere uitgaven voor WMO. Dit komt door uitbreiding van de dorpsondersteuners, hierdoor kan het budget voor WMO positief worden bijgesteld.

Sociaal cultureel werk

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van ongeveer € 46.000,- negatief. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere storting in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen voor de gemeenschapshuizen.

Volksgezondheid

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van € 96.000,- negatief. Dit verschil wordt veroorzaakt door een verhoging van het budget Jeugdgezondheidszorg (bijdragen aan de GGD).

Beleidsdocumenten

- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026
- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024
- Nota Gezondheid 2024 – 2026
- Meerjaren Beleidskader Jeugdhulp de Kempen 2020 – 2023 (verlengd 2024 en 2025)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026
- Participatieprogramma 'Dorpen maken het verschil'
- Inclusieagenda

2. Onderwijs

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Als gemeente de mogelijkheid scheppen om onderwijs te volgen in gebouwen die aan de minimale eisen van wet- en regelgeving voldoen en in nabijheid van de woonomgeving”.**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ONDERWIJS / LEERPlicht		
Indicator	Realisatie	Norm
12. Absoluut verzuim <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 leerlingen (bij absoluut verzuim is een leerling niet ingeschreven op school)</i>	Schooljaar 2022-2023* Eersel: 5,8 Gemeente < 25.000 inwoners: 6,1 <i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2023-2024 zijn pas medio 2025 bekend.</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Doorstroompunt voor voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.		
Indicator	Realisatie	Norm
13. Relatief verzuim <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 leerlingen (bij relatief verzuim is een leerling ongeoorloofd afwezig)</i>	Schooljaar 2022-2023 * Eersel: 7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 21 <i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2023-2024 zijn pas medio 2025 bekend.</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door: - een goede leerplichtadministratie; - intensieve contacten met scholen, leerlingen/ouders, (keten)partners; - regionale samenwerking.		
Indicator	Realisatie	Norm
14. Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) <i>(verplicht)</i> <i>% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs</i>	Schooljaar 2022-2023* Eersel: 1,8% Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,9% <i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2023-2024 zijn pas medio 2025 bekend.</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar en het Doorstroompunt voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en te begeleiden naar school, werk, een combinatie van beiden of hulpverlening. Het Doorstroompunt werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Onderwijshuisvesting van primair, voortgezet en speciaal onderwijs

Op 2 juli 2024 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024 – 2038 vastgesteld. Uitvoering vindt plaats conform de in dit IHP opgenomen planning. In 2024 is een aantal voorzieningen reeds gestart (Rythovius College) of gerealiseerd (tijdelijke uitbreiding 't Busseltje). Uiteraard wordt er in 2025 ook verder gewerkt aan het Rythovius College. In 2025 staat de uitbreiding van Meester Gijbels op de planning als ook de vooronderzoeken voor de onderwijslocaties die opgenomen zijn in de tweede termijn van het IHP. Tot slot wordt gestart met de eerste verkenningen ten behoeve van het nieuwe schoolgebouw voor basisonderwijs in de kern Eersel.

DigiTaalhuis

We streven naar een inclusieve samenleving waarbij iedereen mee kan doen. We willen de basisvaardigheden van onze inwoners versterken om hun zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie en doorstroom naar werk of kans op behoud van werk te vergroten. Een gedegen en integrale regionale aanpak van laaggeletterdheid versterkt de sociale basis en draagt bij aan het tegengaan van een tweedeling in de maatschappij. Laaggeletterdheid is een probleem dat een consistente aanpak en een lange adem vergt. Het DigiTaalhuis is een samenwerkingsverband van lokale organisaties die in opdracht van en samen met de gemeente werkt aan een integrale aanpak van laaggeletterdheid en andere basisvaardigheden. Vanaf 2024 is de regisseursrol voor wat betreft de aanpak van laaggeletterdheid bij elke gemeente komen te liggen. In lijn met de andere Kempengemeenten voert het DigiTaalhuis voor de gemeente Eersel taken uit op het gebied van het zoeken en bereiken van laaggeletterde inwoners. Het DigiTaalhuis wil met behulp van de werkgeversaankpak via lokale bedrijven de basisvaardigheden van de werknemers van deze bedrijven versterken door het aanbieden van diverse scholingstrajecten op het gebied van de basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Volwasseneneducatie

De contactgemeenten ontvangen via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) budget voor de (regionale) aanpak van volwasseneneducatie en laaggeletterdheid. De gemeente Eindhoven is de contactgemeente voor onze regio en vervult een centrale rol als regisseur. Vanaf 2024 is de regisseursrol voor wat betreft de aanpak van laaggeletterdheid bij elke gemeente komen te liggen.

Toelichting op investeringen 2025

Alle genoemde investeringen zijn gebaseerd op het op 2 juli 2024 vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel:

- Sinte Lucij: voorbereidingskrediet voor de Renovatie/Nieuwbouw van Sinte Lucij ten behoeve van advieskosten voor het haalbaarheidsonderzoek en de ontwerpkosten.
- Meester Gijbels: krediet ten behoeve van de uitbreiding van Meester Gijbels, inclusief de eerste inrichting van die uitbreiding.
- Rythovius College: voorbereidingskrediet voor de nieuwbouw van het Rythovius College en de renovatie van de twee oudste gymzalen (inclusief project specifieke kosten die over 40 jaar worden afgeschreven) en project specifieke kosten die over 1 jaar worden afgeschreven.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Wettelijke onderwijstaken;
2. Lokaal onderwijs;
3. Volwasseneneducatie.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
St. Lucij, Steensel, nieuwbouw	143.000	143.000	0
Meester Gijbels, Knegsel, eerste inrichting	51.000	51.000	0
Meester Gijbels, Knegsel, nieuwbouw/uitbreiding	692.000	692.000	0
Rythoviuscollege, Eersel, project specifieke kosten	426.000	426.000	0
Rythoviuscollege, Eersel, nieuwbouw	3.212.000	3.212.000	0
Onderwijs, onvoorzien	45.000	45.000	0
Totaal investeringen	4.569.000	4.569.000	0

Exploitatie

Programma: Onderwijs en educatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Wettelijke onderw ijs taken	1.308.881	6.078.196	2.428.023	2.585.023	2.500.963	2.507.023
Lokaal onderw ijs	127.928	134.159	134.159	134.159	134.159	134.159
Volw asseneneducatie	24.988	26.532	25.890	25.890	25.890	25.890
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.461.797	6.238.887	2.588.072	2.745.072	2.661.012	2.667.072
BATEN						
Wettelijke onderw ijs taken	189.557	3.868.330	175.974	334.965	247.006	261.098
Lokaal onderw ijs	103.928	110.159	110.159	110.159	110.159	110.159
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	293.485	3.978.489	286.133	445.124	357.165	371.257
Saldo (baten – lasten)	-1.168.312	-2.260.398	-2.301.939	-2.299.948	-2.303.847	-2.295.815
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	180.251	185.585	195.783	195.783	195.783	195.783
Kapitaallasten	467.460	475.161	469.998	469.998	469.998	469.998
Totaal overige lasten	647.711	660.746	665.781	665.781	665.781	665.781
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	59.882	367.670	371.466	371.466	371.466	371.466
Totaal overige baten	59.882	367.670	371.466	371.466	371.466	371.466
Saldo programma (baten – lasten)	-1.756.141	-2.553.474	-2.596.254	-2.594.263	-2.598.162	-2.590.130

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Wettelijke onderwijstaken

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 42.000,- negatief. Dit komt voornamelijk door indexering van het IHP naar prijspeil 2025 (€ 31.000,-) en hogere huurkosten (€10.000,-).

Lokaal onderwijs

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Volwasseneneducatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2024-2038
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Eersel 2015
- Regionale ambtsinstructie leerplicht/Doorstroompunt gemeente Eersel 2024
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Eersel 2021
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2022

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor huidige en toekomstige bewoners”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
EEN GEDIFFERENTIEERD WONINGAANBOD VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN		
Indicator	Realisatie	Norm
15. Demografische druk <i>(verplicht)</i> <i>% van de som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar</i>	2023 Eersel: 77,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 80,5% 2022 Eersel: 76,9% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 80,1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? • Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden; • Om te borgen dat er voldoende sociale en betaalbare woningen worden gebouwd, moet elk plan in principe minimaal 30% sociale huur bevatten en 2/3e deel van het plan bestaan uit betaalbare woningen¹. 1/3e deel is vrij in te vullen.		
Indicator	Realisatie	Norm
16. Nieuw gebouwde woningen <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 woningen</i>	2023 9,9 2022 Eersel: 7,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 8,9	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? Over de komende 10 jaar is het gemiddeld aantal woningen per jaar dat opgeleverd wordt 120. Dat is ongeveer 13,4 per 1.000 woningen. Bij deze indicator wordt het aantal gebouwde nieuwbouw woningen gedeeld door het aantal woningen in de gemeente gedeeld door 1.000.		
Indicator	Realisatie	Norm
17. Gemiddelde WOZ waarde <i>(verplicht)</i> <i>Duizend euro</i>	2023 Eersel: € 448** Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 394 2022 Eersel: € 397** Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 342	Norm: n.v.t.
Wat gaan we daarvoor doen? In het woningbouwprogramma is een groot aandeel betaalbare sociale woningen opgenomen, waardoor de gemiddelde WOZ waarde zal dalen.		
Indicator	Realisatie	Norm
18. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden <i>(verplicht)</i> <i>In euro's</i>	2023 Eersel : € 670 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 897 2022 Eersel: € 670 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 748	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

¹ Raadsbesluit 27 september 2022 over het woningbouwprogramma.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Indicator	Realisatie	Norm
19. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (<i>verplicht</i>) <i>In euro's</i>	2023 Eersel: € 819 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 985 2022 Eersel: € 812 Gemeenten < 25.000 inwoners: € 826	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Indicator	Realisatie	Norm
20. Aantal nieuwe woningen (<i>eigen indicator</i>) <i>Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen</i>	2023 86 nieuwbouw woningen 18 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.) In totaal 104 woningen 2022 65 nieuwbouw woningen 18 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.)	Norm: Te bouwen tussen 2023-2030 1.030 woningen (ongeveer 120 woningen per jaar)
Wat gaan we daarvoor doen? Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie "Toelichtingen op ontwikkelingen/ speerpunten 2024".		

EEN HOOGWAARDIG WOON- EN VERBLIJFSKLIMAAT IN EEN AANTREKKELIJKE GROENE GEMEENTE

Indicator	Realisatie	Norm
21. Goed onderhouden groen (<i>eigen indicator</i>) <i>Percentage inwoners dat vindt dat perken, plantsoenen en parken goed zijn onderhouden</i>	2023: Eersel: 61%% Gemeenten < 25.000 inwoners: 59% 2022 Eersel: 56% Gemeenten < 25.000 inwoners: 50%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Conform bestek en werkschrijvingen het onderhoud uitvoeren;		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Plan Bos & Boom

In 2021 heeft de gemeenteraad het Plan Bos & Boom vastgesteld. Dit plan heeft een doorlooptijd van tien jaar, Tot nu toe hebben wij 120.000 van de voorgenomen 400.000 bomen (in 2030) geplant. Dat hebben we gedaan door nieuw bos en ecologische verbindingzones aan te leggen, houtsingels te planten en lanen en parken aan te vullen met bomen, maar ook door particuliere grondeigenaren te stimuleren om meer bomen te planten. Komend najaar/winter planten wij nog 20.000 bomen. Dit versterkt het groene karakter van onze gemeente, zorgt voor meer kansen voor natuur en helpt ons om CO2 vast te leggen. Tot nu toe werd het budget jaarlijks aangevuld. De uitvoerbaarheid van het plan is inmiddels onder druk komen te staan vanwege het wegvallen van de cofinanciering door de Provincie via het GOB. Deze compenseerde 50% van de waardevermindering van de landbouwgrond t.g.v. omzetting naar NNB (Natuur Netwerk Brabant). Met de tot nu toe beschikbaar gestelde gemeentelijke middelen kunnen we nog maar vijf hectare grond aankopen om 20.000 bomen te planten; Gezien de grote gronddruk binnen onze gemeente, waardoor we moeilijk gronden kunnen aankopen en gezien de grote bezuinigingsopgave welke ons voor 2026 staat te wachten, is ons voorstel om de ambitie van Bos en Boom naar beneden bij te stellen; nu nog 60.000 bomen bij planten tot totaal 200.000 in 2030.

Omgevingsplan

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het Omgevingsplan is de opvolger van de verschillende bestemmingsplannen en delen van verordeningen die bepalingen hebben ten aanzien van de fysieke leefomgeving. De werkwijze is wezenlijk anders dan de huidige systematiek, omdat er maar één omgevingsplan is. De eerste jaren hebben we nog geen Omgevingsplan dat volledig voldoet aan de Omgevingswet. Vooralsnog is in 2027-2028 voorzien in een grootschalige aanvullingsslag voor een integraal Omgevingsplan voor de gemeente Eersel.

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Aantal te realiseren woningen

De druk op de woningmarkt loopt steeds verder op. Er is vooral behoefte aan sociale huur- en betaalbare koopwoningen zowel voor starters als senioren. In de koopsector betekent dit woningen tot € 230.000,-. Ook in de middeldure koop (tot een bedrag van € 390.000,-) is er een tekort aan woningen.

We verwachten de komende jaren gemiddeld 120 woningen per jaar op gaan leveren. Dit aantal is gebaseerd op de plannen die nu op dit moment lopen. Met de uitwerking van de woningbouwopgave kan streven we echter naar een wat hoger aantal. We realiseren in woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen volgens het door de gemeenteraad op 4 juli 2024 vastgestelde Kempische visie op wonen 2024-2028 met daarin het gemeentelijke woningbouwprogramma.

Op basis van de Kempische visie op wonen is besloten in de kernen 2000 woningen extra te realiseren. Dit betekent voor Eersel 100 woningen extra per jaar tot 2030.

Uitwerking woningbouwopgave

De gemeente Eersel wil invulling geven aan de woningbouwopgave voor haar kernen door continue voldoende en een divers woningaanbod te realiseren in een frequent afzettempo (cyclisch bouwen)

In 2019 zijn we gestart met het traject cyclisch bouwen. Er zijn ruim vijftig locaties in beeld gebracht binnen al onze kernen. Daarmee is inzichtelijk waar alle potentiële ontwikkellocaties zich bevinden. Voor kansrijke locaties hebben we vervolgonderzoek uitgevoerd waarbij we de stedenbouwkundige mogelijkheden van de locaties hebben verkend en waarbij we gekeken hebben naar de milieubelemmeringen en de financiële haalbaarheid. Op basis daarvan zijn er gesprekken gevoerd met grondeigenaren en WSZ om de verdere planvorming en realisatie van nieuwe initiatieven te bespreken. Dit leidt tot de realisatie van diverse plannen.

We zien dat het traject cyclisch bouwen geen statisch maar een dynamisch traject is. Er vallen locaties af bijvoorbeeld omdat een grondeigenaar geen interesse heeft in een transformatie van zijn locatie of omdat bijvoorbeeld vanuit een kwalitatieve benadering transformatie van een locatie naar woningbouw onvoldoende opbrengsten genereert, waardoor de ontwikkeling van een locatie niet rendabel is. Er komen ook locaties bij, omdat grondeigenaren of andere initiatiefnemers zich melden bij de gemeente, omdat ze in aanmerking willen komen voor transformatie van hun locatie naar woningbouw. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de locatie van Scandinavian Tobacco Group waarvoor in 2024 het bestemmingsplan is vastgesteld wat de bouw van 300 woningen mogelijk maakt.

Op basis van dit hele proces is inmiddels ook duidelijk dat er binnen de kernen onvoldoende woningbouw mogelijkheden zijn. Daarom wordt er ook gekeken naar logische en aanvaardbare locaties voor uitbreiding. In 2022 is de Ruimtelijke visie woonuitbreidingen Eersel door de gemeenteraad vastgesteld. In mei 2023 is een afwegingskader voor uitbreidingsgebieden vastgesteld. Hiermee worden de verschillende potentiële uitbreidingsgebieden tegen elkaar afgewogen. Op 4 juli 2024 heeft de gemeenteraad besloten de uitbreidingslocatie Stokkelsche Akker in Eersel op te starten.

Duizel-Noord

Aan de noordzijde van Duizel hebben we een uitbreidingsplan ontwikkeld voor de bouw van circa zeventig woningen in de eerste fase. Deze fase is inmiddels volledig gereed. De tweede fase is in uitvoering. Ook hier voor de bouw van ongeveer zeventig woningen. Deze fase bestaat uit een gemêleerd programma met onder andere 28 sociale huur- en koopwoningen (KoopGarant) en levensloopbestendige woningen. De bouw is gestart in 2023 en de opleveringen vindt plaats in 2024/2025. Ondertussen zijn de voorbereidingen voor de ontwikkeling van de 3e fase van dit gebied opgestart. In 2025 wordt de planologische procedure opgestart.

Veldhoek, Eersel

Er komt een uitbreiding aan de zuidkant in Eersel, achter de Steenstraat, Plaatse en Heibloem. De gemeenteraad heeft het gebiedsconcept vastgesteld en besloten om dit gebied verder te ontwikkelen. In

2024/2025 wordt de planologische procedure doorlopen. Vanaf 2026 hopen we met de bouw te starten van 150 tot 200 nieuwe woningen.

Postels Huufke, Vessem

Het bestemmingsplan is vastgesteld in november 2020. In 2022 zijn de woningen in het plan verkocht. In 2023 is het plan bouwrijp gemaakt en is gestart met de bouw van de woningen. In 2024/2025 worden de woningen opgeleverd. Nagenoeg alle woningen zijn verkocht.

Koemeersdijk, Wintelre

Het plan Koemeersdijk 1^e fase is gelegen ten noorden van de Slikdijk en voorziet in een divers woningbouw aanbod. Deze fase van het plan is gereed en woonrijp gemaakt.

De 2^e fase van het plan biedt ruimte voor de bouw van maximaal 39 woningen met een gedifferentieerd programma waaronder 40% sociale koop en of huurwoningen. In 2022 heeft de verkoop van deze woningen plaatsgevonden en is het terrein bouwrijp gemaakt. In 2023 is gestart met de bouwwerkzaamheden. In 2024 / begin 2025 worden de woningen opgeleverd.

Nieuwstraat 100, Eersel

Op de plek van een voormalige vila wordt een kleinschalig wooncluster gerealiseerd met een twintigtal zelfstandige appartementen, één appartement voor inwonend verzorgingsechtpaar en gemeenschappelijke ruimten voor activiteiten. De doelgroep voor de zorgappartementen bestaat uit senioren aan wie zorg verleend wordt vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ). In 2024 is gestart met de bouw. In 2025 wordt dit project opgeleverd.

Akkerstraat-Meerstraat, Duizel

Op de hoek Akkerstraat-Meerstraat in Duizel wordt een plan ontwikkeld voor de bouw van 55 à 60 woningen. Het plan voldoet aan het nieuwe woningbouwprogramma en bevat hiermee 30% sociale huurwoningen en koopwoningen in het betaalbare segment. 1/3e deel van de woningen vallen in het dure segment. In het plan is ruimte opgenomen voor een initiatief voor woningen voor senioren en starters.

Boterbochten III, Steensel

De gemeente Eersel gaat het dorp Steensel uitbreiden met ongeveer 50 woningen. Deze uitbreiding vindt plaats in de buurt van de Boterbocht en de Riethovenseweg. In 2024 is het bestemmingsplan vastgesteld. Vanaf 2025 wordt gestart met het bouwrijp maken waarna de bouw kan starten.

Nardushoek Knegsel

Aan de Nardushoek, nabij de Zandoeleseweg in Knegsel realiseert de gemeente een uitbreiding voor het dorp Knegsel. De verwachting is dat hier 80 tot 90 woningen kunnen worden gebouwd. In 2025 wordt de planologische procedure doorlopen.

Wintermans Eersel

Aan de rand van Eersel op de plek van de voormalige sigarenfabriek aan de Nieuwstraat, realiseert een ontwikkelaar een nieuwe woonwijk voor ongeveer 300 woningen. Het bestemmingsplan is in 2024 vastgesteld en onherroepelijk geworden. Vanaf 2025 wordt gestart met de bouwwerkzaamheden. Het plan wordt gefaseerd uitgevoerd.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De gemeente vangt sinds 2022 vluchtelingen uit Oekraïne op. De gemeente heeft ongeveer 200 opvangplaatsen voor vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast zijn ongeveer 20 personen opgevangen bij particulieren. We gaan er van uit dat de opvang nog langere tijd nodig zal zijn. Voor hoelang is niet concreet aan te geven, omdat dit samenhangt met de veiligheidssituatie in Oekraïne en de mogelijkheid tot terugkeer. Voor Eersel ontstaat in 2026 een probleem als de overeenkomst voor het gebruik van een opvanglocatie in Eersel afloopt waar we 100 personen huisvesten. In 2025 moet opnieuw worden gezocht naar locaties waarin deze aantallen gehuisvest kunnen worden. De kosten voor aankoop/huur en het geschikt maken van locaties en de kosten voor ondersteuning, in de breedste zin van het woord, zullen naar verwachting voldoende zijn. Vanuit het Rijk is de toezegging gedaan dat gemeenten redelijkerwijs gecompenseerd zullen. Dit is inclusief de personele capaciteit die hiervoor wordt ingezet.

Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente

Woondeal

In 2023 is de Woondeal Zuidoost-Brabant vastgesteld. Met de woondeal versterken we onze samenwerking in volkshuisvesting. De woningbouwprogrammering per regio en gemeente stellen we vast. Iedereen weet dan hoeveel, voor wie en waar er gebouwd kan worden. Corporaties en marktpartijen weten wat ze kunnen bouwen. We zullen vaker contact hebben om knelpunten op te lossen en om de woningbouw te versnellen. Alle partijen, Rijk, provincie, gemeente, corporaties, maar zeker ook de marktpartijen leveren hun aandeel. Met de woondeals nemen we samen de regie op de volkshuisvesting. De Woondeal is een start van een langjarige samenwerking om de woningbouwproductie in onze regio te vergroten. In 2025 werken we verder aan het 'uitvoeringsprogramma' en gaan we verder aan de slag met concrete projecten.

Kempische woonvisie en vertaling naar lokaal uitvoeringsprogramma

Op 4 juli 2024 is de Kempische visie op wonen 2024-2028 – Volkshuisvestingsprogramma, vastgesteld. De belangrijkste punten hierin zijn:

- a. In de periode t/m 2030 bouwen we als ondergrens voor de autonome groei (minimaal 3.220 woningen in de Kempen, waarvan 1.030 voor Eersel) en halen we extra plannen naar voren in de planning gelet op de grote regionale vraag en ter voorkoming van verdere verdringing (2.000 woningen extra in de Kempen, verdeling over de Kempen nader te bepalen).
- b. We zetten sterk in op betaalbaarheid. Onze ambitie is om bij nieuwbouw minimaal 30% sociale huurwoningen en 37% betaalbare koop en/of midden huurwoningen te realiseren.
- c. Bij woningbouw sturen we op het aanbrengen van diversiteit in het woonprogramma. We werken samen met onze partners aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze kernen.
- d. Als Kempengemeenten kiezen we er voor om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken om voldoende en kwalitatief goede huisvesting te regelen voor aandachtsgroepen.

Monitoring woonbeleid

We monitoren alle ontwikkelingen op het gebied van wonen. Dit blijven we ook in 2025 doen. Het gaat om de toewijzing van huur- en koopwoningen aan inwoners uit de eigen gemeente, woningverkoop aan investeerders en de realisatie van woningtypen (met name voor senioren en starters). Op het moment dat zich ongewenste ontwikkelingen op voornoemde onderwerpen voordoen, kan de gemeente interveniëren door bijvoorbeeld het instellen van een huisvestingsverordening.

Huisvesting aandachtsgroepen

De komende jaren zal de vraag naar (betaalbare) sociale huurwoningen in de gemeente Eersel toenemen doordat verschillende aandachtsgroepen (denk bijvoorbeeld aan statushouders, uitstroom uit Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen, etc.) een woning in de gemeente nodig hebben. We hebben een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Deze taakstelling is de afgelopen jaren sterk opgelopen waardoor we een achterstand hebben opgelopen. In 2023 en 2024 is gewerkt aan het inlopen van de achterstand door versneld sociale huurwoningen te realiseren en meer woningen toe te wijzen aan statushouders. In 2025 blijven we werken aan nieuwe plannen.

Ook voor de opvang van asielzoekers hebben gemeenten door de Spreidingswet een meer prominente taak gekregen. We streven naar het bijdragen aan de opvang van asielzoekers. We zoeken naar geschikte opvanglocaties en willen die tijdig realiseren en in gebruik nemen.

Omgevingsvisie 3.0

In 2023 is in het kader van het werken met de Omgevingswet gestart met de Omgevingsvisie 3.0. Hierbij komen thema's aan bod die nog niet in de Omgevingsvisie 2.0 opgenomen waren en is een participatietraject opgestart. In 2024 wordt verder gewerkt aan de Omgevingsvisie 3.0. Hierin wordt ook de Ruimtelijke visie woonuitbreidingen meegenomen en de ontwikkelingen uit de ontwikkelstrategie de Kempen.

Groenvoorzieningen

Onderhoud groen binnen de kom

Het onderhoud van het groen binnen de bebouwde kommen van Eersel, Duizel, Steensel en Knegsel wordt uitgevoerd door KempenPlus. In grote lijnen wordt dit werk binnen de gestelde kaders uitgevoerd, maar het wordt steeds lastiger om het onderhoud op niveau te blijven uitvoeren. Dit komt doordat KempenPlus als gevolg van de Participatiewet steeds minder personeel ter beschikking heeft. Op verzoek van KempenPlus hebben we al in 2022 de kernen Wintelre en Vessem en het maaien van de gazons uit het werkpakket gehaald en ondergebracht bij aannemingsbedrijven. We proberen het werk zo flexibel mogelijk in de markt te zetten met driejarige opdrachten zodat we de mogelijkheid houden om het werkaanbod steeds zo goed mogelijk aan te passen bij de beschikbare capaciteit van KempenPlus.

Vervanging groen

Jaarlijks worden een aantal groenvervangingsprojecten uitgevoerd, zo ook in 2025. Het gaat hierbij om openbaar groen waarvan de onderhoudskosten te hoog zijn, dat niet meer aantrekkelijk is en wat overlast veroorzaakt door bijvoorbeeld boomwortels. Bij het bepalen van de nieuwe inrichting kijken we naar praktische toepasbaarheid, aanleg- en onderhoudskosten, waarde voor beleving, natuur en biodiversiteit, en wensen van bewoners. Ook houden we rekening met een veranderend klimaat. Bij voorkeur kiezen we een variëteit van vaste planten; kleurrijk en biodivers.

Boombeleid en beheer plan

In 2023 heeft uw raad het bomenbeleidsplan 2023-2033 vastgesteld. Als vervolg hierop schrijven we in ons geactualiseerde bomen-beheerplan. Hierin staan de beheermaatregelen en jaarlijkse programma's. Door een tekort aan medewerkers en de grote personele inzet bij de wateroverlast rondom Vessem en Wintelre is het beheerplan in 2024 niet geschreven. Dit proberen we nu in 2025 te gaan doen. Eventuele financiële consequenties betrekken we nu bij de begroting 2026 en volgende.

Behoud en versterking natuur, landschap en biodiversiteit

Landschap

De gemeente beheert zelf ongeveer 48 hectare aan landschapselementen. In 2021 zijn we gestart met een herstelplan voor deze elementen. Rondom Wintelre zijn in 2021 en 2022 vrijwel alle landschapselementen opgeknapt. Hier liggen ook de meeste ($\pm 75\%$). In 2023 hebben we ons gericht op het gebied rondom Vessem. In 2024 en 2025 gaan we aan het werk rondom Eersel en Steensel.

Een volgende stap zou kunnen zijn om het beheer onder te brengen bij de aanliggende grondeigenaren en zo de omgeving te betrekken bij ons landschap. Wij onderzoeken de mogelijkheden hiertoe in het verlengde van het beheerplan dat we regionaal opstellen in het kader van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze.

Daarnaast nemen we deel aan de Stimuleringsregeling Landschap (Stila). Hiermee worden grondeigenaren gestimuleerd om wandelpaden aan te leggen, op hun percelen maatregelen te treffen voor natuur- en landschapsbehoud en om maatregelen te treffen voor klimaatadaptatie. Jaarlijks dragen wij € 25.000,- bij via deze regeling, waarvan het bedrag door de provincie wordt verdubbeld. Uitvoering van deze regeling gaat via het provinciale subsidie-loket. De regeling is onlangs tot en met 2025 verlengd. Wij hebben ons hiervoor opnieuw ingeschreven. De middelen hiervoor zitten structureel in de begroting.

Bos- en natuurgebieden

Onze gemeente bestaat voor ongeveer 25% uit bos- en natuurgebieden. Een groot deel daarvan beheren we zelf. Deze gebieden bieden rust en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ook bieden deze gebieden een tehuis aan vele verschillende dier- en plantensoorten. Tegelijkertijd zijn onze bossen een groeiplaats voor het meest duurzame bouw materiaal: hout. Zo combineren we een mooie leefomgeving met een duurzame toekomst. Deze gebieden beheren we kostenneutraal. (inkomsten: houtverkoop, beheer-subsidies, jachtrecht)

Doorlopende projecten groen in 2025

Omschrijving	Begroot	Voltooid	Toelichting
Aanvulling uitvoering integraal beleidsplan Groen Loont	2020	2025	Krediet afsluiten na 2025
Incidentele maatregelen recreatie	2021	2025	
Herstelmaatreg. landschapselementen	2021	2025	Krediet afsluiten na 2025
Plan Bos en Boom 1 ^e fase exclusief grond	2021	2031	
Plan Bos en Boom 1 ^e fase (grond)	2022	2031	
Opstellen bomenbeleid- en beheerplan	2022	2025	Beheerplan wordt opgesteld
Extra afvalbakken en extra capaciteit	2023	2024	

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen, voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Toelichting doorlopende groen projecten

Aanvulling uitvoering integraal beleidsplan Groen Loont

Met dit projectkrediet is de bosnota opgesteld, zijn bosplantsoenen hersteld en hebben we beheermaatregelen voor de EVZ's (Ecologische VerbindingsZones) kunnen uitvoeren. Dit projectkrediet is indertijd éénmalig beschikbaar gesteld bij het ontbreken van structurele middelen voor beheer in de exploitatiebegroting. In de exploitatiebegroting 2024 zijn nu alle noodzakelijke beheerposten opgenomen. Met het restantkrediet gaan we in 2024 nog het groen langs dorpsranden herstellen. Medio 2025 sluiten we het krediet af. Wanneer er voor de doelstellingen uit het "beleidsplan groen loont" nieuwe financiële middelen nodig zijn vragen we deze opnieuw aan.

Incidentele maatregelen recreatie

Dit krediet is in 2021 beschikbaar gesteld voor maatregelen voor aanleg en herstel van fietscrossroutes, loslooproutes, informatieborden, ver- en gebodsborden. Tevens benutten we dit krediet ook voor maatregelen tegen het (motor)"crossen in de bossen". We plaatsen obstakels, slagbomen en rasters met de juiste bebording t.b.v. handhaving. Rondom de bossen van Steensel, buikheide en Grootmeer zijn de werkzaamheden afgerond. In 2024 en 2025 gaan we door met het nemen van de noodzakelijke fysieke maatregelen. Dit in- en na overleg met onze ingehuurde groene BOA. Inmiddels hebben wij al ervaren dat geplaatste obstakels en bebording vernield worden. Hiervoor zullen we blijvend middelen voor herstel nodig hebben.

Herstel landschapselementen

Na 2025 zijn alle herstelmaatregelen aan de landschapselementen uitgevoerd. Daarna zijn structureel hogere beheerbudgetten nodig om de landschapselementen in stand te houden.

Procedures ruimtelijke plannen

In de voorgaande jaren zijn meerdere particuliere ontwikkelingen geïnitieerd en herstructureringslocaties onderzocht. In hoeverre dit in 2025 leidt tot ruimtelijke procedures, is op dit moment nog niet bekend.

Eersel-West

De raad heeft in april 2021 ingestemd met het stedenbouwkundig plan Eersel-West. Het gebied komen maatschappelijke en dienstverlenende functies, met ook ruimte voor woonwerkkavels. In 2024 is het eerste (deel)plan (het zwembad) vastgesteld voor een verdere ontwikkeling van Eersel-West en is er krediet beschikbaar gesteld voor de aanleg van de openbare infrastructuur in combinatie met een beleidskader in verband met kostenverhaal. In de komende jaren wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van Eersel-West.

Gebiedsontwikkeling Levende Beerze en Levende Run

Sinds 2010 zijn de gemeenten Eersel en Oirschot samen bezig met de gebiedsontwikkeling van de Levende Beerze. Samen met Provincie Noord Brabant, Waterschap de Dommel, Brabants Landschap, ZLTO, bewoners van het gebied en diverse beheerorganisaties veranderen we het gebied en verankeren het beheer en de instandhouding in de samenleving. In 2024 is het koersdocument GGA Kempenland-West geschreven. Hierin is het gebiedsproces de Levende Beerze gesplitst in drie deelprocessen:

- Gebiedsproces Landschotseheide (trekker Provincie, gemeente Oirschot)
- Gebiedsproces beekdal de Kleine Beerze ((Eerselse deel in 2024 afgerond en afgesloten)
- Gebiedsproces Groot en Kleinmeer (Eersel, Waterschap Dommel en Brabant Water)

Eerder zijn al nieuwe (deel)projecten en nieuwe gebiedsprocessen ontstaan. In 2021 is in navolging van de Levende Beerze een Interbestuurlijk Programma (IBP-VP) gestart en is geld vrijgekomen om in het stroomgebied van de Run een vergelijkbaar gebiedsproces te starten: de Levende Run. Hiermee zijn we in 2023 gestart. We trekken deze kar samen met de gemeente Bergeijk. De externe kosten worden gedekt uit de IBP-VP budget "Proeftuinen in de Kempen".

Het transitieproces Levende Beerze is t/m 2023 onder de vlag van de uitvoeringscommissie uitgevoerd. Per 1 januari 2024 zijn de taken overgedragen aan de stuurgroep Kempenland-West.

Doorlopende transitieprojecten in 2025

Omschrijving	Begroot	Voltooid	Toelichting
Ecologische verbindingszone Run	2016	2028	KRW projectleiding WS Dommel
Gebiedsontwikkeling Levende Run	2021	2031	
Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze	2010/14	2024	Afsluiten bij jaarrekening 2024
IBP-VP proeftuinen in de Kempen	2021	2025	Stuurgroep GGA Kempenland West, Eersel penvoerder

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen, voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Toelichting doorlopende landschapsprojecten/kredieten

Ecologische verbindingszone Run (tussen Grootgoor en Schadewijk)

Dit krediet is beschikbaar voor ons aandeel in de uitvoeringsmaatregelen in het kader van het beekherstel de Run. Waterschap de Dommel is al geruime tijd bezig met de uitvoering van het beekherstel van de Run tussen het riviertje de Dommel en het buurtschap Schadewijk. Dit ingevolge van de Kader Richtlijn Water. Het gedeelte tussen de Dommel en Grootgoor werd in 2022 voltooid. Op dit moment is het waterschap bezig met de voorbereiding van de werkzaamheden tussen Grootgoor en Schadewijk. Onderdelen daarvan zijn de RO-procedures voor het projectplan Waterwet (Waterschap de Dommel) en het bestemmingsplan "de Vloete" (gemeente Eersel). Deze moeten naadloos op elkaar aansluiten. Het ontwerpbestemmingsplan is vóór 1 januari 2024 gepubliceerd.

De bestuurlijke besluitvorming bij Waterschap de Dommel verliep anderzijds bijzonder moeizaam. Pas in juni 2024 is het projectplan waterwet "de Run" vastgesteld, Feitelijk had dit vóór de publicatie van het BP "de Vloete" moeten zijn. De eerdere verwachting dat de uitvoering van het werk in de 2e helft 2024 zou starten, gaan we niet halen. Diverse agrariërs in het gebied gaan in beroep tegen het projectplan waterwet "de Run" en tegen het daarvan afgeleide BP "de Vloete". Gezien de grote werkdruk bij de Raad van State verwachten we de uitspraak pas medio 2027. Start uitvoeringsplan is dan een jaar later; 2028.

Eersel heeft een aantal landschapselementen in dit uitvoeringsplan ondergebracht (bruggetjes, uitzichtpunt, elzensingels, fietsroutes en -parkeerplaatsen). Deze bijdrage betalen we straks deels uit het bovenstaande krediet. Voor onze bijdrage in de bruggetjes en het uitzichtpunt zijn aparte kredieten beschikbaar (zie programma 6). Voor deze landschapselementen verwachten we nog subsidie te krijgen in het kader van het gebiedsakkoord N69. Hiervoor hebben wij in 2021 cofinancieringsverklaringen bij de provincie afgegeven. Uitvoering vanaf 2028.

Gebiedsontwikkeling Levende Run:

Dit krediet is beschikbaar voor eventuele inhuur van personeel ter compensatie van onze ambtelijke inzet bij het gebiedsproces "de Run". Het gebiedsproces is in 2023 gestart. Dit is sinds 2024 een deelproces van GGA Kempenland-west. De externe kosten worden gedekt uit de IBP-VP middelen van de Provincie. De gemeente Eersel is hiervoor penvoerder. Gemeenten Eersel en Bergeijk trekken dit proces samen. In 2024 hebben we samen een externe projectleider en een externe procesmanager vastgelegd. Het deelgebied "de Run" ligt tussen de kernen Eersel, Bergeijk en Weebosch. In het gebied ligt geen stikstofgevoelige Natura 2000. De gemeentelijke speerpunten zijn hier het vasthouden van water en het voorkomen van negatieve sociaal-maatschappelijke gevolgen hiervan voor de gevestigde agrarische ondernemers. We zijn begonnen met een inventarisatie bij de 65 boerenbedrijven in het gebied. De hieruit voortvloeiende wensen combineren we de Rijksopgave(n) en met de ruimtevraag vanuit de ontwikkelstrategie regio Eindhoven (voltooid eind 2024). Dit vertalen we dan in een gebiedspanorama voor het deelgebied de Run. Deze 1^e fase moet dan halverwege 2025 gereed zijn. Daaruit definiëren we de vervolgstappen voor het vervolgproces.

Gebiedsontwikkeling Levende Beerze

Dit krediet betreft een uitvoeringsprogramma van verschillende overheden en organisaties onder de vlag van de eind 2023 opgeheven uitvoeringscommissie. In deze samenwerking zijn een flink aantal projecten ondergebracht. Voor Eersel waren van belang:

- Herinrichting van het beekdal van de Kleine Beerze (voltooid)
- Inrichting van 7 ha "Dorp aan de Beek" grotendeels klaar. Het fietspad tussen Spekdonken en de Donk is in het najaar 2024 aangelegd.

- Natuurontwikkeling: Dit betreft een grondportefeuille van Provincie Noord Brabant voor het toevoegen van 248 hectare landbouwgrond aan het NatuurNetwerk Brabant (NNB) rondom Vessem en Middelbeers (waarvan 110 hectare Ondernemende Natuur Netwerk Brabant). Iets meer dan de helft van deze ambitie is behaald.
- Meerwaardetrajec Donk: Dit betreft de planvorming van een vijftal kleinschalige particuliere initiatieven met een forse natuurontwikkeling als tegenprestatie. De omgevingsplanprocedure voor de vijf initiatieven is inmiddels opgestart.

Het projectkrediet "gebiedsontwikkeling Kleine Beerze" zal bij de jaarrekening 2024 worden afgesloten.

IBP-VP Proeftuinen in de Kempen

Dit zijn middelen van de Provincie Noord Brabant, welke ter beschikking zijn gesteld aan Eersel en haar gebiedspartners. Het is procesgeld en geen inrichtingsgeld. Besluitvorming vindt plaats in uitvoeringscommissie "Levende Beerze". In 2021 heeft de provincie deze ± 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de 'Proeftuinen in de Kempen'. Het IBP-VP is een Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland wat door het Rijk is uitgezet om de problemen zoals Landbouw en Klimaatadaptatie op de Zuidoostelijke zandgronden te kunnen aanpakken. Eersel is penvoerder van deze aanvraag.

Deze aanvraag heeft betrekking op twee deelgebieden:

- Proeftuin Levende Beerze (11 deelprojecten onder aansturing van de uitvoeringscommissie)
- Proeftuin slimme landschappen in de Kempen (3 deelprojecten, o.a. gebiedsontwikkeling de Run)

De bestuurlijke "uitvoeringscommissie de Levende Beerze" is inmiddels opgeheven. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de besteding van IBP-VP middelen is nu ondergebracht bij de stuurgroep GGA Kempenland-West. Bij deze overdracht is een tussenevaluatie geschreven waarin is vastgelegd hoe de resterende middelen worden/zijn herverdeeld. Deze is in 2024 vastgesteld door de stuurgroep.

GGA (GebiedsGerichte Aanpak) Kempenland West

De ruimtelijke opgave is de afgelopen jaren flink groter geworden. Denk hierbij aan klimaat (verdroging en nu ook wateroverlast), energietransitie, transitie landbouw en stikstofdepositie. Dit vraagt een gebieds overstijgende aansturing van deze nieuwe vraagstukken. Dit is door de Provincie ondergebracht bij de stuurgroep GGA Kempenland West. De door het Rijk geplaatste stip op de horizon is 2030. In Den Haag wordt inmiddels gesproken over 2035. Ambtelijk wordt dit als realistischer gezien.

De samenwerking beslaat het grondgebied van de gemeenten Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Bladel, Bergeijk, Eersel en Oirschot. Binnen de GGA worden verschillende gebiedsprocessen gedefinieerd. Voor Eersel zijn onderstaande deelgebieden van belang:

- Gebiedsproces Landschotseheide: De extreme verdroging van dit N2000-gebied is/was één van de grote zorgen binnen de GGA Kempenland West. De heide ligt binnen de gemeente Oirschot, maar de oorsprong van de verdroging ligt hoofdzakelijk op het bovenstrooms gelegen Eersels en Bladels grondgebied. De provincie en Oirschot trekken dit gebiedsproces. De gemeente Eersel zal de benodigde RO procedures op haar grondgebied uitvoeren en faciliteren.
- Gebiedsproces "beekdal Kleine Beerse": Het beekherstelproject op Eersels grondgebied is nu voltooid. De flanken van het beekdal zijn toegevoegd aan de deelgebieden Landschotseheide en Groot en Kleinmeer. De resterende deelprojecten liggen op Oirschots grondgebied.
- Gebiedsproces Groot en Kleinmeer: Dit kleine N-2000 gebied is eigendom van de gemeente Eersel en ligt binnen de onttrekkingszone van het waterwingebied Vessem. Het gebied rondom Groot en Kleinmeer is relatief klein en een overzichtelijk. Er is één piekbelaster ten noordoosten van het gebied welke met de heersende (zuid)westenwind nauwelijks stikstofbelasting geeft. Het N2000 doel bereiken we dan ook via een wateropgave rondom Grootmeer en Buikheide. In 2022 hebben we samen met Brabant Water een inlaatprotocol geschreven, waarin is vastgelegd wat het (voorjaar)streefpeil in het Grootmeer is en wat de maximale jaarlijkse suppletie van (drink)-water door Brabant Water is (max 160.000 m3). Mede naar aanleiding van de huidige grond-wateroverlast zijn we nu ook bezig om het maximale peil in het Grootmeer vast te leggen. Brabant Water laat momenteel een hydraulisch onderzoek opstellen, waaraan deze vraagstelling is toegevoegd. Uiteindelijk is het een organisatieoverstijgende belangenafweging (grond)-waterbeheer, drinkwateronttrekking, N2000 en agrarische belangen). Het ligt in de rede dat het eindadvies wordt voorlegd aan GS van provincie Noord Brabant.
- Gebiedsproces de Run: zie hierboven.

Visie akkers van Eersel

Om de visie daadwerkelijk tot uitvoer te krijgen is een projectleider aangesteld om de gesprekken met de grondeigenaren te voeren en om te zorgen dat mensen mee willen doen om het gebied tot een betere kwaliteit brengen. De realisatiemogelijkheden om tot uitvoering van de visie te komen worden in de gesprekken onderzocht. Nu de verplaatsing van het zwembad zeker is, kan dat gebied ontwikkeld worden en kan begonnen worden met de uitwerking van de visie.

Toelichting op investeringen 2025

Anticiperende grondaankopen

In hoofdstuk 5 van de nota grondbeleid is aangegeven dat ons college anticiperende verwervingen moet kunnen doen als daartoe vanuit ruimtelijke perspectief aanleiding voor is. Daarom wordt in het kader van de rechtmatigheid, voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 2.000.000,-. Deze verwervingen worden op de balans geactiveerd op het moment dat de grond in exploitatie genomen wordt. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig. Het (restant-)krediet zal bij de jaarrekening niet worden overgeboekt.

Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

In de nota grondbeleid kiest de gemeente Eersel voor een proactieve regierol bij locatieontwikkeling. Ten behoeve van voorbereiding, denk hierbij aan onderzoekskosten, advieskosten en ambtelijke inzet, is vooruitlopend op vaststelling van een bestemmingsplan en grondexploitatie een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000,-. Deze kosten worden geactiveerd op de balans totdat er een exploitatiebegroting geopend wordt. Deze kosten kunnen dan ingebracht worden in de betreffende grondexploitatie en zullen in beginsel gedekt worden door toekomstige opbrengsten.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bouwen en wonen;
2. Woonomgeving en leefmilieu;
3. Planologie en stedenbouw.

Investerings (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Anticiperende verwervingen	2.000.000	2.000.000	0
Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000	50.000	0
Totaal investeringen	2.050.000	2.050.000	0

Exploitatie

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Bouw en en w onen	3.789.302	4.301.884	3.659.715	161.304	138.773	123.773
Woonomgeving en leefmilieu	1.589.157	1.450.413	1.608.259	1.588.079	1.588.079	1.588.079
Planologie	6.630.481	5.415.761	1.862.790	1.191.347	-192.810	1.133.552
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	12.008.940	11.168.058	7.130.764	2.940.730	1.534.042	2.845.404
BATEN						
Bouw en en w onen	6.359.342	5.248.135	4.416.755	846.100	846.100	531.100
Woonomgeving en leefmilieu	383.051	144.810	136.960	136.960	136.960	46.960
Planologie	9.485.947	6.837.443	2.174.587	1.235.502	-223.326	1.857.899
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	16.228.339	12.230.388	6.728.302	2.218.562	759.734	2.435.959
Saldo (baten – lasten)	4.219.399	1.062.330	-402.462	-722.168	-774.308	-409.445
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	2.432.773	2.601.300	2.572.978	2.572.978	2.572.978	2.572.978
Kapitaallasten	467.670	581.827	535.997	558.355	551.465	534.161
Totaal overige lasten	2.900.443	3.183.127	3.108.975	3.131.333	3.124.443	3.107.139
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	259.326	190.167	0	0	0	0
Totaal overige baten	259.326	190.167	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	1.578.282	-1.930.630	-3.511.437	-3.853.501	-3.898.751	-3.516.584

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2024 ten opzichte van 2023 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bouwen en wonen

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 189.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Dit verschil wordt veroorzaakt door:

- een lagere verwachte opbrengst voor omgevingsvergunningen van € 225.000,- i.v.m. de nieuwe omgevingswet.
- Een voordeel van € 93.000,- op de post handhaving extra toezicht i.v.m. het stoppen met de pilot wildcrossen.
- Een negatieve bijstelling van € 42.000,- op bezwaar en beroep omgevingsrecht. Het betreft een herverdeling van de begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Dit verschil wordt gecorrigeerd in programma 5.
- Hiernaast zijn er nog diverse mutaties, waaronder prijsindexeringen, verzekeringen en huur.

Woonomgeving en leefmilieu

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 166.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Dit verschil wordt veroorzaakt door:

- € 117.000,- negatief i.v.m. een nieuw onderhoudscontract voor onderhoud bomen binnen en buitende bebouwde kom (zie toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen).
- € 25.000,- negatief i.v.m. prijsverhogingen elektra evenemententerreinen.
- Hiernaast zijn er nog diverse mutaties waaronder prijsindexeringen.

Planologie

De bouwgrondexploitatie betreft een gesloten exploitatie, derhalve zijn er in dit programma geen verschillen indien ook de kapitaallasten en apparaatskosten worden meegenomen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 7 Grondbeleid.

Beleidsdocumenten

- Omgevingsvisie 2.0
- Verordening Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht
- Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving, 1^e herziening
- Beleid buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zonder bindend advies en nadeelcompensatie Visie Buitengebied 2.0
- Landschapsinvesteringsregeling De Kempen
- Beeldkwaliteitsplan
- Ruimtelijke Visie woonuitbreidingen Eersel
- Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zonder bindend advies en nadeelcompensatie
- Beleid buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zonder bindend advies en nadeelcompensatie
- Welstandsnota
- Kempische visie op wonen 2024-2028
- Nota Impuls Sociale Woningbouw
- Verordening doelgroepen sociale woningbouw gemeente Eersel 2022
- Beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten
- Woonzorgvisie Kempengemeenten (gemeente Eersel)
- Afwegingskader woonzorginitiatieven Kempengemeenten
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030
- Kwaliteitsplan groen
- Bomenbeheerplan Gemeente Eersel 2023- 2033
- Beleidsplan Groen Loont! 2017
- Nota grondbeleid

4. Milieu

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

AFVAL- EN GRONDSTOFFEN

Indicator	Realisatie	Norm
22. Omvang huishoudelijk restafval (<i>verplicht</i>) Kg/inwoner	Restafval per inwoner inclusief milieustraat: 2023: 58 kg 2022: 58 kg	Norm: 2023: 50 kg (inclusief milieustraat, meetbaar in 2023) Landelijke VANG-doelstelling: 100 kg per inwoner
Wat gaan we daarvoor doen? Om de kaders uit te werken worden de volgende projecten uitgevoerd: - Verdere uitwerking van dependance van kringloop op de milieustraat; - Implementatie van repiar cafe in de keten van kringloop en milieustraat; - Vergelijk sorteeranalyse restafval en GFT 2025 tov 2024 - Seizoensafhankelijke afvalstromen in de schijnwerpers middels het Mobiel ScheidingsstationHeldere en duidelijke communicatie naar inwoners tbv betere afvalscheiding.		

ENERGIE

Indicator	Realisatie	Norm
23. CO ₂ -reductie t.o.v. 1990 (<i>eigen indicator</i>) % reductie ten opzichte van 1990	2023 realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 76.200 (excl. CO ₂ -uitstoot auto(snel)wegen = 26,4% reductie) <i>IJkpunt 1990</i> 103.550 ton CO ₂ -uitstoot	Norm: 55% CO ₂ -reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 (gemeentelijk beleid in lijn met het klimaatakkoord) In ton CO ₂ : 2030: 46.597 (45%) 2050: 5.117 (5%)
Wat gaan we daarvoor doen? Het uitvoeren van acties op vijf sub thema's: 1. Gemeentelijk vastgoed; 2. Gebouwde omgeving; 3. Mobiliteit; 4. Grootschalige opwekking; 5. Landbouw. Acties die zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025. De voortgang wordt gemeten met behulp van de klimaatmonitor.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

GEMEENTELIJK VASTGOED

Indicator	Realisatie	Norm
24. CO ₂ -reductie t.o.v. 2012 (eigen indicator) % reductie ten opzichte van 2012	2023: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024 2022: - 21,29% (-277 ton kg CO ₂)	Norm 2025: 39% CO ₂ -reductie t.o.v. 2012 In ton kg CO ₂ : In 2012: 1.303 (=100%) Doel 2025: 795 (= 61%)

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdere uitvoering geven aan het realiseren van 164 duurzaamheidsmaatregelen om de 39% reductie te realiseren in 2025. Acties staan uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025.

ENERGIEREDUCTIE EN ZON-OP-DAK

Indicator	Realisatie	Norm
25. Energiebesparing ten opzichte van 2007 en duurzame energieopwekking (eigen indicator) In TJ	2023: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024 2022: 101 TJ duurzaam opgewekte elektriciteit 19,8% energiebesparing t.o.v. 2007 IJKpunt 2007 2.186 TJ energieverbruik	Norm: 2030: 15% energiebesparing t.o.v. 2007 2030: 200 TJ duurzame energieopwekking

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak. Hierin zitten acties die betrekking hebben op het maximaliseren van de energiereductie bij woningen en bedrijfspanden. We focussen ons in 2025 voornamelijk op bedrijven. Ook wordt gezamenlijk met het KOP (Kempisch ondernemers platform) de mogelijkheden van het samenwerken binnen een energiehub op bedrijventerreinen (Meerheide en Haagdoorn) onderzocht.

We geven uitvoering aan het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel, waarin verschillende regelingen zijn opgenomen om bestaande woningen in de gemeente versneld te verduurzamen.

GROOTSCHALIGE OPWEKKING

Indicator	Realisatie	Norm
26. Grootschalige opwekking (eigen indicator) In TWh	2023: 0 TWh 2022: 0 TWh	Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030.

In 2024 zal naar alle waarschijnlijkheid de vergunning voor het zonnepark nabij Wintelre vergund worden. De projectontwikkelaar heeft twee jaar de tijd om het project tot uitvoering te brengen. De komende jaren zal, in samenwerking met de overige MRE-gemeenten langs de A67 en Rijkswaterstaat, een traject worden doorlopen om energieopwekking op rijksgronden langs de A67 mogelijk te maken (Klimaatcorridor A67).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

DUURZAME ENERGIE

Indicator	Realisatie	Norm
27. Hernieuwbare elektriciteit (verplicht)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: 15,9 TJ extra per jaar
In % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	2022 30,8% 26 TJ extra t.o.v. 2021	
Wat gaan we daarvoor doen? - Eigen ingekochte stroom is groen door aankopen Garanties van Oorsprong; - Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak; - Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030; - Uitvoering geven aan de acties opgenomen in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025.		

ENERGIELABELS

Indicator	Realisatie	Norm
28. Woningen met geregistreerd energielabel A (eigen indicator) In %	2023: 34,4% 2022: 34%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? Uitvoering geven aan de regelingen die zijn opgenomen in het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel. Dit leidt niet direct tot hogere geregistreerde energielabels, maar zorgt er wel voor dat meer woningen geïsoleerd worden naar deze standaard.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Afval-/Grondstoffen

De gemeente Eersel richt haar grondstoffenbeleid op de transitie naar een Circulaire Gemeente. Het lineaire economiemodel waarin waardevolle grondstoffen worden uitgeput heeft geen toekomst. We werken in de gemeente naar een circulaire economie, waarin we producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden, op een duurzame manier materiaalketens sluiten en waarde creëren uit afvalstromen. De circulaire economie is geen doel op zich.

Het is onderdeel van een duurzame samenleving die gericht is op het verminderen van de milieudruk. Een duurzame samenleving voorkomt afval, streeft naar optimaal hergebruik van producten en grondstoffen wordt gevoed door duurzame energie, draagt bij aan klimaatbescherming en heeft oog People, Planet en Profit. Het streven is om zo veel mogelijk grondstoffen met een zo hoog mogelijke kwaliteit in de (lokale) kringloop te behouden. Dit resulteert er automatisch in dat we zo min mogelijk restafval overhouden dat verbrand moet worden. We wensen een circulaire samenleving waarin het sluiten van kringlopen de normaalste zaak van de wereld is en af zijn van de wegwerpeconomie. Dit kunnen we alleen realiseren als de kennis van de inwoners op peil is ten aanzien van de manier hoe er moet worden ingezameld en vooral wat de consequenties zijn van het verkeerd aanbieden van bepaalde afvalstromen. In een onlangs uitgevoerde sorteeraanlyse blijkt dat er nog verschillende afvalstromen in de verkeerde containers terecht komen.

De speerpunten voor 2025 zijn:

- Verdere uitwerking van de dependance van kringloop op de milieustraat;

- Voorlichting kennis inwoners ten aanzien van verschillende te scheiden afvalstromen. Dit in combinatie met de introductie van het Mobiel Scheidingsstation.
- Implementatie van nieuwe afvaltarieven tbv GFT- en restafval plus de milieustraat.

Het uitvoeren en vergelijken van de sorteeranalyse tbv van GFT- en restafval.

Duurzaamheid

Energie

De gemeente heeft de wettelijke taak om een daling van de CO₂-uitstoot van 55% in 2030 en 95% in 2050 te realiseren ten opzichte van 1990. Dit willen we behalen door onder meer zelf het goede voorbeeld te geven (gemeentelijk vastgoed) en inwoners en bedrijven te stimuleren minder en duurzamere energie te gebruiken (energie-reductie en zon op dak) en door grootschalige duurzame energieopwekking in te zetten. Daarnaast zijn er diverse andere acties die worden gedaan en die zijn samengevat in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2021-2025.

Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte (TVW) is in december 2021 vastgesteld. Hierin staat vastgelegd dat de gemeente Eersel de eerste jaren voornamelijk focust op het isoleren van de bestaande woningvoorraad. Hiervoor is in 2023 het Besparingsprogramma vastgesteld en is begonnen met de uitvoering van de eerste regelingen uit dit programma. In 2025 zullen deze regelingen voortgezet worden. In 2026 moet de TVW herijkt worden. Daarom zal in 2025 een eerste begin gemaakt worden met het proces tot het herijken van de TVW.

Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel

Halverwege 2023 zijn we gestart met de uitvoering van het Besparingsprogramma. Hierin staat een aantal regelingen beschreven om woningen de komende jaren versneld te verduurzamen. In 2023 en 2024 zijn we gestart met de uitvoering van de eerste regelingen. In 2025 zullen deze worden voortgezet en starten we met de uitvoering van de overige regelingen.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid

Het duurzaamheidsbeleid 2017-2025 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2021-2025 lopen af. In 2025 wordt een nieuw programma voorgelegd aan de raad.

Schone lucht akkoord

Als deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord werken we in 2025 verder aan het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2023-2030. In 2025 zal aandacht besteed worden aan onder andere de thema's houtstook, mobiliteit en participatie.

Ontwikkelingen Luchthaven Eindhoven

Met het rapport Opnieuw Verbonden deed Pieter van Geel in 2019 een aantal aanbevelingen over de ontwikkeling van Eindhoven Airport in de periode 2020-2030. In 2020 werd de basis gelegd voor het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO). Binnen het LEO zijn werkgroepen opgericht, waarin alle betrokken partijen vertegenwoordigd zijn. Op bestuurlijk niveau vertegenwoordigt de gemeente Eersel in het LEO de veertien randgemeenten van Eindhoven Airport. Daarnaast is er in de gemeente een klankbordgroep Eindhoven Airport waarin de inwoners uit de dorpen zijn vertegenwoordigd.

De belangrijkste aanbeveling uit Opnieuw Verbonden is 30% geluidreductie in 2030 ten opzichte van 2019. Hiervoor moet een nieuw Luchthavenbesluit (LHB) worden opgesteld, waarin niet langer primair gestuurd wordt op aantallen vliegbewegingen, maar primair op de hoeveelheid geproduceerd geluid.

Energie-reductie & zon-op-dak

In 2025 ligt de focus op het realiseren van energiebesparing en –opwek op de bedrijventerreinen. In 2024 zijn zijn nieuwe bedrijvenbijeenvakomen opgezet. De Energiecoaches worden ingezet om de bedrijven te helpen bij de verduurzaming. Op de bedrijventerreinen Haagdoorn en Meerheide worden in samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform de mogelijkheden onderzocht tot realisatie van een energie hub voor Meerheide en Haagdoorn.

In 2024 is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan tussen KempenEnergie en de gemeente Eersel. Deze samenwerking is aangegaan voor de duur van 4 jaar. In deze samenwerkingsovereenkomst hebben we afgesproken dat er voor EUR 50.000,- aan opdrachten per jaar zonder aanbesteding aan KempenEnergie gegund wordt. Dit conform de raadsopdracht vastgelegd in het plan energie-reductie & zon-op-dak.

Milieubelastende activiteiten

Op dit moment worden er geen extra inkomsten geraamd voor de in 2024 opgenomen leges voor milieubelastende activiteiten. Op dit moment in het nog niet in te schatten hoeveel aanvragen er voor deze vergoedingen in 2025 zullen zijn.

Riolering

In 2022 is een nieuw verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) vastgesteld voor de periode 2023-2027. Hierin zijn ook de grote rioleringsprojecten over die periode omschreven. Deze zijn opgenomen in het meerjarig investeringsplan 2024-2027. Deze werkzaamheden aan de riolering worden gedekt door de rioolheffing. In het vGRP is vastgelegd hoe we de rioolheffing inzetten. Zie ook de paragraaf 'Lokale heffingen' van deze begroting.

De belangrijkste doelstellingen van ons riool- en waterbeheer:

- Instandhouding riolering:
 - Volksgezondheid
 - Milieubescherming
- Ontvlechting schoon en vuil water
- Voorkomen van wateroverlast (water in woningen)

Daarvoor voeren we dagelijks onderhoud uit en realiseren we (vervangings-)projecten. Deze jaarlijkse kosten verhouden zich ongeveer gelijk. $\pm 50\%$ onderhoud en $\pm 50\%$ kapitaallasten voor projecten.

Doorlopende projecten riolering in 2025

Omschrijving	Begroot	Voltooid	Toelichting
2023 Rioolvervanging Smitseind voorbereiding	2023	2023	Duurzaam Duizel voorbereiding
2023 Reconstructie Den Heuvel riool voorbereiding	2023	2025	Combinatieproject met wegen
2023 Rehabilitatie Kuilenhurk-de Hoefseweg voorbereiding	2023	2025	Combinatieproject met wegen
2023 Renovatie drukriolering 3 ^e fase	2023	2025	Vessem, Stevert (Steensel) 104 stuks
2024 Renovatie drukriolering 4 ^e fase	2024	2025	Knegsel, Steensel 120 stuks
2023 Voorbereiding Klimaatbestendig Haagdoorn	2023	2025	Samenwerking gemeente/bedrijven
Steensel weer een dorp fase 3 riool	2023	2025	In uitvoering, voltooid Q3 2025

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen en voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Toelichting bij doorlopende projecten

Rioolvervanging Smitseind voorbereiding =>Duurzaam Duizel:

Tijdens de voorbereiding is de keuze gemaakt om het project uit te breiden naar meerdere straten in het oude deel van Duizel. In dit project vervangen we het oude gemengde rioolstelsel door een vuilwaterriool en een hemelwaterinfiltratieriool. Dit houdt het water in het gebied vast en het vermindert het overstorten van vuilwater op de Kleine Beerze. Dit zijn belangrijke duurzaamheidsdoelstellingen uit de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). We hebben het project hernoemd tot **Duurzaam Duizel**.

2023 Renovatie drukriolering 3e fase

2024 Renovatie drukriolering 4e fase

Veel van de pompgemalen van de drukriolering in het buitengebied zijn inmiddels 40 jaar oud en incidenteel vervangen van elektrische besturingen, pompen en leidingwerk wanneer deze defecten vertonen, is niet meer doelmatig. Dit vraagt om een planmatige aanpak van het vervangen van het elektrisch/mechanische deel hiervan. De ervaring leert dat hierdoor de beheerkosten zullen dalen.

De 1e en 2e fase van het renovatieproject omvatte 177 gemaaltjes en is in 2024 voltooid

- De 3e fase betreft 104 gemaaltjes rondom Vessem en Stevert (Steensel)
- De 4e fase van deze aanpak omvat 120 drukrioolgemalen in het gebied rondom Knegsel, de Eindhovenseweg (Steensel) en Zandstraat (Steensel).

Fase 3 en 4 van de renovatie worden gecombineerd met fase 5 en in 2024 aanbesteed. Uitvoering 2025

Steensel weer één dorp 3e fase (Eindhovenseweg)

De uitvoering is in april 2024 gestart en loopt door tot de zomer van 2025. Dit is een combinatieproject met uitvoeringsbudget uit programma 6; wegen.

Aardgasloos maken gemeentelijke gebouwen

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn, vanzelfsprekend geldt dit ook voor de gemeentelijke gebouwen. De gemeente Eersel voert daarom in 2024 via het Ontzorgingsloket van de provincie Noord-Brabant energiescans uit. In deze scans wordt per gebouw in kaart

gebracht hoe de gebouwen van het aardgas af kunnen en welke werkzaamheden en investeringen daarmee samenhangen (routekaarten naar aardgasloos). Deze scans moeten vertaald worden naar een uitvoeringsplan, waar mogelijk gekoppeld aan de reeds bestaande Meerjarige Onderhoudsplannen en Meerjarige investeringsplannen, zodat de investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke momenten worden meegenomen.

Toelichtingen op investeringen 2025

Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen

De gemeente Eersel heeft in 2015 haar 38 gebouwen in kaart gebracht middels een zogenaamde Energieprestatie Advies voor Utiliteitgebouwen Maatwerkadvies (EPA-U Maatwerkadvies) waarbij, per gebouw, inzichtelijk is gemaakt welke duurzaamheidsmaatregelen (en bijbehorende investeringen) mogelijk zijn om aan de ambities van het Klimaatbeleid te voldoen.

Die duurzaamheidsmaatregelen bestaan uit beperking van de energievraag, gebruik van duurzame energie en het efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen. Enkele voorbeelden zijn:

Na isoleren van daken, muren en/of vloeren, LED-verlichting, zonneboilers, zonnepanelen, HR++ beglazing, etc. Realisatie van maatregelen is mede afhankelijk van medewerking van betreffende huurders. Met de beschikbare financiële middelen kunnen tot en met 2025 de geadviseerde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd.

In 2025 gaan we onder andere in diverse accommodaties (basisvoorzieningen) LED-verlichting realiseren, radiatoren optimaliseren, spouwmuren na-isoleren en HR++beglazingen plaatsen.

Aardgasloos maken gemeentelijke gebouwen

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn, vanzelfsprekend geldt dit ook voor de gemeentelijke gebouwen. De gemeente Eersel voert daarom in 2024 via het Ontzorgingsloket van de provincie Noord-Brabant energiescans uit. In deze scans wordt per gebouw in kaart gebracht hoe het gebouw van het aardgas af kan en welke werkzaamheden en investeringen daarmee samenhangen (routekaarten naar aardgasloos). Deze scans moeten vertaald worden naar een uitvoeringsplan, waar mogelijk gekoppeld aan de reeds bestaande Meerjarige onderhoudsplannen en Meerjarige investeringsplannen, zodat de investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke momenten worden meegenomen.

Renovatie drukriolering 5e fase

In 2025 vervangen we de laatste electro-mechanische onderdelen (E&M) van 88 stuks drukrioolgemalen rondom Wintelre (fase 5). Dit wordt in 2024 als één bestek voorbereid met fase 3 (krediet 2023) en fase 4 (krediet 2024). Uitvoering 2025. Totaal zijn/worden 489 gemalen van nieuwe E&M (binnenwerk) voorzien.

Vervangen hoofdgemalen en randvoorzieningen (elektro/mechanisch)

In 2025 gaan we het binnenwerk (E&M) van 8 Berg Bezink Bassins en van 11 grotere rioolgemalen vervangen. Dit zal de bedrijfszekerheid van deze installaties verbeteren. Dit is goed is voor de duurzaamheid, maar vooral de beheerkosten zullen dalen door minder storingen.

Verzwaren riolering Haagdoorn

In 2023 is begonnen met de voorbereiding voor het verminderen van de wateroverlast op Industrierrein Haagdoorn. Dit gebied is inmiddels voor 95% verhard en staat met stip op 1 voor wateroverlast. Regenbuien worden door de klimaatverandering steeds heviger en het huidige rioelstelsel riool is niet meer berekend op de grote hoeveelheden water die het moet verwerken. De totale kosten van de rioolaanpassingen worden geraamd op € 947.000. Het merendeel van deze uitvoeringskosten zullen in 2026 worden gemaakt. Voor 2025 vragen we een klein deel hiervan aan (€ 100.000) om kleinschalige aanpassingen te kunnen maken nabij bedrijven die een voorttrekkersrol willen nemen. Dit op verzoek van de ondernemersvereniging Eersel.

Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg (riool)

Kuilenhurk is de toegangsweg naar het industrierrein Hoefseweg in Vessem. De wegconstructie is aan het einde van de levensduur als gevolg van een relatief lichte constructie, leeftijd, intensief gebruik en steeds zwaardere voertuigen. Onderhoudsmaatregelen om de levensduur te verlengen brengen helaas geen verlichting meer. De weg moeten we vervangen door een zwaardere wegconstructie. Daarnaast is er de wens om verkeersremmende maatregelen op Kuilenhurk te realiseren en om op het industrierrein de Hoefseweg het regen- en vuil water te scheiden. Voor dit laatste willen we regenwaterriolen aanleggen, zodat de afvoer van regenwater naar de RWZI verminderd en het regenwater lokaal

wordt vastgehouden. In 2024 zal de voorbereiding hiervoor starten. Op verzoek van de nutsbedrijven hebben we inmiddels verregaande afspraken om de kabels en leidingen ter plaatse in 2025 te vervangen.

Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre (RIOOL)

In de begroting 2022 is een krediet opgenomen om de betonstenen de rijbaan van de Willibrordusstraat te vervangen door gebakken steen. In het participatieproces bleek dat de bewoners de wens hadden om meer te doen dan alleen stenen vervangen. Bij de wateroverlast van deze winter bleek dat een regenwaterriool tussen De Nie en Biemereren nodig is voor meer rioleringscapaciteit. Uiteindelijk is een ontwerp gemaakt voor volledige herinrichting. De meerkosten zijn zeer hoog; bijna 1,8 miljoen euro extra. We hebben een jaar gewacht met het opvoeren van deze meerkosten. Dit doen we nu in de begroting 2025, zodat u een integrale afweging kunt maken. Het grootste deel van de meerkosten komt ten laste van de reserve kapitaallasten riolering.

Energiereductie & zon-op-dak

Op 20 april 2021 heeft de gemeenteraad van Eersel ingestemd met het 'Plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak', als onderdeel van het 'Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid 2021-2025'. Dit plan van aanpak beschrijft hoe in samenwerking met lokale partijen uitvoering kan worden gegeven aan de op 25 augustus 2020 aangenomen motie en de wens tot versneld resultaat op het gebied energiereductie en zon-op-dak, die is opgenomen in deze motie. Met de financiële middelen worden de projecten uit het 'Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak' gefinancierd en de salariskosten van de adviseur energiereductie & zon-op-dak gedekt.

Hierbij wordt met name eerst gekeken, conform motie van de raad bij de begrotingsbehandeling 2022-2025, naar de bedrijven. In 2024 worden nieuwe bedrijvenbijeenkomsten opgezet. Tevens wordt een plan van aanpak opgesteld over de verduurzaming van lokale bedrijven. Als laatste wordt er ook gewerkt aan een plan van aanpak voor de verduurzaming van de twee grootste bedrijventerreinen in samenwerking met het Kempisch OndernemersPlatform. Deze drie zaken zijn een uitvloeisel van de motie van de raad bij de begroting van 2022 om in te zetten op verduurzaming van bedrijven. In 2024 is er een start gemaakt voor het onderzoeken van een energiehub voor Meerheide en Haagdoorn wat een vervolg krijgt in 2025.

In 2024 is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan tussen KempenEnergie en de gemeente Eersel. Deze samenwerking is aangegaan voor de duur van 4 jaar. In deze samenwerkingsovereenkomst hebben we afgesproken dat er voor € 50.000,- aan opdrachten per jaar zonder aanbesteding aan KempenEnergie gegund worden op basis van te beoordelen projectvoorstellen. Deze opdrachten passen uiteraard bij uw raadsopdracht die is geformuleerd in energiereductie & zon-op-dak.

Vorbereiding herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, RIOOL

Om bij extreme regenval water vanuit de Kerkstraat af te kunnen voeren is een regenwaterriool in de Hoolstraat nodig. Hiermee voorkomen we wateroverlast in de Kerkstraat, het Carquefouplein en de Gebr. Hoeksstraat. De bestaande riolering in de Aelenstraat en een deel van Hoolstraat is meer dan 60 jaar oud. Deze wordt gelijktijdig met de aanleg van het regenwaterriool vervangen. De voorbereiding voor deze rioolvervanging doen we in 2024. De uitvoering is gepland voor 2025.

Toelichtingen op exploitatieposten 2025

Stikstoftoets omgevingswet

In de Omgevingswet (art. 16.53) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (art. 10.24) is de verplichting opgenomen om bij plannen de mogelijke significatie gevolgen voor Natura2000 gebieden in kaart te brengen. Ten behoeve van deze taak wordt door de gemeente bij eenvoudige (bouw)aanvragen en plannen een voortoets stikstof uitgevoerd. Bij complexe aanvragen en ruimtelijke plannen wordt externe expertise ingehuurd.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

- 0. Voorkomen vervuiling;
- 1. Milieuzorg

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen	299.000	299.000	0
Renovatie drukriolering 5e fase	568.000	568.000	0
Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	392.000	392.000	0
Verzwaren riolering Haagdoorn	100.000	100.000	0
Rehabilitatie kuilenhurk-De Hoefseweg , riool	297.000	297.000	0
Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre (riool)	1.413.000	1.413.000	0
Totaal investeringen	3.069.000	3.069.000	0

Exploitatie (bedragen in €)	Exploitatie 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking uit exploitatie
Stikstoftoets omgevingswet	25.000	0	25.000
Totaal exploitatie	25.000	0	25.000

Exploitatie:

Programma: Milieu						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Voorkomen vervuiling	2.268.625	2.066.061	2.331.778	2.331.778	2.331.778	2.331.778
Milieuzorg	1.693.577	-44.597	523.020	516.098	516.098	516.098
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	3.962.202	2.021.464	2.854.798	2.847.876	2.847.876	2.847.876
BATEN						
Voorkomen vervuiling	3.920.335	4.142.896	4.479.442	4.479.442	4.479.442	4.479.442
Milieuzorg	1.324.234	91.927	489.406	482.484	482.484	482.484
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	5.244.570	4.234.823	4.968.848	4.961.926	4.961.926	4.961.926
Saldo (baten – lasten)	1.282.367	2.213.359	2.114.050	2.114.050	2.114.050	2.114.050
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	1.016.788	1.474.594	1.380.292	1.380.292	1.380.292	1.380.292
Kapitaallasten	775.251	1.480.966	835.955	835.955	835.955	835.955
Totaal overige lasten	1.792.039	2.955.560	2.216.247	2.216.247	2.216.247	2.216.247
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	278.541	618.000	0	0	0	0
Totaal overige baten	278.541	618.000	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-231.130	-124.201	-102.197	-102.197	-102.197	-102.197

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Voorkomen vervuiling

Binnen deze productgroep is er per saldo sprake van een positieve afwijking van ongeveer € 71.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Deze productgroep heeft betrekking op de riolering en afvalverwijdering waarvoor kostendekkende tarieven gelden. Een negatieve afwijking wordt veroorzaakt doordat de lasten op riool (€ 74.000,-) ten opzichte van de raming harder stijgen dan de inkomsten (€ 49.000,-). Dit heeft voornamelijk te maken met de stijging van de geraamde energielasten. De inkomsten uit afvalstoffen heffing stijgen met circa 18% ten opzichte van 2023. Dit geeft een positieve afwijking van ongeveer € 98.000,- op afvalinzameling. De afvalstoffen en rioolheffing is kostendekkend, zie hiervoor paragraaf 1 Lokale heffingen.

Milieuzorg

Binnen deze productgroep is per saldo sprake van een negatieve afwijking van € 170.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Het betreft een verplaatsing naar productgroep Sociale Veiligheid.

Beleidsdocumenten

- Kadernota Grondstoffen
- Duurzaamheidsbeleid 2017-2025
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025
- Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak
- Beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030
- Beleid kleinschalige opwekking gemeente Eersel
- Transitievisie Warmte gemeente Eersel
- Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven 1.0
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2027
- Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel

5. Veiligheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners zijn en voelen zich veilig in de gemeente Eersel”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

JEUGDCRIMINALITEIT

Indicator	Realisatie	Norm
29. Verwijzingen Halt (verplicht) <i>Aantal per 10.000 jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar</i>	2023 Eersel: 60 Gemeenten <25.000 inwoners: 80 2022 Eersel: 130 Gemeenten <25.000 inwoners: 80	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen. - Meer zichtbaarheid van het CJG+ op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen. - Inzet jeugdcoach vanaf 2019. - Inzet van een senior gebied gebonden politie jeugd vanaf 2023. - Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, zullen zij een duidelijkere keuze kunnen maken.		

DELICTEN

Indicator	Realisatie	Norm
30. Winkeldiefstallen (verplicht) <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 1,0 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,0 2022 Eersel: 0,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? In samenwerking met winkeliers handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie.		
Indicator	Realisatie	Norm
31. Gewelddsmisdrijven (verplicht) <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 2,2 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,5 2022 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm
32. Diefstallen uit woning <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 1,7 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,1 2022 Eersel: 2,0 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,2	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - We stimuleren en faciliteren in samenwerking met de politie de zelfredzaamheid en bewonersinitiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans, en richten bewustwordingscampagnes daarop. - We pakken veelplegers aan en bieden, als daar behoefte aan is, hulp aan ex-delinquenten mede via onze gemeenschappelijke regeling Kempenplus (Wet straffen en beschermen).		
Indicator	Realisatie	Norm
33. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 2,2 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 2,7 2022 Eersel: 2,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 2,9	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Met gerichte publicaties in het weekblad de Hint en vooral social media vragen we aandacht voor bevorderen van meldingsbereidheid (onder andere via de meld- en herstellijn) en het doen van aangifte; - Onze Boa's houden in samenwerking met de politie toezicht op de openbare ruimte.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Proeftuin De Kempen

Vanaf oktober 2020 is er intensief geïnvesteerd om door middel van de methodiek uit de proeftuin inzicht te krijgen in ondermijnende signalen in het buitengebied op het gebied van productie & opslag synthetische drugs en hennep. Deze methodiek (ISO) is verder geborgd in het werkproces en ten behoeve hiervan is een informatie cel opgericht. Deze is ondergebracht bij de gemeente Veldhoven.

Jeugdcriminaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Vanaf de begroting 2022 wordt de jeugdcoach structureel ingezet. Het doel is het bevorderen van de maatschappelijke participatie van jongeren. We signaleren risico's vroegtijdig en plegen preventieve inzet.

Pas als deze steun niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. In gevallen dat jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+ om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven.

In 2025 wordt gewerkt met een senior gebied gebonden politie jeugd. Dit is een senior project agent met het specialisme jeugd. Het is de bedoeling dat deze de verbinding tot stand brengt tussen de gemeente en de politie specifiek met betrekking tot jeugd, om zo meer inzicht te krijgen in wat er speelt op het gebied van jeugd in een bepaalde gemeente en hier ook adequaat en integraal op te kunnen reageren.

Delicten

Als gemeente hebben we de regie op veiligheidsbeleid. Naast een intensieve samenwerking met de overige Kempengemeenten en politie, werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van diverse organisaties die gaan over jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en ook radicalisering. Door deze en de samenwerkingsvormen met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we adequater, efficiënter en slagvaardiger in op problemen en het voorkomen hiervan.

In 2025 krijgt de gemeente meer verantwoordelijkheden bij de terugkeer van ex-gedetineerden. De Rijksoverheid wil zorgen voor een goede terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Gedetineerden werken tijdens hun detentie al aan hun terugkeer, zodat ze er geleidelijk aan wennen (detentiefasering). Gedetineerden zijn zelf verantwoordelijk om te werken aan terugkeer in de samenleving. Ze kunnen als dat nodig is ondersteuning krijgen van de casemanager van de gevangenis, een reclasseringsambtenaar en de gemeente. Bijvoorbeeld bij het regelen van de 5 basisvoorwaarden voor succesvolle re-integratie: een betaalde baan of dagbesteding, aanpak van schulden, onderdak, zorg en een geldig identiteitsbewijs.

Veiligheidsgevoel

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We werken daarom steeds intensiever samen met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) bijvoorbeeld bij de aanpak van complexe ondermijningscasussen.

Ook hebben we een strikt BIBOB-beleid geïmplementeerd. Dit wordt in 2025 herzien. Verder treden we bestuursrechtelijk consequent op tegen (productie van) drugs, met als doel om in onderlinge samenwerking het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden. Voor complexe casussen wordt het Kempen Interventie Team (KIT) ingezet.

Door onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie, bereiken we inwoners en andersom. Onze inwoners oefenen meer invloed uit en organiseren zich beter door de beschikbaarheid van informatie. Hierdoor geven ze meer vorm aan hun eigen (veilige) leefomgeving. Door het ontstaan van buurtpreventie WhatsAppgroepen en gebruik van social media worden inwoners, maar ook de gemeente snel bereikt. Hierdoor ontstaan kortere en snellere communicatielijnen, waardoor het veiligheidsgevoel vergroot wordt.

Rampen en incidenten

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opkomsttijden voor de brandweer, maar ook preventieve maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Door het maken van goede werkafspraken tussen de Veiligheidsregio en de gemeente, ontstaat er een continue aandacht voor fysieke veiligheid. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio (bevolkingszorg) vullen we deze processen in en zorgen we voor oefeningen. Vanaf juli 2023 beschikt de gemeente over 1/3 fte extra voor de rampenbestrijding. In 2024 is de rampenorganisatie binnen onze gemeente op niveau gebracht. Dit proces loopt nog verder in 2025.

Regionaal crisisplan 2024-2027 treedt in werking per 1 januari 2024. Daarnaast wordt in 2025 de doorontwikkeling bevolkingszorg verder geïmplementeerd. Crisis worden steeds vaker gekenmerkt door een complex, bovenregionaal karakter met een veelheid aan actoren en kans op maatschappelijke ontwrichting. De doorontwikkeling bevolkingszorg is een langlopend proces met als doel landelijke kwaliteitsnormen in te voeren op basis van een eenduidige beschrijving van bevolkingszorg. Dit heeft tot gevolg dat de crisisstructuur zal worden aangepast.

Risicobeheersing & risicobestrijding

Op basis van een gemeenschappelijke regeling en (contract)afspraken, levert de Veiligheidsregio advies over risico's en te nemen maatregelen. Het idee daarachter wordt de komende jaren steeds verder uitgewerkt. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Vergroten zelfredzaamheid

Brandweer Nederland heeft diverse programma's waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. Door nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en lokale brandweerposten, vergroten we in het kader van "Brandveilig leven" de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven. Dit doen we door voorlichtings- en preventiecampagnes.

De gemeente en lokale brandweer blijven in contact met de bedrijven (op bedrijfsterreinen) binnen onze gemeente, om hen bewust te maken van de eigen verantwoording op het gebied van preventieve en risico reducerende maatregelen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit het hoofddoel 'een veilige omgeving'. Hierin onderscheiden we:

1. Sociale veiligheid;
2. Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding.

Exploitatie

Programma: Veiligheid						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Sociale veiligheid	99.126	346.619	123.402	123.402	123.402	123.402
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	1.393.797	1.358.727	1.353.441	1.353.441	1.353.441	1.353.441
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.492.923	1.705.346	1.476.843	1.476.843	1.476.843	1.476.843
BATEN						
Sociale veiligheid	103.214	115.000	117.200	117.200	117.200	117.200
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	80.498	77.000	78.630	78.630	78.630	78.630
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	183.712	192.000	195.830	195.830	195.830	195.830
Saldo (baten – lasten)	-1.309.211	-1.513.346	-1.281.013	-1.281.013	-1.281.013	-1.281.013
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	405.911	410.202	428.431	428.431	428.431	428.431
Kapitaallasten	25.611	20.592	19.156	19.156	19.156	19.156
Totaal overige lasten	431.522	430.794	447.587	447.587	447.587	447.587
Saldo programma (baten – lasten)	-1.740.733	-1.944.140	-1.728.600	-1.728.600	-1.728.600	-1.728.600

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Sociale veiligheid

Binnen deze productgroep is er per saldo sprake van een positieve afwijking van € 225.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Het betreft een verplaatsing naar productgroep Milieuzorg (€ 232.000,-).

Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Regionaal Crisisplan
- Regionaal Risicoprofiel
- Damocles beleid
- Preventie-, en handhavingsplan alcohol
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant
- Integraal Veiligheidsplan Basisteam De Kempen
- Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid

6. Verkeer en vervoer

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Goede bereikbaarheid in balans met verkeersveiligheid en met zo min mogelijk overlast”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
BEREIKBAARHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
34. Kwaliteitsniveau B wegnnet <i>(eigen indicator)</i> <i>Uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nader toegelicht in de beleidsnotitie risicogestuurd beheer)</i>	2023: volgende inspectie 2024 2022: 4,9	Norm: Niveau B ≥ 6
Wat gaan we daarvoor doen? Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van twee jarige inspectie) om de verkeersveiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheid

Een ongeval heeft meestal meerdere oorzaken en ontstaat door een samenloop van omstandigheden. De mens speelt daarbij de belangrijkste rol, maar ook een vervoermiddel met gebreken of de toestand van de weg kan (mede) oorzaak zijn van een ongeval. Met verschillende maatregelen maakt de gemeente het verkeer veiliger en proberen we het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden te verminderen. Dit is een actie die continu om aandacht vraagt. Dit willen we bereiken door diverse maatregelen op het gebied van:

- Aanpak van verkeersonveilige situaties
- Gedrag weggebruiker
- Verkeerstellingen
- Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)
- Verbeteren fietsvoorzieningen

Aanpak van verkeersonveilige situaties

Op basis van verkeersongevallen, verkeerstellingen, meldingen en overleggen met onder andere dorpsraden en politie, beoordelen we (nieuwe) verkeersonveilige situaties. We passen deze situaties aan waar mogelijk. In overleg met de scholen kijken we naar een veilige schoolomgeving en nemen we maatregelen. Dit zijn doorlopende acties, die we in 2025 voortzetten.

Gedrag weggebruiker

De meeste ongevallen zijn het gevolg van menselijke fouten. Het is belangrijk dat de weggebruiker zich bewust is van zijn gedrag. Ook in 2025 nemen we maatregelen om dat gedrag te beïnvloeden. Maatregelen zijn het ondersteunen van scholen op het gebied van verkeersveiligheid, het ondersteunen van landelijke en provinciale campagnes, het ondersteunen van acties van Veilig Verkeer Nederland (VVN) en het plaatsen van digitale snelheidsdisplays, waarop de automobilist kan zien hoe hard hij rijdt.

Verkeerstellingen

Om inzicht in de ontwikkelingen van het verkeer te hebben, houdt de gemeente verkeerstellingen. De tellingen gebruiken we bij de beoordeling van verkeerssituaties, snelheidscontroles en verkeersmodellen. Ook in 2025 voeren we verkeerstellingen uit.

Regionale ontwikkelingen

De wegen houden niet op bij de gemeentegrens. Ontwikkelingen buiten de gemeente kunnen van invloed zijn op het verkeer in onze gemeente. Het is belangrijk om te zorgen voor een goede afstemming met andere gemeenten in de regio. Daarom hebben we hier regelmatig overleg over. In 2016 is een plan gemaakt met circa 140 maatregelen die ervoor zorgen dat de regio Zuidoost-Brabant leefbaar én bereikbaar

blijft. In 2025 werken we in regioverband deze maatregelen verder uit. Projecten waaraan wordt gewerkt zijn onder andere gedragsverandering, werkgeversaankpak, innovatieve vervoersconcepten, regionale en lokale mobiliteitshubs.

Verbetering Fietsvoorzieningen

In de periode 2020-2024 hebben wij acht projecten uitgevoerd in het kader van verbeteringen van fietsvoorzieningen, waaronder de aanleg van twee nieuwe vrij liggende fietspaden. Voor de periode 2025-2026 staan nog dertien fietsprojecten op de rol voor uitvoering. Dit betreft de aanleg van vijf nieuwe fietspaden en zeven voor groot onderhoud- c.q. rehabilitatie. Uw gemeenteraad heeft bij de handeling van de voorjaarsnota 2025 besloten om geen rode fietsstroken aan te willen brengen op de Dalemsedijk en op de Boksheidsdijk-Zandhoefseweg. Het (uitgestelde) onderhoud van de Dalemsedijk is inmiddels uitgevoerd in volledig zwart asfalt.

Uitvoering beheerplan wegen (zie onderhoud kapitaalgoederen)

De gemeente Eersel heeft een uitgebreid wegennet om te onderhouden. Dat lukt ons goed, getuige de budgetten en rehabilitatiekredieten die in het meerjarig investeringsplan staan. De uitvoering van dit onderhoud aan wegen stagneert nergens. Zolang we in staat zijn om deze financiële last te dragen, is er op korte of middellange termijn geen sprake van onderhoudsachterstanden of kapitaalvernietiging. De verkeersveiligheid staat nergens onder druk.

In januari 2024 heeft u ingestemd met het raadsvoorstel “risico gestuurd wegbeheer”. We streven niet meer naar 100% B-niveau voor al onze wegen. Dit bleek uitvoeringstechnisch onhaalbaar. We kiezen er voor om gedifferentieerde kwaliteitsniveaus aan te houden. Het onderhoud voeren we dan op laatst mogelijke financieel/technisch moment uit. Dit is goedkoper dan planmatig onderhoud op basis van een vastgesteld onderhoudsprogramma. Uiteraard zonder de verkeersveiligheid uit het oog te verliezen.

Uit de laatst uitgevoerde weginspectie (2024) blijkt dat 82% van onze wegverhardingen goed is. Slechts 10% vraagt (enig) onderhoud. Met name de kwaliteit van onze asfaltwegen is vooruit gegaan.

Uitvoering Beleidsplan Openbare Verlichting (zie onderhoud kapitaalgoederen)

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED-verlichting.

Op basis van het concept beheerplan Openbare Verlichting 2024-2028 beginnen we in 2024 met de voorbereiding van het vervangen van ± 2.200 oude armaturen door moderne LED-armaturen. We doen dit in het kader van groot onderhoud ten laste van de voorziening onderhoud Openbare Verlichting. LED-lampen leveren 33% energiebesparing. Medio 2026 is dan ± 80% van onze lichtmasten voorzien van energiezuinige LED-verlichting. Wij zitten dan dicht bij het landelijke streven van 50% energiereductie in 2030 ten opzichte van het jaar 2013.

Doorlopende projecten in 2025

Omschrijving	Begroet	Voltooid	Toelichting
Verv.verharding Duiselseweg (fase 2) Vrijliggend fietspad Duiselseweg	2017 2017	2025 2025	Fase 1 betrof herinrichting Knegselsedijk In combinatie met fietspad Buivensedreef
Vorbereiding fietspad Buivensedreef	2022	2025	Realisatie 2025/2026
Aanleg fietspad Stevert	2017	2025	Samenwerking met Bergeijk. Ontwerp klaar. Bestemmingsplan loopt. Grondaankopen uitgezet; aanleg 2024 Gezamenlijk bestek aanbesteed
Vrijliggend fietspad Urnenweg	2020	2025	Aanleg 2025 i.s.m. gemeente Bladel
Looproute Markt/Hint	2021	2023	Uitvoering najaar 2025
Vorbereiding SW1D 3 ^e fase, Kerkplein, fietspad F67 Eindhovenseweg,	2021	2023	Uitvoering 2024/2025.
Vorbereiding Willibrordusstraat WEGEN	2022	2026	Aanvullende kredieten gevraagd (begroting 2025)
Vorbereiding reconstructie Schadewijkstraat	2022	2023	Realisatie 2026
Reconstructie Schadewijkstraat uitvoering	2023	2026	Realisatie 2026
Vorbereiding fietsviaduct Haagdoorn	2022	2027	Realisatie vóór 2028

Wandelbruggetje "de Run"	2022	2028	(N69) bijdrage beekherstel Levende Run (Opdrachtgever Waterschap de Dommel)
Uitkijkpunt "de Run"	2022	2028	
SW1D 3 ^e fase Eindhoveneweg, WEGEN	2023	2025	In uitvoering, voltooid Q3 2025
Voorbereiding F67 De Kempenroute	2023	2023	Start uitvoering 2025 (subsidie-eis)
Maatregelen verkeersveiligheidsplan 2021	2021	2024	Afsluiten eind 2024
Maatregelen Mob. Strategie De Kempen	2022	2027	
Uitvoering verkeersveiligheidsplan	2022	2025	
Verkeersveiligheidsplan 2023	2023	2026	
Uitvoering Looproute Markt-Hint	2024	2025	Eén jaar vertraagd t.g.v. verder onderzoek bomen
Voorbereiding rehabilitatie Biemerden	2024	2025	Uitvoering 2025
Aanleg fietspad Nedermolen	2024	2025	Gedeelte Zandstraat-grens Veldhoven
Aanleg fietspad Zandstraat	2024	2025	Gedeelte Steensel-Nedermolen
Rehabilitatie fietspad Zandstraat	2024	2025	Gedeelte Nedermolen-bruggetje de Run
Voorbereiding rehab. Kuilenhurk-De Hoefseweg	2024	2025	
Voorbereiding rehab Hoolstraat-Aelenstraat	2024	2025	Uitvoering naar 2026
Voorbereiding Smitseind, Kempstr, Kerkakkers	2024	2025	Duurzaam Duizel Fase 1,
Uitvoering reconstructie Den Heuvel (Wegen)	2024	2025	Combinatieproject met riolering
Uitvoering 1e fase F67 snelfietspad de Kempen	2024	2025	Start uitvoering 2025
Voorber. Asfalteren fietspad Postelseweg	2024	2025	Ged. kom Eersel - Spijkertsedijk
Extra Openbare Verlichting Nieuwstraat (Eersel)	2024	2025	Voorbereiding 2024, uitvoering 2025

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen, voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Uitvoering looproute Markt Hint

Al meerder jaren bestaat de wens om een vlakke looproute ten behoeve van minder mobiele mensen op de Markt/Hint aan te leggen. In 2023 hebben wij een eerste inventarisatie van het werk gemaakt en hebben wij hierover oriënterende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de Eerselse centrumondernemers. Uitvoering was voorzien in het najaar 2024. Inmiddels heeft uw gemeenteraad aangegeven de bestaande bomen zoveel mogelijk te willen behouden. Dit vraagt extra onderzoek en inspraak. Omdat de uitvoering buiten het toeristenseizoen moet vallen, betekent dit, dat de uitvoering zal plaatsvinden in het najaar van 2025.

Aanleg fietspad Steensel – Heers (gedeelte Zandstraat – gemeentegrens Veldhoven) Opwaarderen fietspad Steensel – Heers (Zandstraat: gedeelte Steensel - Nedermolen)

In 2009 is met 25 partijen gestart om de leefbaarheidsproblemen rond de N69 tussen Hasselt en Eindhoven in kaart te brengen en op te lossen. Dit heeft geleid tot het Gebiedsakkoord N69 welke op 12 juni 2012 is ondertekend door alle samenwerkende partijen waaronder de gemeente Eersel. Dit heeft geleid tot de aanleg van de nieuwe N69, uitvoeren van nulplusmaatregelen (onder andere aanleg Diepveldenweg, afwaarderen Stokkelen) en de Gebiedsimpuls. De laatste is opgedeeld in zeven deelprogramma's, waaronder deelprogramma Run N69 (december 2016). Belangrijkste onderdeel daarvan is het herstel van de natuurlijke waterloop van de Run tussen de Dommel (Veldhoven) en Schadewijk (Eersel) conform de Kader-Richtlijn Water (KRW). Deze werkzaamheden starten in 2025 en moeten uiterlijk 2027 voltooid zijn. Waterschap de Dommel trekt dit project. Eersel heeft een aantal deelprojecten in dit plan ondergebracht (bruggetjes, elzensingels, fietsroutes en parkeerplaatsen).

Een ander onderdeel van het deelprogramma de Run is ook het beleefbaar maken van deze aangepaste waterloop en de bereikbaarheid van deze recreatieve elementen. In het deelprogramma Run N69 staan een aantal fietsverbindingen opgenomen; Steensel-Walik (gemeente Bergeijk) en Steensel-Heers (gemeente Veldhoven). Fietspad Stevert werd al in 2017 in de begroting opgenomen. In 2021 hebben we de fietsverbinding Steensel-Heers voor het eerst in het meerjarig investeringsplan genoemd en dat jaar hebben we ook cofinancieringsverklaringen aan de provincie afgegeven voor diverse onderdelen van het deelprogramma de Run N69. Voor de aanleg van de fietspaden Zandstraat-Nedermolen-Turfweg (Veldhoven) is onlangs de 50% subsidie afgegeven door de provincie Noord-Brabant (€ 461.615,-) om het bosgebied

ten zuidoosten van Steensel recreatief te ontsluiten. De voorbereiding is mede namens Veldhoven in volle gang. We streven ernaar om de uitvoering in 2024 te starten en te voltooien. De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de begroting 2024 besloten om de kredieten voor de aanleg/opwaarderen van de fietspaden Zandstraat en Nedermolen (route Steensel-Heers) niet gelijk vrij te geven, maar te wachten op een separaat raadsvoorstel.

Rehabilitatie fietspad Zandstraat (Steensel: gedeelte Nedermolen – bruggetje de Run)

Gelijktijdig met de aanleg van beide onderdelen van de fietsverbinding Steensel-Heers willen we ook het aansluitende fietspad langs de Zandstraat, (gedeelte Nedermolen-bruggetje de Run) opwaarderen/rehabiliteren. De kwaliteit van het pad is slecht door veel wortelopdruk en voldoet daardoor niet meer aan de eisen voor comfort en veiligheid. Het is niet meer mogelijk om de levensduur van het fietspad te verlengen. Het gehele fietspad moet daarom vervangen worden.

Uitvoering 1^e fase F67 - De Kempenroute (gedeelte gemeentegrens Hapert – ovatonde Haagdoorn)

Eind 2022 heeft uw gemeenteraad de “gezamenlijke mobiliteitsstrategie de Kempen” vastgesteld. Hierin heeft Eersel ingestemd met het realiseren van een snelle/comfortabele fietsverbinding vanaf Reusel, langs Bladel, Hapert, Eersel, Steensel en Veldhoven naar Eindhoven. De 1e fase F67 op Eersels grondgebied betreft het tracé tussen gemeentegrens Hapert en ovatonde Molenweg, plus de parallelwegen in de kom Steensel. Dit laatste wordt uitgevoerd als onderdeel van het project Steensel Weer één Dorp 3e fase. De totale kosten voor de 1e fase worden geraamd op 6 miljoen euro. Voor de ongelijkvloerse kruising met de Postelseweg//Habraken/Wolverstraat draagt de provincie 80% van de kosten (€ 3.000.000,-). Voor het aanpassen van de bestaande fietspaden tussen Hapert en ovatonde Molenweg plus de aanpassing van de parallelwegen in Steensel krijgen we een 50% bijdrage. De totale kosten voor Eersel bedragen dan € 2.100.000,-, waarvan € 950.000,- reeds zijn opgenomen in SW1D 3^e fase.

In de begroting 2024 is een projectkrediet van € 1.074.595 beschikbaar gesteld voor de realisatie van de 1^e fase van het snelfietspad “de Kempenroute”. De provinciale bijdrage voor deze 1^e fase wordt in 2025 verwacht (€ 3.900.000,-). In 2023 en 2024 doen we de voorbereiding van dit deel van het project. In 2025 start de uitvoering. Uiterlijk in 2027 moet de volledige 1^e fase F67 zijn voltooid.

Over de 2^e fase F67 zijn we nog in gesprek met onze regiopartners. Als belangrijke wens hebben we een tunnel onder- of fly-over bij de ovatonde Molenweg opgevoerd. Zonder deze voorziening is geen veilige passage met de Molenweg te maken voor het toenemende aantal fietsers op de snelle en comfortabele F67.

Toelichtingen op investeringen 2025

Uitvoering rehabilitatie Biemerer

Biemerer is een belangrijk onderdeel van de verbinding tussen Wintelre en Veldhoven. Binnen de kom is de weg is aan het einde van haar levensduur. Dit ten gevolge van een lichte constructie, ouderdom, intensief gebruik en steeds zwaardere voertuigen. Onderhoudsmaatregelen om de levensduur te verlengen brengen helaas geen oplossing meer. De gehele wegconstructie (binnen de kom) moet worden vervangen. Het gedeelte buiten de kom krijgt groot onderhoud (onderhoudsvoorziening). Gelijktijdig met dit onderhoud leggen we de weg hoger op plek waar afgelopen winter veel water bleef staan. De gemeente Veldhoven heeft haar deel van deze verbindingsweg (Oude Kerkstraat) onlangs al opgeknapt.

Rehabilitatie Kuilenhurk - De Hoefseweg

Kuilenhurk is de toegangsweg naar het industrieterrein Hoefseweg in Vessem. De wegconstructie is aan het einde van de levensduur als gevolg van een relatief lichte constructie, leeftijd, intensief gebruik en steeds zwaardere voertuigen. Onderhoudsmaatregelen om de levensduur te verlengen brengen helaas geen soelaas meer. De weg moeten we vervangen door een zwaardere wegconstructie. Daarnaast is er de wens om verkeersremmende maatregelen op Kuilenhurk te realiseren en om op het industrieterrein de Hoefseweg het regen- en vuil water te scheiden. Voor dit laatste willen we regenwater-riolen aanleggen, zodat de afvoer van regenwater naar de RWZI verminderd en het regenwater lokaal wordt vastgehouden. In 2024 zal de voorbereiding hiervoor starten. Op verzoek van de nutsbedrijven hebben we inmiddels verregaande afspraken gemaakt om de kabels en leidingen ter plaatse in 2025 te vervangen.

Kuilenhurk gedeelte Flinkert-Jan Smuldersstraat

Dit deel van Kuilenhurk hebben we steeds buiten het bovengenoemde project gelaten, omdat hier geen kabels en leidingen vervangen hoeven te worden. Aan dit stukje weg ligt wel de dorpssupermarkt. De kwaliteit van de inrichting en materialen is hier matig. Wij willen hieraan graag de broodnodige kwaliteitsimpuls geven. Wij stellen voor om dit weggedeelte toe te voegen aan het rehabilitatieproject Kuilenhurk – De Hoefseweg.

Rehabilitatie Dukesvoort gedeelte Den Aard-gemeentegrens

De wegverharding is aan het einde van de levensduur als gevolg van een relatief lichte constructie, leeftijd, intensief gebruik en steeds zwaardere voertuigen. Onderhoudsmaatregelen om de levensduur te verlengen zijn niet meer mogelijk. De verharding moeten we vervangen door een zwaardere constructie.

Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre

In de begroting 2022 is een krediet opgenomen om de betonstenen de rijbaan van de Willibrordusstraat te vervangen door gebakken steen. In het participatieproces bleek dat de bewoners de wens hadden om meer te doen dan alleen stenen vervangen. Bij de wateroverlast van deze winter bleek dat een regenwaterriool tussen De Nie en Biemeren nodig is voor meer rioleringscapaciteit. Uiteindelijk is een ontwerp gemaakt voor volledige herinrichting. De meerkosten zijn hoog; bijna 1,8 miljoen euro extra. We hebben tot deze begrotingsbehandeling gewacht met het opvoeren van deze meerkosten. Om u de gelegenheid te geven tot een integrale afweging. Het grootste deel van de meerkosten komen ten laste van de reserve kapitaal-lasten riolering.

Asfalteren fietspaden Postelseweg

De fietspaden langs de Postelseweg tussen de komgrens van Eersel en Spijkertsedijk (Ter Spegelt) zijn uitgevoerd in tegelverharding. De kwaliteit is matig tot goed. De nutsbedrijven willen de kabels en leidingen onder en langs de fietspaden van de Postelseweg in 2025 vervangen. Dit biedt de kans om gelijktijdig, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en bij gelijke verkeersshinder de tegels te vervangen door comfortabel asfalt. De voorbereiding is in 2024 begonnen.

Aanpassen parkeerplaatsen en groen Duizelseweg

Er bestaat al enige tijd de wens van gemeente en bewoners om de rommelige berm/parkeerplaatsen langs de Duizelseweg in het centrum van Eersel op te knappen. Volgend jaar moet de weg deels open worden gebroken om de rioolaansluiting voor industrieterrein Eersel West te gaan maken. Dit is dan ook het juiste moment om de wegberm op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen.

Toelichtingen op exploitatiekosten 2025

Bijdrage multimodale knoop/station Eindhoven

Als gevolg van de mobiliteitstransitie zal het aandeel openbaar vervoer (OV) en fiets in de regio toenemen. Dit genereert meer druk op het OV-systeem en in het bijzonder het centrale trein- en busstation in de regio. Om de beoogde mobiliteitstransitie mogelijk te maken is een goed functionerende OV-knoop in hart van de regio randvoorwaardelijk. Dit vraagt uitbreiding van de OV-knoop in de vorm van uitbreiding van busstation Neckerspoel, deelsystemen en fietsenstallingen. Het busstation faciliteert niet alleen forenzen en reizigers uit Eindhoven, maar juist van en naar de hele regio. De multimodale knoop Eindhoven is dan ook cruciaal voor goede verbindingen vanuit Eersel.

Het treinstation en alles wat daarmee te maken heeft is een Rijksproject met volledige Rijksfinanciering. Het busstation Neckerspoel en alle bijbehorende functies wordt voor 2/3 door het Rijk betaald.

Naast de Rijksbijdrage is het een regionaal en locatiegebonden project. Het project wordt voor 2/3 als locatiegebonden beschouwd, met financiering van € 44,5 miljoen excl. btw door gemeente Eindhoven. En daarnaast voor 1/3 deel een regionaal project, met een bijdrage van € 23 miljoen excl. btw door de overige 20 gemeenten. Dit laatste wordt verdeeld op basis van inwoneraantal. De totale regionale bijdrage van gemeente Eersel aan de multimodale knoop Eindhoven Centraal bedraagt € 824.839 (excl. btw) en wordt gefaseerd over een periode van 10 jaar gevraagd (t/m 2033).

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bereikbaarheid;
2. Verkeersveiligheid.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Rehabilitatie Biemeren binnen de kom	900.000	900.000	0
Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg, wegen	888.000	888.000	0
Rehabilitatie Dukesvoort gedeelte Den Aard-ge- meentegrens	252.000	252.000	0
Herinrichten Kuilenhurk ged. Flinkert – Jan Smuldersstraat (Vessem)	200.000	200.000	0
Aanvullend krediet Willibrodrusstraat Wintelre (wegen)	376.000	376.000	0
Asfalteren fietspaden Postelseweg	765.000	0	765.000
Aanpassen parkeerplaatsen en groen Duizelse- weg	152.000	0	152.000
Totaal investeringen	3.533.000	2.616.000	917.000

Exploitatie (bedragen in €)	Exploitatie 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking uit exploitatie
Bijdrage multimodale knoop/station Eindhoven	12.220	0	12.220
Totaal exploitatie	12.220	0	12.220

Exploitatie

Programma: Verkeer en vervoer						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Bereikbaarheid	4.405.183	2.339.398	2.313.871	2.400.371	2.486.871	2.557.764
Verkeersveiligheid	662.406	720.955	881.825	856.065	799.815	783.865
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	5.067.590	3.060.353	3.195.696	3.256.436	3.286.686	3.341.629
BATEN						
Bereikbaarheid	2.383.804	329.000	119.000	119.000	119.000	119.000
Verkeersveiligheid	122.307	109.000	178.022	178.022	178.022	178.022
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	2.506.111	438.000	297.022	297.022	297.022	297.022
Saldo (baten – lasten)	-2.561.479	-2.622.353	-2.898.674	-2.959.414	-2.989.664	-3.044.607
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	432.738	928.550	833.041	833.041	833.041	833.041
Apparaatskosten	994.497	1.231.372	1.236.697	1.236.697	1.236.697	1.236.697
Totaal overige lasten	1.427.235	2.159.922	2.069.738	2.069.738	2.069.738	2.069.738
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	231.396	233.364	220.163	220.163	220.163	220.163
Totaal overige baten	231.396	233.364	220.163	220.163	220.163	220.163
Saldo programma (baten – lasten)	-3.757.318	-4.548.911	-4.748.249	-4.808.989	-4.839.239	-4.894.182

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bereikbaarheid

Binnen deze productgroep is er per saldo sprake van een negatieve afwijking van € 184.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Dit wordt veroorzaakt door:

- een hogere toevoeging aan de voorziening Planmatig onderhoud wegen (€ 121.000,-) in verband met mutaties uit de raadsvoorstellen KTM Randweg A2 Eindhoven en risico gestuurd wegbeheer.
- hiernaast wordt een verschil veroorzaakt door een onttrekking (€ 211.000,-) en storting (€ 163.500,-) vanuit de bestemmingsreserve onderhoud wegen per saldo een nadeel van € 47.500,-.
- Het overige verschil wordt veroorzaakt door de indexering op de budgetten voor onderhoud wegen.

Verkeersveiligheid

Binnen deze productgroep is er per saldo sprake van een negatieve afwijking van € 92.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Dit wordt met name veroorzaakt door verhoging van de elektrakosten van openbare verlichting.

Beleidsdocumenten

- Beheerplan wegen 2023-2027
- Verkeersvisie 2030 Gemeente Eersel
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024
- Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsstrategie De Kempen

7. Cultuur, sport en recreatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Mogelijkheden creëren om inwoners mee te laten doen aan en te kunnen laten genieten van sport, cultuur en recreatie”**.

*Recreatie komt ook terug in programma 8 ‘Economische structuur’ (toerisme).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
SPORT		
Indicator	Realisatie	Norm
35. Niet-sporters (verplicht) In %	2023 realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. 2022 Eersel 46% Gemeenten <25.000 inwoners 47,9%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Inzet combinatiefunctionarissen op basisscholen en De Groote Aard (speciaal onderwijs); - Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met een beperking; - Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator; - Deelname aan Uniek Sporten. - Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord (Sportakkoord 2.0).		
Indicator	Realisatie	Norm
36. Inwoners die (zeer) tevreden zijn over sportvoorzieningen (eigen indicator) In %	2023 Eersel: 2023: realisatie waarden 2023 onbekend in september 2024. Gemeenten <25.000 inwoners 68% 2022 Eersel: 74%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken; - In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen; - Tijdig renoveren van accommodaties volgens het accommodatiebeleid; - Uitvoering geven aan het accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024;		

CULTUUR EN CULTUUREDUCATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
37. Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen (eigen indicator) Uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	2023: Eersel 6,6 2022 Eersel 6,6 Deze vraag is als maatwerkvraag toegevoegd aan de standaard vragenlijst Burgerpeiling. Derhalve is er geen cijfer beschikbaar van gemeenten tot 25.000 inwoners.	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inzet combinatiefunctionarissen;
- Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar aan. Ieder kind komt minimaal één, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed);
- Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen;
- We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand;
- Vier keer per jaar bieden we een naschools aanbod cultuur aan voor een periode van zes weken;
- We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur;
- We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties;
- We ontwikkelen een kunstwandelpad Het Groene Lint in samenwerking met de stichting.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Zwembad Eersel

De aannemer heeft in augustus 2024 behouders enkele opmerkingen akkoord gekregen op het Voorlopig Ontwerp (VO) en zij zijn gestart met het Definitief Ontwerp (DO) Conform planning is de insteek dat wij het DO in eind 2024 ontvangen. Indien akkoord op het DO, kan de aannemer verder met het Uitvoering Ontwerp (UO). In de tussentijd (DO-UO) zal ook het vergunningstraject lopen. Momenteel zijn wij aan het uitzoeken hoe de netcongestie (zo lang noodzakelijk) opgelost kan worden, hierover hebben we u reeds geïnformeerd in vorige rapportages. Welke mogelijke (financiële) consequenties dit zijn, zijn op dit moment nog niet bekend. De start van de bouw staat gepland voor medio 2025 en zal naar verwachting in Q3 2026 gereed zijn, als alles volgens planning verloopt. In Q1 2025 zal ook gestart worden met de aanbesteding voor de exploitatie.

Atletiekaccommodatie DES

Atletiekvereniging DES is in de afgelopen jaren weer een groeiende vereniging geworden en loopt op meerdere fronten tegen de beperkingen van de accommodatie aan. Dit vraagt om keuzes van de vereniging. Welke kant willen we op? Wat vinden we belangrijk? Als belangrijke pijler is genoemd dat DES wil professionaliseren, zonder haar identiteit als kleinschalige en gezellige vereniging uit het oog te verliezen. Met die professionalisering komt ook de inrichting van de huidige accommodatie om de hoek kijken. Er is onvoldoende trainingscapaciteit om met name de jeugd op een goede en efficiënte manier training te kunnen geven. Doordat de baan niet voldoet aan normeringen is het voor alle doelgroepen onmogelijk om wedstrijdwaardig te trainen stopt de professionalisering van de vereniging doordat de randvoorwaarden niet op orde zijn. De faciliteiten voldoen grotendeels niet meer aan de wedstrijd-technische eisen, en zijn daarom als “nietwedstrijdgeschikt” beoordeeld door de Atletiekunie. Dit heeft als gevolg dat DES geen wedstrijden zoals competities kan organiseren en dat trainingen met de huidige faciliteiten ondermaats zijn op het gebied van kwaliteit en veiligheid.

Daarnaast heeft de baan ook voor recreatief gebruik weinig aantrekkingskracht. De moderne sporter heeft kennis van zaken en weet wat mogelijk is in de wereld. De verouderde accommodatie voldoet niet aan dat beeld en zorgt dat met name de volwassen sporter zijn weg onvoldoende weet te vinden naar de huidige atletiek accommodatie. Het bestuur stelt dat met de huidige accommodatie atletieksport in Eersel geen toekomst heeft. De vereniging heeft samen met de Atletiekunie voor de ontwikkeling van de sportaccommodatie een visiedocument opgesteld. Deze visie voorziet in forse investeringen waarbij de vraag is of deze te verantwoorden zijn in relatie tot een leden aantal van 250. Anderzijds zou het verdwijnen van de atletieksport uit Eersel wellicht zonde zijn met de groei die de komende jaren is voorzien in het kader van de schaalsprong. Het is van belang dat het (sport)voorzieningen niveau niet achter blijft bij deze schaalsprong. Omdat er op dit moment nog onvoldoende duidelijk is over de financiële consequenties van dit plan wordt dit niet verwerkt in de begroting 2025. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, kan dit via een raadsvoorstel worden voorgesteld aan de raad in 2025.

Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC)

De Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC regeling) is gericht op gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In 2023 is de BRC regeling ondergebracht in de Brede SPUK en daarmee wordt een volgende stap gezet in het doelgericht inzetten van functionarissen. De inzet van de functionarissen in de Brede Regeling Combinatiefuncties hangt samen met de doelen die zijn afgesproken in programma's zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De functionaris die hiermee de verbinding legt is de Coördinator Sport en Preventie. De bekostiging van de bevoegde vak- of groepsleerkracht bewegingsonderwijs wordt met ingang van 1 januari 2027 volledig vanuit het onderwijs gefinancierd. Voor de looptijd van de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties ontwikkelen we in overleg met de schoolbesturen een afbouwmodel en heeft het onderwijs tot en met 31 december 2026 de tijd om de inzet van combinatiefunctionarissen in onderwijstijd af te bouwen met als doel uiteindelijk de combinatiefunctionarissen alleen voor extra aanbod, buiten onderwijstijd, in te zetten.

Beleid spelen, bewegen en ontmoeten.

Eind 2024 of begin 2025 wordt het nieuwe beleid omtrent spelen, bewegen en ontmoeten vastgesteld. In 2025 en daarna zal aan dit vastgestelde beleid uitvoering worden gegeven.

Kunstroute Het Groene Lint

De werkzaamheden met betrekking tot de vlechthekken ten behoeve van de "Kunstroute Het Groene Lint" zijn overgedragen aan "Stichting Kunstroute Het Groene Lint".

Naast de aanleg van het verbindende element 'Het Lint' in de vorm van vlechthekken plaatsen de deelnemende gemeenten Eersel, Eindhoven en Veldhoven autonome kunstwerken.

De gemeente Eersel loopt voor op de gemeenten Eindhoven en Veldhoven. Naar verwachting is de route op grondgebied Eersel in 2025 helemaal aangeplant en zijn de kunstwerken geplaatst. Als de hekken groot genoeg zijn kunnen ze worden ingevlochten.

LandArt project om de kernen van Eersel te verbinden met Kunst

De LandArt-tentoonstelling is in 2021 gehouden bij het Groot en Klein Meer te Wintelre. In 2023 is een tweede LandArt-tentoonstelling georganiseerd in de kern Knegsel. De LandArt tentoonstellingen worden heel goed bezocht (tussen 12.000 en 15.000 bezoekers). Het is de bedoeling dat er in 2025 een LandArt tentoonstelling wordt georganiseerd. Het is nog niet duidelijk in welke kern.

Kempenmuseum de Acht Zaligheden

Op 31 mei 2022 heeft de raad besloten in te stemmen met de plannen voor de herinrichting van het Kempenmuseum en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen. Sindsdien is de Canon van de Kempen geschreven en is gestart met zowel de uitwerking van het museaal profiel als de uitwerking van de plannen voor herinrichting en toekomstig gebruik van de gebouwen.

Hiervoor zijn de schetsontwerpen voor het compleet vernieuwde museaal profiel en de aanpassing van de gebouwen uitgewerkt tot Voorlopige Ontwerpen (VO's). In 2024 is op basis van aanbesteding een bouwteam gevormd. De VO's worden uitgewerkt tot Definitieve Ontwerpen waarvoor een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd. Hierna kan gestart worden de realisatie van de plannen.

De verwachting is dat in het 4e kwartaal 2025 het museumconcept, de vernieuwde bebouwing en de nieuwe inrichting klaar zijn.

Renovatie hockey kunstgrasvelden

De kunstgrasvelden worden jaarlijks gekeurd door een instantie die specialist is op kunstgras. Uit nader overleg blijkt dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat de velden in 2025 moeten worden gerenoveerd.

Renovatie buitensportaccommodaties

De gemeente ziet sportverenigingen als een belangrijk netwerk dat bijdraagt aan de leefbaarheid van alle kernen. Hieraan is een groot aantal basisvoorzieningen gekoppeld, zoals o.a. het kunnen beschikken over sportvelden, sportverlichting, kleedlokalen en sanitaire ruimten en de inrichting van de buitenruimte. De gemeente draagt vanuit haar rol als eigenaar/verhuurder zorg voor deze basisvoorzieningen en dat deze voldoen aan de norm. Gemeente Eersel rekent met een economische levensduur voor haar vastgoed van 40 jaar. Doorgaans vindt er na veertig jaar een renovatiemoment plaats.

In het accommodatiebeleid staat echter ook dat vervanging en/of renovatie geen automatisme of vanzelfsprekendheid meer is. Er wordt daarbij ook gekeken naar mogelijkheden tot samenwerking, of gezamenlijk gebruik van accommodaties. Daarnaast wordt gekeken naar de vitaliteit van de vereniging, die activiteiten moet kunnen blijven bieden op een voldoende kwalitatief niveau.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Sport en recreatie;
2. Kunst en cultuur.

Exploitatie

Programma: Cultuur, sport en recreatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Sport en recreatie	3.232.210	909.426	903.230	905.829	903.230	905.829
Kunst en cultuur	821.106	924.301	804.753	788.753	788.753	788.753
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	4.053.315	1.833.727	1.707.983	1.694.582	1.691.983	1.694.582
BATEN						
Sport en recreatie	2.705.805	224.517	205.125	199.293	106.203	106.203
Kunst en cultuur	156.942	160.291	47.650	32.650	32.650	32.650
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	2.862.747	384.808	252.775	231.943	138.853	138.853
Saldo (baten – lasten)	-1.190.568	-1.448.919	-1.455.208	-1.462.639	-1.553.130	-1.555.729
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	270.786	283.700	289.943	289.943	289.943	289.943
Kapitaallasten	263.616	504.302	508.413	508.413	508.413	508.413
Totaal overige lasten	534.402	788.002	798.356	798.356	798.356	798.356
OVERIGE BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	48.645	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	48.645	0	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-1.676.325	-2.236.921	-2.253.564	-2.260.995	-2.351.486	-2.354.085

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Sport en recreatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Kunst en cultuur

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024;
- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 – 2026.

8. Economische structuur

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Economische ontwikkeling gericht op een zo groot mogelijke welvaart”**.

*Werkgelegenheid komt ook terug in programma 0 ‘Sociale voorzieningen’.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
BEHOUD VAN WERKGELEGENHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
38. Banen <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar</i>	2023 Eersel: 684,3 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 587,4 2022 Eersel: 679,9 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 576,7 (Op waarstaatjegemeente.nl is alleen het aantal banen beschikbaar per 1.000 inwoners tussen 15 – 74 jaar)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoering Slimme maakregio; - Scholingsprogramma's De Kempen; - Informatievoorziening aan ZZP'ers.		
Indicator	Realisatie	Norm
39. Functiemengingsindex (Verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken) <i>(verplicht)</i> <i>In %</i>	2023 Eersel: 54,0 (waarstaatjegemeente) 2022 Eersel: 53,6% (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 49,3%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Accountmanager bedrijven in dienst voor een goede relatie met het bedrijfsleven en de behoeftes van de ondernemers weet.		

GOED VESTIGINGSKLIMAAT		
Indicator	Realisatie	Norm
40. Vestigingen (van bedrijven) <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar</i>	2023 Eersel: 217,8 (waarstaatjegemeente) Nederland: 202,7 2023 Eersel: 204,8	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

	Gemeenten < 25.000 inwoners: 172,0	
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandels-visie; - Zorg voor voldoende bedrijfsgrond; - Betrokkenheid bij RPW programma van de MRE - Uitvoering Kempervisie Bedrijventerreinen.		
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm
41. Waardering vestigingsklimaat gemeente <i>(eigen indicator)</i> <i>Rapportcijfers n.a.v. ondernemerspeiling</i>	2023 Peiling van deze indicator is per 1 juli jongstleden gestopt bij waarstaatjegemeente. Eigen peiling houden is arbeid- en kostenintensief en de uitkomst kun je niet meer benchmarken. Daarom vervalt deze indicator. 2022 Eersel: 6,26 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente) Nederland: 6,30	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Afleggen bedrijfsbezoeken; - Periodieke overleggen met georganiseerd bedrijfsleven; - Ondernemers meer betrekken bij beleidsvorming.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Behoud van werkgelegenheid

Scholingsprogramma's De Kempen

Het Kempisch Ondernemersplatform heeft drie scholingsprogramma's: Ondernemend Onderwijs de Kempen (OOK), Kies Kempische Bedrijven en het Leerportaal. Deze programma's zullen ook in 2025 financieel ondersteund worden.

Voorname programma's worden sinds vijftien jaar vanuit het KOP ingezet op het verbinden van het onderwijs aan het bedrijfsleven. Daarbij lag de focus met name op de maakindustrie. Sinds 2023 is besloten dit te verbreden naar ook andere sectoren. Daarvoor is het project VakRoute de Kempen opgezet.

Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie

Zowel lokaal, in Kempenverband als in regionaal verband zijn detailhandelsvisies opgesteld. De Eerselse Detailhandelsvisie is voornamelijk de bestuurlijke leidraad voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen.

De Kempische Detailhandelsvisie is in 2020 geëvalueerd. De conclusie is dat deze visie geen aanpassing behoeft, maar dat nadrukkelijk aandacht moet worden besteed aan de uitvoering daarvan. Samenwerking met de andere Kempengemeenten is daarbij noodzakelijk. Als eerste van de aanbevelingen is de monitoring van (leegstaande) winkelpanden in 2021 uitgevoerd. In Eersel is nog steeds (2024) nagenoeg geen winkel-leegstand. Jaarlijks wordt de winkelleegstand gemonitord.

De Kempische Detailhandelsvisie wordt periodiek besproken binnen het Kempisch Retail Board, waarin ook de gemeente Eersel zitting heeft. In dit Kempisch Retailboard worden ook de acties voor 2025 besproken en afgestemd.

Informatievoorziening aan zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers)

Een groot deel van de Eerselse ondernemers bestaat uit ZZP'ers. Daarom besteden we aan deze groep aandacht op het gebied van voorlichting. In 2025 wordt er, wederom een voorlichtingsbijeenkomst gehouden.

Kempische Bedrijventerreinenvisie

De belangstelling voor bedrijfsgrond, zowel voor grote als kleine kavels, is onverminderd groot. De laatste bedrijfsgrond op Meerheide III, 2^e fase, is inmiddels geheel uitgegeven. Op dit moment zijn geen uitgeefbare bedrijfsgronden meer voorhanden. Ook de gronden op het KBP zijn inmiddels verkocht of in optie gegeven.

In 2022 is gestart met een Kempisch onderzoek naar grote (> 5.000 m²) en kleine bedrijfskavels lokaal (MKB-kavels).

De regio Zuidoost Brabant staat voor een ongekende economische groei in haar geschiedenis. We staan aan de vooravond van een grote schaa sprong. Gezien de snelheid waarmee de groei in de regio gaat plaatsvinden, moet een versnelling georganiseerd worden in de publieke ruimte (onder andere woningbouw, nieuwe bedrijventerreinen en ontwikkeling van het mobiliteitssysteem) en op de ontwikkeling van talent. De versnellingsopgave waar wij als regio voor staan vraagt om grote gezamenlijke investeringen en daarover willen we (de regio) afspraken maken met het Rijk. De zorg voor voldoende bedrijventerreinen is een belangrijk onderdeel van de Brainport Nationale Actieagenda (BNA).

In 2023 hebben de subregio's in Zuidoost-Brabant, waaronder De Kempen, proces- en programmeringsafspraken opgesteld in een zogenaamd Position Paper. Binnen de Kempen is afgesproken om ten aanzien van de locatiekeuze voor een grootschalig bedrijventerrein te wachten op de Kempische Ontwikkelvisie, waarin een integrale afweging tussen bedrijventerreinen, woningbouw en infrastructuur plaats vindt. Besluitvorming omtrent deze ontwikkelvisie is voorzien 2de helft van 2024. De Position Papers zijn behandeld op de Omgevingsdag op 13 juli 2023. Zo is daar ook de regionale Visie werklocaties MRE behandeld. Gezien alle ontwikkelingen die in het kader van de schaa sprong op ons afkomen, heeft Eersel besloten om vooralsnog pas op de plaats te maken.

Goed vestigingsklimaat

Uitgifte Meerheide III

Alle gronden op Meerheide zijn inmiddels uitgegeven. Er zijn geen uitgeefbare gronden meer voorhanden.

Ongeregistreerd grondgebruik

De gemeente bezit veel gronden die versnipperd door de gehele gemeente liggen. Hierdoor ontbreekt een volledig inzicht op het aantal locaties/gevallen van ongeregistreerd grondgebruik. Het doel is om dit goed in beeld te gaan krijgen en beleid te formuleren hoe hier mee om te gaan. In 2023 is gestart met de inventarisatie van gronden die in gebruik zijn genomen door inwoners. Hiervoor wordt momenteel een analyse worden gemaakt voor welke gronden reeds een overeenkomst is afgesloten en er dus geen sprake is van ongeregistreerd grondgebruik. Als dit in beeld is, kan er vanaf 2025 beleid worden geformuleerd en kan nadien op basis daarvan het project verder uitgevoerd worden.

Bevorderen Vrijetijdseconomie

Samen met Visit Eersel blijven we werken aan het kwalitatief door-ontwikkelen van onze gemeente om deze aantrekkelijk en leefbaar te houden voor bewoners, bezoekers en bedrijven. De maatschappelijke meerwaarde hiervan is belangrijk: het draagt namelijk bij aan ons kwaliteit van leven, de sociale cohesie, de publieke voorzieningen, de aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimten, het kunnen ontmoeten, het aangenaam besteden van vrije tijd en gevoel van 'trots'. Zeker ook gezien de (gunstige) positie ten opzichte van, relatie met en ontwikkelingen in de Brainportregio. Dit doen we door:

Sub-regionaal

Samen met de Kempengemeenten Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden werkt Eersel, samen met de lokale Visit organisaties, aan de in 2016 vastgestelde doelen uit de Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie. Om te komen tot de vastgestelde doelen uit de visie gaan we in 2025 verder aan de slag met het nog lopende uitvoeringsprogramma 2022 – 2026. Concreet gaan we komend jaar door met de verdere uitwerking van "Visit de Kempen" en bijbehorende projecten. Ook nemen we de huidige visie met bijbehorend uitvoeringsprogramma onder de loep aangezien beide documenten tot 2026 lopen en een vervolg nodig hebben.

Lokaal

Lokaal ligt de focus op de activiteiten van Visit Eersel en de lopende projecten. Voor 2025 is de intentie om een meerjarige dienstverleningsovereenkomst (en meerjarenbegroting) af te sluiten tussen de gemeente Eersel en Visit Eersel waarin doelstellingen (pijlers) en verwachte resultaten SMART geformuleerd zijn. Daarnaast wordt verder invulling gegeven aan de lopende lokale projecten: uitbreiding en aanpassing van het wandelknooppuntennetwerk, uitkijktoren Cartierheide, een (toegankelijk) ommetje per kern, het realiseren van een extra mountainbike lus in Vessem, een fietskronkel en belevingsroute "Het Boerenleven".

Toelichting op investeringen 2025

Innovatie

Innovatie is één van de speerpunten van de gemeente Eersel. We willen voorop lopen bij de ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor (maatschappelijke) problemen en digitalisering van de samenleving en organisatie. De aanpak is gericht op eigen innovatieprojecten (zoals datagedreven werken en het Meetnet luchtkwaliteit & geluid), het stimuleren van innovatie in projectteams bij het opstellen van beleid en bij de uitvoering (nieuwe werkwijze, ontwikkelingen) en als proeftuin samen met inwoners en bedrijfsleven zoeken naar innovatieve oplossingen voor maatschappelijke opgaven.

Toelichting op exploitatieposten 2025

Besteding toeristenbelasting

Bij de behandeling van de tweede bestuursrapportage 2022 is een motie aangenomen over de besteding van de toeristenbelasting. Deze motie roept het college op om met een voorstel naar de raad te komen om een deel van de opbrengst toeristenbelasting in te zetten voor een extra impuls binnen de recreatieve sector. Voorgesteld wordt om vanaf 2025 € 100.000,- van de opbrengst toeristenbelasting van de gemeente Eersel te alloceren voor Visit Eersel. Dit ten behoeve van de Visit Eersel manager en om ervoor te zorgen dat Visit Eersel ook meer zichtbaar is in andere kernen en niet alleen in de kern Eersel. Door structureel budget vrij te maken is de bestaanszekerheid van Visit Eersel geborgd. Visit Eersel versterkt de vrijetijdseconomie van de gemeente Eersel waardoor deze sector een sterke pijler onder het economisch beleid blijft en waardoor de gemeente, met al haar kerkdorpen en als onderdeel van de Brabantse Kempen, tot een aantrekkelijke gemeente kan worden vergroot om te wonen, te verblijven en te bezoeken.

Op dit moment wordt uit het exploitatiebudget vrijetijdseconomie € 20.000,- ingezet ter dekking voor de Visit Eersel manager.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bevorderen economische bedrijvigheid;
2. Privaatrechtelijke eigendommen
3. Toerisme en recreatie

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Innovatie	50.000	0	50.000
Totaal investeringen	50.000	0	50.000

Exploitatie (bedragen in €)	Exploitatie 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking uit exploitatie
Besteding toeristenbelasting	80.000	0	80.000
Totaal exploitatie	80.000	0	80.000

Exploitatie

Programma: Economische structuur						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	113.807	99.950	85.792	85.792	85.792	85.792
Privaatrecht. eigendommen	659.895	273.321	197.715	197.715	197.715	197.715
Toerisme en recreatie	264.717	199.630	291.835	291.835	291.835	291.835
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.038.420	572.901	575.342	575.342	575.342	575.342
BATEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	7.543	0	0	0	0	0
Privaatrecht. eigendommen	1.091.094	596.041	562.914	562.914	562.914	562.914
Toerisme en recreatie	78.249	0	0	0	0	0
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	1.176.887	596.041	562.914	562.914	562.914	562.914
Saldo (baten – lasten)	138.467	23.140	-12.428	-12.428	-12.428	-12.428
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	343.416	180.223	140.829	140.829	140.829	140.829
Kapitaallasten		50.000	0	0	0	0
Apparaatskosten	292.223	368.394	299.004	299.004	299.004	299.004
Totaal overige lasten	635.639	598.617	439.833	439.833	439.833	439.833
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	246.134	110.000	0	0	0	0
Totaal overige baten	246.134	110.000	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-251.039	-465.477	-452.261	-452.261	-452.261	-452.261

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bevorderen economische bedrijvigheid

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Privaatrechtelijke eigendommen

Deze productgroep laat een positieve afwijking van € 42.000,-, zien ten opzichte van de begroting 2024. Dit wordt veroorzaakt door hogere verhuur- en pachttopbrengsten van gemeentelijk grond.

Toerisme en recreatie

Deze productgroep laat een negatieve afwijking van € 92.000,-, zien ten opzichte van de begroting 2024. Dit wordt veroorzaakt door het structureel opnemen van personeelskosten voor Visit Eersel vanaf 2025, zie toelichting op exploitatiekosten in dit programma.

Beleidsdocumenten

- Gezamenlijke Visie Vrijtijdseconomie Brabantse Kempen
- Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie Brabantse Kempen 2022-2026
- Masterplan Vrijtijdseconomie 2014-2030
- Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen 2021
- Kempische Detailhandelsvisie
- Regionale Detailhandelsvisie MRE
- Eerselse Detailhandelsvisie
- Kempensie Bedrijventerreinen
- Uitvoeringsprogramma Kempensie Bedrijventerreinen
- Kempische Industrie Agenda
- Nota grondbeleid

9. Bestuur en organisatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Invulling geven aan een 21^e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening”.**

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Dienstverlening

De primaire taak van gemeenten is dienstverlening. Ontwikkelingen zoals de participatiesamenleving, digitalisering, netwerksamenleving en datagedreven werken zijn van invloed op onze dienstverlening.

De gemeente wil ruimhartig ruimte geven aan initiatieven en kansen van inwoners. Laagdrempelig en servicegericht.

Bij onze visie op dienstverlening “De mens centraal” horen 3 belangrijke uitgangspunten en resultaten:

1. We verplaatsen ons in de belevingswereld van onze inwoners;
2. We communiceren duidelijk en eenvoudig;
3. We werken intern en extern samen in het belang van onze inwoners.

Samen met inwoners werken we aan de ontwikkeling van de gemeente als een aantrekkelijke en veilige woongemeente. Inwoners leveren waardevolle input over de leefbaarheid en openbare ruimte op het gebied van afval, verkeer en veiligheid in de vorm van meldingen openbare ruimte. Los van het individueel verzamelen van feedback over de verschillende diensten die we leveren, verzamelen we één keer per twee jaar gestructureerd integrale feedback op onze dienstverlening via de inwonerspeiling.

In 2025 wordt onze visie op dienstverlening herzien, aangezien de looptijd van deze visie eindigt.

Bestuursopdracht vervolg ontwikkelstrategie de Kempen

De uitvoering van de Bestuursopdracht vervolg Ontwikkelstrategie de Kempen heeft in 2024 een vervolg gekregen en is afgerond. In 2025 wordt het voorkeursscenario, dat in december 2024 wordt vastgesteld, verder uitgewerkt naar specifieke plannen. Ook wordt het voorkeursscenario meegenomen in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 3.0.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma: Bestuur en organisatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Bestuursorganen	1.190.555	1.345.456	1.334.678	1.421.678	1.386.778	1.390.778
Maatschappelijke registratie	101.496	116.506	172.573	190.409	207.069	181.863
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.292.051	1.461.962	1.507.251	1.612.087	1.593.847	1.572.641
BATEN						
Bestuursorganen	360.437	0	0	0	0	0
Maatschappelijke registratie	238.560	251.000	362.861	399.885	434.467	382.145
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	598.997	251.000	362.861	399.885	434.467	382.145
Saldo (baten – lasten)	-693.054	-1.210.962	-1.144.390	-1.212.202	-1.159.380	-1.190.496
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	47.732	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	572.732	551.322	522.817	522.817	522.817	522.817
Totaal overige lasten	620.464	551.322	522.817	522.817	522.817	522.817
OVERIGE BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	47.732	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	47.732	0	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-1.265.786	-1.762.284	-1.667.207	-1.735.019	-1.682.197	-1.713.313

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bestuursorganen

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Maatschappelijke registratie

Binnen deze productgroep is een positieve afwijking van € 56.000,- ten opzichte van de begroting 2024. Dit wordt veroorzaakt door hogere leges opbrengsten van reisdocumenten.

Beleidsdocumenten

- Dienstverleningsvisie “De mens centraal”
- Toekomstvisie 2030

10. Algemene baten en lasten

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen. Daarnaast zijn de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het investeringsprogramma 2025-2028 opgenomen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroep:

1. Algemene dekkingsmiddelen.

Exploitatie

Programma: Algemene baten en lasten						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Algemene dekkingsmiddelen	8.737.323	3.044.457	1.287.605	-1.781.704	-2.406.558	-2.303.597
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	8.737.323	3.044.457	1.287.605	-1.781.704	-2.406.558	-2.303.597
BATEN						
Algemene dekkingsmiddelen	41.937.746	43.691.880	43.851.225	41.393.329	41.495.129	41.617.771
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	41.937.746	43.691.880	43.851.225	41.393.329	41.495.129	41.617.771
Saldo (baten – lasten)	33.200.422	40.647.423	42.563.620	43.175.033	43.901.687	43.921.368
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	232.432	296.385	291.390	291.390	291.390	291.390
Totaal overige lasten	232.432	296.385	291.390	291.390	291.390	291.390
OVERIGE BATEN						
Beschikking res i.v.m. kapst	512.397	1.426.867	1.601.394	1.601.394	1.601.394	1.601.394
Totaal overige baten	512.397	1.426.867	1.601.394	1.601.394	1.601.394	1.601.394
Saldo programma (baten – lasten)	33.480.387	41.777.905	43.873.624	44.485.037	45.211.691	45.231.372

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van 2024 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Algemene dekkingsmiddelen

Per saldo is binnen deze productgroep sprake van een positief effect van 2025 ten opzichte van 2024 van € 1.916.000,-.

Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende afwijkingen:

- Hogere opbrengst onroerendzaakbelasting 2025 (€ 489.000,-) in verband met indexering van 14,5%.
- Hogere opbrengst toeristenbelasting en forensenbelasting 2025 (€ 17.000,-).
- Er is een hogere algemene uitkering gemeente fonds geraamd (€ 1.393.000,-). Indien rekening wordt gehouden met de extra rijksmiddelen uit de meicirculaire 2024 voor het jaar 2024, welke in de 2^e bestuurlijke rapportage nog moeten worden meegenomen, dan is de hogere uitkering € 248.000,-.
- Geraamde dividenduitkering BNG is voor 2025 € 39.000,- lager geraamd dan in 2024.
- Het geraamde resultaat voor de bouwgrondexploitatie is € 1.060.000,- lager dan in de begroting 2024 is verwerkt. Voor een actuele vergelijking zie paragraaf 7 grondbeleid.
- Het geraamde begrotingssaldo over 2024 inclusief bijstellingen tot en met juli 2024 bedraagt positief € 292.539,-. Het positief geraamde begrotingssaldo over 2025 bedraagt € 254.713,-. Het verschil bedraagt € 37.826,-. Dus in 2025 is de storting in de algemene reserve lager dan in 2024.
- Hogere lasten vennootschapsbelasting € 26.000,-.

- Op de totale stelposten (inclusief "onvoorzien") is per saldo sprake van een nadelige afwijking van afgerond € 487.272,- ten opzichte van de begroting 2024 (zie ook het onderdeel stelposten bij het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten"). Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

• Stelpost investeringen	€	220.409,-
• Stelpost wet open overheid	€	12.000,-
• Stelpost dienstverlening gemeente aanpak armoede en schulden	€	18.000,-
• Stelpost loon- en prijsbijstelling jeugdzorg	€	-32.271,-
• Werkdrukverlaging jeugdbescherming	€	22.000,-
• Stelpost afschrijvingstermijn 1 ^e jaar 50%	€	39.486,-
• Stelpost integraal zorgakkoord	€	87.648,-
• Stelpost Pensioenpremie	€	120.000,-
	€	487.272,-

1. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De volgende tabel biedt een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen			
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lokale heffingen:			
- onroerende zaakbelastingen	4.099.000	4.196.000	4.752.000
- toeristenbelasting	450.000	710.000	726.000
- forensenbelasting	35.000	50.000	51.000
- precariobelasting	26.000	28.000	31.000
- reclamebelasting	48.000	50.000	51.000
- doorbelasting vervolgingskosten	39.000	12.000	35.000
Algemene uitkering gemeentefonds *1	35.596.000	36.551.000	37.944.000
Dividend BNG	303.000	300.000	261.000
Totaal algemene dekkingsmiddelen *2	40.596.000	41.897.000	43.851.000

*1 In begrotingscijfer 2024 is de hoger uitkering ad € 1.166.000 uit de meicirculaire 2024 nog niet verwerkt

*2 Excl. incidentele dekkingsmiddelen: zoals saldi bouwgrondexploitaties, vrijval voorzieningen en mutaties betreffende reserves.

Lokale heffingen

Op deze plaats wordt voor bovenstaande belastingen verwezen naar de paragraaf "Lokale heffingen".

Algemene uitkering gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering 2025 is gebaseerd op de meicirculaire 2024. Op grond van de meicirculaire 2024 wordt de algemene uitkering voor de meerjarenbegroting 2025-2028 geraamd op (bedragen x € 1.000):

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering	37.944	35.601	35.751	35.847

In de meicirculaire 2024 heeft het rijk aangegeven dat zij de nieuwe financieringsmethodiek al vanaf 2024 in plaats van 2027 gaat invoeren. Dit houdt in dat de groei van de algemene uitkering wordt berekend op basis van het Bruto Binnenlands Product (BBP) in plaats van "trap op trap af". Voor gemeente geeft dit een nadelig effect welke voor alle jaren wordt gecompenseerd behoudens voor het jaar 2025.

Eenmalige incidentele inzet algemene reserve

De provincie heeft in een aanvulling op de begrotingscirculaire (d.d. 25-6-2024) aangegeven dat het nadeel in 2025 als incidenteel kan worden aangemerkt. Dit betekent dat deze incidentele korting op de algemene uitkering gecompenseerd mag worden door een eenmalige beschikking over de algemene reserve. Voor gemeente Eersel betekent dit dat hierboven staande uitkering over 2025 ad € 37.944.000,- waarin de

korting is verwerkt mag worden verhoogd met € 607.000,-. Dit bedrag kan onttrokken worden uit de algemene reserve. Deze mogelijkheid om de eenmalig de structurele inkomst te verhogen in 2025 wordt niet ingezet omdat de begroting in 2025 een positief saldo heeft van € 254.713,-. De algemene reserve wordt daarom niet extra belast, waardoor het meer financiële ruimte is voor de toekomst.

Vanaf 2026 vindt er een korting plaats van de algemene uitkering. Deze is opgebouwd uit de volgende elementen:

- Herijking gemeentefonds
- Korting jeugd

2. Stelposten

In de begroting 2025 is naast de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het meerjarig investeringsprogramma, tevens een aantal overige stelposten opgenomen. De in de begroting 2025-2028 opgenomen stelposten zijn in het volgend overzicht opgenomen.

Stelposten (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
Onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Stelpost lasten investeringsprogramma 2025-2028	384.119	237.677	330.817	343.483
Subtotaal	394.119	247.677	340.817	353.483
Overige stelposten:				
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	22.000	22.000	22.000	22.000
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	18.000	18.000	18.000	18.000
Stelpost robuust rechtsbeschermingssysteem	22.000	22.000	22.000	22.000
Stelpost Wet Open Overheid	38.800	38.800	38.800	38.800
Taakstellende bezuiniging Jeugd, hervormingsagenda		-300.000	-300.000	-300.000
Integraal zorgakkoord	87.648	82.473	79.400	79.400
Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg	0	-185.000	-137.000	-163.000
Stelpost Herijking gemeentefonds	0	300.000	300.000	300.000
Totaal overige stelposten	188.448	-1.727	43.200	17.800
Totaal stelposten	582.567	245.950	384.017	370.683

Toelichting op de overige stelposten:

Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In de afgelopen jaren heeft de jeugdbescherming en jeugdreclassering (JBJR) in Nederland onder grote druk gestaan. Landelijk gezien was het voor Gecertificeerde Instellingen (GI's) erg moeilijk om tegen de vastgestelde tarieven aan alle taken te voldoen, waarbij het ook moeilijk bleek om personeel te werven en te behouden. Om dit te kenteren zijn de tarieven jeugdbescherming en jeugdreclassering voor gemeenten verhoogd en komen de uitgaven vanaf 2024 gemiddeld 20% hoger uit ten opzichte van 2023. Wij stellen voor om de extra rijksmiddelen (€ 22.000,-) als stelpost aan te houden. In de 1^e bestuursrapportage 2025 komen we hierop terug.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Deze extra structurele rijksmiddelen vanaf 2024 ad € 18.000,- per jaar zijn bedoeld voor betere dienstverlening op het gebied voor armoede en schulden. We onderzoeken op dit moment waar en welke verbetering gewenst/noodzakelijk is en hoe daar het beste invulling aan kan worden gegeven. De keuze van inzet nemen we op in de kadernota Geldzorgen 2025-2028.

Stelpost robuust rechtsbeschermingssysteem

De Toeslagenaffaire laat zien dat rechtvaardige dienstverlening en goede rechtsbescherming geen vanzelfsprekendheden zijn. Alle overheidsdiensten, zeker ook de gemeenten, voelen de urgentie om de dienstverlening aan mensen in kwetsbare posities te verbeteren en het geschade vertrouwen in de overheid te herstellen. Om hieraan binnen de gemeente Eersel nog meer aandacht te besteden wordt gewerkt aan

een programma voor het efficiënt inzetten van de ontvangen rijksmiddelen. Derhalve wordt voorgesteld de ontvangen rijksmiddelen (€ 22.000,-) vooralsnog te reserveren.

Stelpost Wet Open Overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, met uitzondering van een deel van de bepalingen over actieve openbaarmaking (artikel 3.3 Woo). De Woo heeft als doel een meer transparante en actief openbaar makende overheid. De Woo kent daarom de verplichting om vanaf 2024 informatie uit zeventien categorieën gefaseerd openbaar te maken op een eigen platform en te ontsluiten via de landelijke Woo-index. Daarnaast bevat de Woo de verplichting voor bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten die onder onze gemeente berusten (artikel 6.1 Woo). Het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding van de gemeente is een belangrijke voorwaarde voor het actief openbaar maken van de zeventien informatiecategorieën. Gemeente Eersel ontvangt voor de uitvoering van deze wet vanaf 2025 € 38.800 per jaar. In 2024 wordt duidelijk op welk tempo gemeenten informatie actief openbaar moeten maken en welke informatie precies onder de zeventien informatiecategorieën valt. Dan wordt duidelijk welke werkzaamheden de gemeente Eersel moet ondernemen om deze informatie openbaar te maken. Derhalve wordt voorgesteld de ontvangen rijksmiddelen te reserveren.

Taakstellende bezuiniging Jeugd, hervormingsagenda

In de meicirculaire 2023 heeft het rijk aangegeven dat gemeenten vanaf 2025 een besparing van € 500 miljoen kunnen verwerken. Deze wordt dan ook niet meer uitgekeerd. Voor gemeente Eersel betekent dit een bedrag van € 300.000,-. Inmiddels heeft het rijk besloten de besparing pas vanaf 2026 te laten ingaan. We gaan ervan uit, dat deze door het rijk aangegeven besparing gerealiseerd kan worden, waardoor deze korting budgettair neutraal verloopt.

Integraal zorgakkoord

Het kabinet stelt structureel extra middelen beschikbaar ter compensatie van de gestegen kosten als gevolg van het abonnementstarief. De financiële effecten, waaronder prijsstijgingen, zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk. Er is landelijk nog geen definitieve besluitvorming over het aanpassen van de eigen bijdrage. Voorgesteld wordt om tot die tijd deze rijksmiddelen in een stelpost te handhaven.

Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg

De extra jeugdzorggelden zijn toegekend tot en met 2025. Het is toegestaan (toestemming van onze provinciaal toezichthouder) om in de begroting vanaf 2026 rekening houden met de extra jeugdzorggelden. De geraamde bedragen vanaf 2026 zijn in overeenstemming met de in de meicirculaire 2024 genoemde bedragen.

Stelpost herijking gemeentefonds

Voor 2026 is het nadeel van de herijking vooralsnog bevroren op hetzelfde bedrag als 2025. Dit bedrag kan nog wijzigen. Immers op basis van het nadeel van € 63,- per inwoner, wordt er vooralsnog een aanvullende suppletie uitkering verstrekt (€ 506.000,-) voor de hogere lasten dan € 37.50 per inwoner. Voor 2026 is het echter nog de vraag het rijk tot het maximale nadeel van € 37,50 blijft herverdelen. Om die reden is er vanaf 2026 een stelpost van € 300.000,- opgenomen (circa € 15,- per inwoner) voor dat jaar op te kunnen vangen.

11. Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie, schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschriften voor, dat in de begroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht presenteren we in dit programma.

In de programma's 0 tot en met 10 staan alleen de kosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling die direct verband houden met het betreffende taakveld (en daarom ook niet centraal moeten worden begroot). Deze kosten verdelen we op basis van productieve uren en rekenen we vervolgens toe aan de programma's/taakvelden.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces, en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, hanteert het BBV een definitie van de overhead². Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden en welke kosten geen betrekking hebben op het primaire proces. Deze laatste kosten worden niet in de programma's 0 tot en met 10 geraamd, maar komen centraal als overheadkosten in programma 11. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan management (-ondersteuning), financiën, huisvesting, juridische zaken, documentaire informatievoorziening en communicatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ORGANISATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
42. Formatie (verplicht) <i>Begrote bezetting in fte per 1.000 inwoners</i>	2023: 6,0 2022: 4,5	Norm: ≤ 7,3
43. Bezetting (verplicht) <i>Werkelijke bezetting in fte per 1.000 inwoners</i>	2023: 5,0 2022: 4,5	Norm: ≤ 7,3
44. Apparaatskosten (verplicht) <i>Kosten per inwoner (apparaatskosten zijn de noodzakelijke middelen die nodig zijn voor het inzetten van personeel, huisvestings-, materieel- en automatiseringskosten.)</i>	2023: € 746 2022: € 623	Norm: ≤ € 623
45. Externe inhuur (verplicht) <i>Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen</i>	2023: 26,0% 2022: 26,3%	Norm: ≤ 18,8%
46. Overhead (verplicht) <i>% van totale lasten</i>	2023: 6,0% 2022: 7,2%	Norm: ≤ 15%
Wat gaan we daarvoor doen? - Het continueren van het uitvoeren van de Organisatievisie; - Het invullen van vacante posities met (nieuwe) medewerkers in dienst van de gemeente; - Monitoren van bovenstaande indicatoren aan de hand van gegevens die beschikbaar komen vanuit het A&O-fonds.		

² Zie: Notitie overhead, commissie BBV juli 2016

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

COMMUNICATIE

Indicator	Realisatie	Norm
47. Waardering inwoners communicatie en voorlichting (eigen indicator)	2024 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: ≥ 6.9
Uitgedrukt in rapportcijfer	2022 Eersel: 6,7 Nederland: 6,3	

Wat gaan we daarvoor doen?

- Door focus op communicatie aan te brengen, inwoners voornamelijk meenemen in onderwerpen die 'buiten' leven;
- Inwoners tijdig betrekken door participatietrajecten te doorlopen in minimaal vijf projecten;
- Inzet van een breed aanbod aan (toegankelijke) communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2025

Personeel & Organisatie

Een zelfstandige gemeente vraagt om een sterke eigen organisatie om alle wensen van onze inwoners en de dienstverlening waar te maken. Er moet een evenwicht zijn in de ambities, (externe) ontwikkelingen en de daarbij horende capaciteit. Gemeente Eersel bereikt bovenstaande door de organisatievisie te integreren in het dagelijks werk van alle medewerkers. Gemeenten krijgen steeds meer taken toebedeeld vanuit het Rijk. In tijden van groei in werkzaamheden is onze organisatievisie van groot belang. De organisatievisie biedt een duidelijke focus, is een bindmiddel en geeft houvast in tijden van (snelle) veranderingen. Iedereen kan zich hierdoor verbinden aan vernieuwing, aan een set van waarden en een bijdrage leveren aan resultaten. In het door ontwikkelen van mens en organisatie, is ervoor gekozen de cultuurwaarden 'open en respectvol' en de speerpunten 'duurzaamheid en innovatie' de komende jaren leidend te maken. Samen dragen ze bij aan de identiteit van onze organisatie. Een identiteit waaraan iedereen zich kan verbinden.

Door de bekende arbeidskrapte probeert gemeente Eersel de medewerkers te binden aan de organisatie. Gemeente Eersel is een inclusieve en betrokken werkgever, die de ontwikkeling van medewerkers centraal heeft staan. De eventuele vacatures die desondanks toch uitgezet worden, worden steeds vaker bezocht. Het aandachtspunt blijft wel dat de inwerktijd van nieuwe medewerkers voor langere doorlooptijd zorgt in projecten. Ook ziet gemeente Eersel een trend dat steeds jonge(re) kandidaten zich melden op de vacatures. Gemeente Eersel geeft deze kandidaten graag een kans. Dit zorgt ervoor dat gemeente Eersel het opleidingsbudget volledig benut om (junior) medewerkers op te leiden. Daar tegenover staat ook dat senior medewerkers vaak meer tijd kwijt zijn met het inwerken van de nieuwe medewerkers. Dit zorgt er dan ook voor dat gemeente Eersel extern personeel inhuurt om de eerste periode van een nieuwe medewerker te overbruggen.

Wijziging normen organisatie

In 2022 is gemeente Eersel de 20.000 inwoners gepasseerd. Conform het A&O fonds, valt gemeente Eersel nu in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Hierdoor veranderen de normen. Daarnaast veranderen de normen jaarlijks door nieuwe input van de Nederlandse gemeenten.

Gemeente Eersel stuurt op vaste bezetting, wat ook in lijn is met de cao. Gemeente Eersel wil evenredig groeien met de inwonersaantallen. Hierdoor zal gemeente Eersel vanaf heden het maximale van de normen gebruiken als jaarlijks wordt vrijgegeven door het A&O fonds.

Communicatie

Een gemeente werkt aan heel veel projecten. Hoe communiceren we dit nou naar inwoners, zonder ze te overstelpen met informatie, waar ze soms ook helemaal niet op zitten te wachten? We werken in Eersel

met de methode 'Focus op communicatie'. Een methodiek die we nu drie jaar inzetten. We kiezen onderwerpen die leven in onze samenleving, die concreet worden voor onze inwoners en die politieke prioriteit hebben. Door keuzes te durven maken kunnen we communicatie beter inzetten voor het maatschappelijke belang. Voordeel is dat we onze inwoners en de gemeente dichter bij elkaar kunnen brengen, omdat we werken met maatschappelijke relevante thema's. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de overheid. Op de volgende thema's ligt nu de focus van communicatie:

- Hoe blijven we als dorp leefbaar in een omgeving die groeit;
- Energietransitie/ klimaat;
- Asielmigratie/ opvang vluchtelingen en huisvesting statushouders/urgent woningzoekenden;
- Interne organisatie.

We vinden de dienstverlening naar onze inwoners heel belangrijk. Daarom blijven we investeren in een communicatievaardig 'gemeentehuis'. Denk aan trainingen als Conflictvaardigheden, Helder schrijven en Helder adviseren.

Voor mensen met een (functie)beperking moet communicatie ook toegankelijk zijn. Wij leggen in de toegankelijkheidsverklaring op de website verantwoording af over waar we staan en welke stappen we ondernemen. We blijven continue monitoren op onze toegankelijkheid. In 2025 laten we de website weer toetsen, zodat we weten waar we dan staan. Zo kunnen we een plan van aanpak maken over hoe we hier nog verder in kunnen groeien.

Eind 2025/ begin 2025 staat een nieuwe inwonerspeiling op het programma. Deze voeren we één keer per twee jaar uit. De peiling krijgt een andere vorm. Het doel van de vernieuwing is een minder "grote en onaantrekkelijke" peiling uit te voeren om de respons te vergroten. Door de enquête op te delen, wordt de hoeveelheid vragen behapbaar.

Participatie

Participatie is (bijna) niet meer weg te denken uit onze samenleving. De manier waarop we inwoners, ondernemers en instellingen betrekken is ontzettend belangrijk. Hoe creëren we een zo groot mogelijk draagvlak voor onze plannen? Op welk moment betrekken we onze belanghebbenden? En wat is dan onze vraag? Soms kun je alleen informeren, om in een volgende fase het project/ plan echt samen vorm te geven.

Als organisatie willen we onze projecten/ plannen zoveel als mogelijk laten aansluiten bij de behoefte van de omgeving. Waarbij we vooraf helder zijn over de wettelijke of ruimtelijke kaders waarin participatie mogelijk is. De methode die we hiervoor gebruiken is van Relevant Gesprek® (dit is een methode om participatiegesprekken te voeren): een simpele en gestructureerde werkwijze om te bepalen hoe je de omgeving betreft bij jouw vraagstuk. Belangrijk: het gaat hierbij om participatie op gemeentelijke initiatieven. We hebben in 2024 hiermee een start gemaakt en in 2025 wordt deze methode verder geïntegreerd.

Informatiebeheer

De dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente verloopt steeds meer digitaal. Hoewel inwoners nog zelf kunnen kiezen hoe ze informatie op- of aanvragen bij de gemeente, moet de gemeente haar processen digitaal inrichten voor de inwoners die graag digitaal communiceren met de gemeente. De gemeente moet er daarom voor zorgen dat werkprocessen digitaal doorlopen kunnen worden en dat de informatie ook goed digitaal wordt opgeslagen en beheerd, zodat deze later gemakkelijk weer terug te vinden is. Hiervoor moet de gemeente bijvoorbeeld zorgen dat documenten ook digitaal ondertekend kunnen worden.

Digitale bewaarstrategie

Net als voor het beheer van papieren informatie, moet de gemeente maatregelen treffen om de digitale informatie goed te bewaren. Dit brengt uitdagingen met zich mee, omdat de digitale ontwikkelingen zich snel opvolgen en de systemen en apparaten waarop digitale informatie wordt opgeslagen, soms na een paar jaar alweer worden vervangen door andere systemen of apparatuur. Om te voorkomen dat digitale informatie verloren gaat, denken we na over de manier waarop we onze digitale informatie opslaan. Dit wordt vastgelegd in een bewaarstrategie.

Informatiebeheerplan

Om vervolgens de digitale informatie te bewaren zoals vastgelegd in de bewaarstrategie, moeten we inzicht hebben waar we onze informatie opslaan en beheren. Ook is het belangrijk dat we weten waar we onze informatie digitaal hebben opgeslagen, om bijvoorbeeld informatie openbaar te kunnen maken volgens de

vereisten uit de Wet open overheid (Woo). Dat inzicht is dus erg belangrijk. Vervolgens nemen we maatregelen om binnen de systemen waarin we de informatie opslaan, de informatie volgens de eisen van wet- en regelgeving te bewaren én vernietigen. Deze eisen komen bijvoorbeeld voort uit de Archiefwet of de AVG. Daarnaast zullen we ook nieuwe systemen moeten aanschaffen en inrichten, bijvoorbeeld om informatie actief openbaar te maken volgens de Woo.

Digitaal samenwerken

Onze organisatie heeft ook behoefte aan tools om efficiënt digitaal samen te werken. Daarvoor maken we al gebruik van de vergadermogelijkheden van Microsoft 365. Samen met ons SSC de Kempen gaan we aan de slag om de mogelijkheden van Microsoft 365 verder in te richten zodat medewerkers gemakkelijk digitaal kunnen vergaderen en informatie kunnen uitwisselen. Dit bevordert efficiënt en prettig werken binnen de organisatie.

Renovatie gemeentehuis

In september 2023 is gestart met het in kaart te brengen van wat er nodig is om het gemeentehuis ook in de toekomst een omgeving te laten zijn waar het fijn werken is én een werkomgeving die voldoet aan de laatste eisen op het gebied van arbo en (informatie)veiligheid. Dat wat is opgenomen voor renovatie in 2023 of 2024 in het Meerjarig Onderhoudsplan voor het gemeentehuis is de basis van de renovatie: schilderwerk, stoffering en arbo-verantwoord inrichten van de werkplekken bij de gemeentebalie. Duurzaamheid en hergebruik zijn belangrijke uitgangspunten in de renovatie. De werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van het gemeentehuis worden in 2025 afgerond.

Toelichtingen op investeringen 2025

Vervanging materieel buitendienst

In 2025 zijn drie bestelwagens en vier bedrijfsauto's aan vervanging toe. De huidige bestelwagens worden vervangen door elektrisch aangedreven wagens. Hiervoor dienen ook laadpalen geïnstalleerd te worden. De vier elektrische bedrijfsauto's worden weer vervangen door elektrische auto's.

Onderzoek naar verplaatsingen gemeentehuis, Muzenval en Jam inclusief herbestemming bestaande locaties.

Gelet op het aangenomen amendement in juli 2024 dient voor de uitvoering van dit amendement onderzocht te worden hoe en op welke wijze uitvoer kan worden gegeven aan dit amendement. Dit zal in een raadsvoorstel aan uw raad worden aangeboden waarbij tevens de financiële middelen worden genoemd die uw raad beschikbaar dient te stellen. Voor dit raadsvoorstel zullen de nodige onderzoeken moeten plaatsvinden. Hiervoor wordt aan uw raad een krediet gevraagd van € 300.000,-. Dit bedrag zal gelet op het immateriële karakter direct worden afgeschreven. Dit bedrag wordt in 2025 ten laste van de exploitatie gebracht.

Wat mag het kosten?

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2025	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Vervanging materieel buitendienst (overig)	264.000	0	264.000
Onderzoek gemeentehuis, Muzenval en Jam inclusief herbestemming bestaande locaties	300.000	0	300.000
Totaal investeringen	564.000	0	564.000

Exploitatie

Programma: Overhead						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2025 - 2028			
(bedragen in €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN						
Overheadkosten	25.300.765	23.765.328	24.294.932	23.856.353	23.774.584	23.755.401
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	25.300.765	23.765.328	24.294.932	23.856.353	23.774.584	23.755.401
BATEN						
Overheadkosten	1.755.612	1.097.275	1.041.743	611.024	557.901	599.538
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	1.755.612	1.097.275	1.041.743	611.024	557.901	599.538
Saldo (baten – lasten)	-23.545.153	-22.668.053	-23.253.189	-23.245.329	-23.216.683	-23.155.863
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	-3.105.246	160.507	-5.944	707.274	1.345.505	1.727.747
Apparaatskosten	-14.925.740	-16.098.849	-16.277.974	-16.300.974	-16.303.974	-16.295.974
Totaal overige lasten	-18.030.986	-15.938.342	-16.283.918	-15.593.700	-14.958.469	-14.568.227
OVERIGE BATEN						
Kapitaallasten	0	11.329	0	0	0	0
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	94.554	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	94.554	11.329	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-5.419.614	-6.741.040	-6.969.271	-7.651.629	-8.258.214	-8.587.636

In de tabel op de volgende pagina zijn de totale (netto-)overheadkosten nader gespecificeerd en geven we aan welke overhead we toerekenen aan de programma's.

Overheadkosten (bedragen in €)	Totaal	Toerekening aan programma's	Resteert ten laste van programma "Overhead"
Lonen en salarissen incl. overige personeelskosten	10.789.308	7.697.006	3.092.302
Bijdragen (SK: MO/VTH én Kempen-Plus)	8.244.855	8.244.855	0
A. Totaal overhead personeel	19.034.163	15.941.861	3.092.302
<u>Overhead organisatiekosten</u>			
Indirecte personeelskosten incl. P&O	531.988	0	531.988
ICT (incl. SSC en excl. kapitaallasten)	2.417.495	0	2.417.495
Huisvestingskosten (excl. kapitaallasten)	303.383	0	303.383
Facilitaire zaken/inkoop/administratie/verzekeringen	572.023	0	572.023
Materieel/werf buitendienst (excl. kapitaallasten)	192.565	186.428	6.137
Algemene kosten	201.572	0	201.572
Toerekening overhead aan bouwgrond-exploitatie (programma 3 verreken-categorie 7.5)	0	55.709	-55.709
B. Totaal overhead organisatie	4.219.026	242.137	3.976.889
Overheadkosten (A+B)	23.253.189	16.183.998	7.069.191
Kapitaallasten	3.976.828	3.820.746	156.082
Beschikking reserves tbv kapitaallasten	-2.193.023		
Renteresultaat	-256.002		-256.002
Rentelasten mbt bouwgrondexploitatie	-18.954		
Sub-totaal kapitaallasten	1.508.849		
Doorbelasting apparaatskosten aan projecten	-272.335		
C. Totaal kapitaallasten en doorbelasting aan projecten	1.236.514		
Totaal overheadkosten, kapitaallasten en doorbelast. aan proj. (A+B+C)	24.489.703	20.004.744	6.969.271
Totaal saldi programma 0-10 excl. kapitaallasten en apparaatskosten	-24.489.703		
Begrotingssaldo	0		

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de overheadkosten totaal € 23.253.189,- bedragen. In de programma's 0-10 zijn de kapitaallasten en apparaatskosten niet toegelicht aangezien deze in dit programma worden toegelicht. Naast de overheadkosten worden de kapitaallasten en de apparaatskosten welke worden doorbelast aan projecten hier in dit programma toegelicht. Totaal bedragen deze kosten € 24.489.703,-, waarvan € 6.969.271 per saldo op programma overhead drukt. De saldi van de programma's 0 tot en met 10 exclusief kapitaallasten en doorberekende apparaatskosten bedragen negatief € 24.489.703,-. Het begrotingssaldo (uitgaven minus inkomsten) over 2025 is tezamen met het saldo in dit programma in evenwicht. Hierbij de kanttekening dat het begrotingssaldo 2025 van positief € 254.713,- in programma 10 is gestort in de resultaatreserve.

Toelichting begroting 2025 ten opzichte van 2024

A. Overheadkosten:

Ten opzichte van de begroting 2024 zijn de overheadkosten € 585.136,- hoger.

Lonen en salarissen

Dit betreffen de loonkosten inclusief overige personeelskosten (voornamelijk reis- en verblijfskosten) van alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente Eersel. Deze kosten stijgen jaarlijks mede als gevolg van cao-ontwikkelingen. De omvang van de personeelslasten stijgen in 2025 met € 86.000,- ten opzichte van de begroting 2024.

Eerder was bij de voorjaarsnota nog uitgegaan van een stijging van € 635.000,-. De stijging van € 86.000,- ten opzichte van 2024 heeft een oorsprong in autonome ontwikkelingen, zoals (een voorschot op) een nieuwe CAO per april 2025 en de jaarlijkse periodieke verhogingen van salarissen.

Naar aanleiding van een overschot op de personeelslasten in 2023 is onderzoek gedaan naar de oorsprong van dit overschot. Op basis daarvan zijn de personeelslasten in de begroting voor 2025 ten opzichte van de voorjaarsnota naar beneden bijgesteld met € 549.000,-. Dit bedrag komt voort uit een afwijking van gemiddeld zo'n 3% op de sociale lasten, die kon worden doorgerekend over de totale personeelslasten. Daarnaast worden de kosten van vacante functies op de maximale periodiek van de functieschaal begroot. Veel vorig jaar vacante functies zijn inmiddels ingevuld, waardoor ze op de werkelijke inschaling kunnen worden begroot. Over het algemeen is deze werkelijke inschaling lager dan de hoogste periodiek in de schaal, of bij verloop lager dan de inschaling van de vertrokken medewerker.

GRSK en Kempenplus

De structurele lasten van de bijdrage aan de GRSK voor de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening, Vergunningverlening en Handhaving, ICT en de bijdrage aan Kempenplus worden hier geraamd. Het betreft hier de uitvoeringskosten van deze gemeenschappelijke regeling. Per saldo zijn deze € 465.000,- hoger ten opzichte van de begroting 2024. Deze lasten waren grotendeels al meegenomen het geactualiseerd saldo bij de voorjaarsnota 2025-2028.

Indirecte personeelskosten

Onder de indirecte personeelskosten worden de kosten van salarisadministratie, opleidingen, Arbo, ondernemingsraad en bedrijfshulpverlening verantwoord. Deze kosten zijn ten opzichte van de begroting 2024 gedaald met € 72.000,-. Dit komt met name door een verlaging van het budget voor vervanging ziek tijdens ziekte welke reeds in de begroting 2024 vanaf je jaarschijf 2025 was verwerkt.

ICT

Deze raming betreft de ICT-lasten exclusief de bijdrage aan het SSC en heeft betrekking op de kosten voor bijvoorbeeld software, welke niet zijn opgenomen in de begroting van het SSC. Deze lasten zijn € 40.000,- lager dan geraamd in 2024. De verlaging is te verklaren doordat het SSC de vervanging van de mobile thin clients heeft overgenomen en de gemeente een softwarecontract heeft beëindigd.

Huisvestingskosten

Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storting onderhoudsvoorziening en inventaris. Deze lasten zijn met € 77.000,- gestegen ten opzichte van de begroting 2024. Dit komt met name door de gestegen energielasten en de storting in de onderhoudsvoorziening van het gebouw.

Facilitaire zaken/inkoop/administratie/verzekering

Het betreft hier de kosten van papier- en drukwerk, portokosten, catering, vakinformatie, inkoopbureau, accountantskosten en verzekeringen. Deze geraamde kosten zijn € 51.000,- hoger dan geraamd in de begroting 2024. Dit betreft voornamelijk de hogere bijdrage aan de VNG en Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. Ook hoge accountantskosten en inkoopkosten.

Materieel werf buitendienst

De directe exploitatielasten van de gemeentewerf en het materieel van de buitendienst inclusief het beheer en onderhoud van de personenauto's. Deze lasten wijken niet significant af van ten opzichte van de begroting 2024

Algemene kosten

Onder algemene kosten worden de uitgaven geraamd voor communicatie, representatiekosten, landelijke ombudsman en planning & control). Deze lasten wijken niet significant af van ten opzichte van de begroting 2024

B. Kapitaallasten

De bruto kapitaallasten worden deels gedekt middels beschikking over de reserves, waarna de netto kapitaallasten resteren. De netto kapitaallasten (rente en afschrijving), welke worden toegerekend aan de exploitatie, worden voor 2025 geraamd op afgerond € 1.509.000,-. Deze kapitaallasten zijn in eerste instantie als last geraamd in het programma "Overhead" en worden vervolgens grotendeels doorbelast aan de programma's. Ten opzichte van de begroting 2024 (inclusief begrotingswijzigingen tot en met juli 2023) is sprake van een daling van de netto kapitaallasten met afgerond € 306.000,- (bruto € 3.145.613,-) bedragen. Dit voordeel ontstaat o.a. door vrijvallende kapitaallasten, lagere rentelasten op geldleningen en hogere baten op schatkistbankieren.

C. Doorbelasting apparaatskosten aan projecten

In programma 11 worden de totale overheadkosten verantwoord welke vervolgens grotendeels worden doorbelast naar de programma's. Deze doorbelasting is budgettair neutraal behoudens de doorbelasting aan de kredieten. In 2025 wordt € 272.335,- (4.340 uren) doorbelast aan kredieten. Dit nagenoeg gelijk aan de doorbelasting in 2024.

Beleidsdocumenten

- Organisatievisie gemeente Eersel

PARAGRAFEN

1. Lokale heffingen

Wat zijn lokale heffingen?

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
 - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
 - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen met een inflatiecorrectie voor de uitgaven. Op basis van de voorjaarsnota 2025-2028 wordt uitgegaan van een inflatie van 2,2%.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staan de geraamde inkomsten (afgerond) van de lokale heffingen voor 2024 en 2025. Ook de gerealiseerde opbrengsten uit 2023 staan in het overzicht.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN (bedragen in €)	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerende zaakbelasting	4.080.880	4.196.485	4.751.790
Toeristenbelasting	666.000	710.200	725.824
Forensenbelasting	47.591	50.000	51.100
Precariobelasting	30.515	27.560	31.185
Reclamebelasting *	47.370	50.350	51.457
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.872.356	5.034.595	5.611.356
Niet algemene dekkingsmiddelen			
Afvalstoffenheffing	1.232.650	1.326.124	1.577.400
Rioolheffing	2.265.352	2.383.967	2.436.414
Leges	914.027	1.032.244	902.342
Vermakelijkhedenretributie	87.980	100.000	102.200
Totaal niet algemene dekkingsmiddelen	4.500.009	4.842.335	3.440.956

**Zoals uit de toelichting blijkt, wordt deze opbrengst volledig uitgekeerd aan het SPE zodat deze belasting in feite geen algemeen dekkingsmiddel is.*

Onroerende zaakbelasting OZB

De totale geraamde OZB-opbrengst 2025 is ten opzichte van 2024 met 14,5% gestegen. Dit is begrotingstechnisch een voordeel van 13% ten opzichte van de begroting 2024 (jaarschijf 2025) aangezien in deze begroting voor de jaren 2024 en 2025 een verhoging is geraamd van structureel 1,5% per jaar. Voor de jaren vanaf 2026 is de structurele tariefsverhoging van 1,5% niet meer meerjarig geraamd. De tariefsverhoging van de OZB wordt voor woningeigenaren met 10% verhoogd, de tarieven voor de niet woningen en gebruikersgedeelte stijgen met 22,7%.

Toeristenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2025 bedraagt € 725.824,- (raming 2024: € 710.200,-). Deze stijging is gebaseerd op 2,2% inflatiecorrectie. Het gaat daarbij om een verhoging van de geraamde extra inkomsten, er is geen sprake van een verhoging van het tarief.

Forensenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2025 bedraagt € 51.100,- (raming 2024: € 50.000,-).

Precariobelasting

De geraamde opbrengst voor 2025 bedraagt € 31.185,- (raming 2024: € 27.560,-).

Reclamebelasting

De geraamde opbrengst voor 2025 bedraagt € 51.457,- (raming 2024: € 50.350,-). Jaarlijks wordt hiervan een bijdrage aan de SPE (Stichting Promotie Eersel) uitgekeerd.

Afvalstoffenheffing

Het tarief van de afvalstoffenheffing 2025 dient nog te worden vastgesteld. Bij het afzonderlijk raadsvoorstel behorende bij de vaststelling van de tarieven 2025 worden de begrotingscijfers afvalverwijdering 2025, indien nodig, geactualiseerd.

Overzicht verdeling kosten afval

Onderstaande tabel is een uiteenzetting van de tarieven die worden gehanteerd voor de afvalstoffenheffing en de keuzes die daarbij worden gemaakt. Daarbij zijn de gegevens verzameld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn de grootste kostenposten. Voor het taakveld overhead wordt € 71.000,- begroot. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. De kosten worden gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadskosten, gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, (extra-comptabel) worden meegenomen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing. De compensabele btw en de niet-doorbelaste overhead worden verwerkt in de tarieven.

Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens mag een gemeente een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en daar is binnen onze gemeente ook sprake van. Dit komt mede doordat we poorttarieven van de Milieustraat en vergoedingen voor Plastic, Metaal en Drinkkartons ontvangen. De totale inkomsten hiervan zijn € 451.000,-. De compensabele btw en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (bedragen in €)	Begroot 2025
Kosten taakveld afval	-1.651.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	451.000
Netto kosten taakveld	-1.200.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	- 71.000
Compensabele btw	-306.000
Totale kosten taakveld afval	-1.577.000
Opbrengst heffingen	1.577.000
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Het tarief van de rioolheffing 2025 dient nog te worden vastgesteld. Het tarief van de rioolheffing 2025 wordt geraamd op € 2.436.414,-. Daarbij is rekening gehouden met 2,2% inflatiecorrectie.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De kosten zijn geraamd op basis van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan, vastgesteld op 1 november 2022 (vGRP 2023-2027). Daarnaast is € 280.195,- begroot voor het taakveld overhead. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze zijn geraamd op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. Daarbij zijn de kosten gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, (extra-comptabel) meegenomen worden in de berekening van de kostendekkende rioolheffing.

Kostendekkendheid van de riolering (bedragen in €)	Begroot 2025
Kosten taakveld riolering	-2.107.042
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	0
Netto kosten taakveld	-2.107.042
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-280.195
Compensabele btw	-285.949
Egalisatie taakveld riolering	236.771
Totale kosten taakveld riolering	-2.436.414
Opbrengst heffingen	2.436.414
Dekkingspercentage	100%

Leges

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst voor 2025 bedraagt € 960.000,-. In 2025 worden € 1.982.000,- aan kosten verwacht om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken worden de kosten hieronder uitgesplitst per taakveld.

Kostendekkendheid van de leges (bedragen in €)	Begroot 2025
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-634.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer (titel 1)	-6.000
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-792.000
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-129.000
Netto kosten taakvelden	-1.561.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-421.000
Totale kosten taakvelden	-1.982.000
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	960.000
Dekkingspercentage	48%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten.

Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning.

Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking. Het onderstaand overzicht geeft de mate van kostendekkendheid van de leges weer:

Kostendekkendheid per titel (bedragen in €)	Lasten 2025	Baten 2025	Kosten- dekkendheid
Titel 1	1.006.831	265.692	26%
Titel 2	833.268	576.650	69%
Titel 3	142.456	117.200	82%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.982.554	959.542	48%

Wat betekent het voor de portemonnee van onze inwoners?

Hieronder staat per belastingsoort beschreven hoe de lasten voor het begrotingsjaar 2025 worden berekend. Bij deze indicatieve berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing 2025 moet nog worden vastgesteld. In onderstaand overzicht is uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de berekening wordt jaarlijks bij de begroting uitgegaan van het gemiddeld aantal ledigingen. Voor 2025 is dat gemiddeld 7,51 GFT ledigingen en 4,52 restafval ledigingen.

Voor de berekening van de lastendruk voor de OZB is aansluiting gezocht bij de lokale lasten calculator van coelo.nl. Die gaat in 2024 uit van een last van € 318,- per huishouden gebaseerd op een gemiddelde WOZ-waarde van € 505.110,- en het vastgestelde tarief van 0,0630% voor 2024. Doordat de OZB met 10% wordt verhoogd stijgt de gemiddelde last naar € 349,80.

De lokale lastendruk (bedragen in €)	2024	2025
OZB (verhoging van 10%)	318,00	349,80
Rioolheffing (verhoging van 2,2%)	315,30	322,24
Afvalstoffenheffing (verhoging van 18,27%)	155,32	183,70
Totaal lastendruk	788,62	855,74

Beleid en beleidsdocumenten

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- De diverse belastingverordeningen;
- Het raadsbesluit 'Afbakening belastinggebied waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd en vaststelling maximumbedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing'.

2. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Wat is weerstandvermogen en risicobeheersing?

Het gemeentelijk weerstandvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Leidend in het bepalen van de risico's is de nota weerstandvermogen en risicomanagement. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:

1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,- < € 50.000,- (€ 37.500,-)
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,- < € 250.000,- (€ 150.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,- < € 750.000,- (€ 500.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,- < € 1.250.000,- (€ 1.000.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,- (geschat indicatief risico)
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).
5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen.;
- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;

- Om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

De gemeente dient om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van € 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting/onderbouwing.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen, die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:

- De stelpost onvoorzien
- Saldo van de jaarschijven

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:

- De omvang van de algemene reserve vrij besteedbaar
- De omvang van de algemene reserve weerstandsvermogen
- De omvang van de bestemmingsreserves zonder beslaglegging

Exploitatie (bedragen in €)		2025	2026	2027	2028
Stelpost voor onvoorzien		10.000	10.000	10.000	10.000
Saldo jaarschijf		254.713	-2.054.979	-2.849.679	-3.507.831
Weerstandscapaciteit in exploitatiesfeer		264.713	-2.044.979	-2.839.679	-3.497.831
Vermogen					
Stand reserves per	1-1-2025	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Algemene reserve vrij besteedbaar	11.692.760	11.558.760	11.474.160	11.259.160	11.084.160
Algemene reserve vrij besteedbaar	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.500.000
Algemene reserve weerstandsvermogen					
Bestemmingsreserves zonder beslaglegging*	1.956.329	1.956.329	1.956.329	1.956.329	1.956.329
Weerstandscapaciteit in vermogenssfeer	17.149.089	17.279.802	14.885.510	13.875.810	13.042.658

*Op grond van de Financiële verordening gemeente Eersel 2021 (artikel 15 lid 2d) kan de raad besluiten om ook eventuele bestemmingsreserves mee te nemen bij het bepalen van het weerstandsvermogen indien benodigd. Op basis hiervan wordt evenals voorgaande jaren de bestemmingsreserve sociaal domein, waarop geen concreet beslag is gelegd, ook meegenomen in de beoordeling.

Risicobeheersing

In onderstaande tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Risico (bedragen in €)	Kans	Mate van inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
Wet maatschappelijke ondersteuning	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Bijzondere bijstand	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
Biesvendreef	4	Slecht	40.000	Accepteren	40.000
WW-verplichting	2	Slecht	50.000	Accepteren	100.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Stroomaansluiting zwembad	1	Slecht	100.000	Accepteren	100.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Prijsstijgingen	4	Slecht	100.000	Accepteren	400.000
Renteontwikkeling	4	Redelijk	50.000	Accepteren	200.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					3.540.000

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (€ 3.540.000,-). De ratio weerstandsvermogen bedraagt 4,88 (€ 17.279.802,- gedeeld door € 3.540.000,-)

Dit ratio voldoet aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (we gezond ratio ligt tussen 1 en 2). Deze ratio is hoger dan de ratio zoals vermeld in de begroting 2024 aangezien in deze jaarrekening bij de bepaling van het weerstandsvermogen geen rekening wordt gehouden met investering die nog niet door uw raad beschikbaar zijn gesteld (zie meerjareninvesteringsprogramma 2026-2028).

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden:

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal Wmo-voorzieningen dat uiteindelijk wordt ingezet en is dus lastig te ramen. Sinds 2019 zien we een stijging van de inzet van Wmo-voorzieningen. Deze stijging zien we met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnementstarief per 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Inmiddels wil het rijk naar een inkomensafhankelijk bijdrage voor alle Wmo voorzieningen. Verwacht wordt dat deze bijdrage per 1 januari 2026 wordt ingevoerd. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500,-.

Jeugdhulp

Landelijke budgetten vanuit het Rijk zijn structureel te laag. Om die reden zijn de rijksmiddelen verhoogd, waarbij het rijk er rekening mee houdt dat deze verhoging deels tijdelijk is, dit in relatie tot de hervormingsagenda Jeugd, waarin diverse maatregelen zijn opgenomen om de jeugdzorgkosten te verlagen. In de uitvoering zijn grote verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen als het gaat om het beroep dat op jeugdhulp wordt gedaan. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen

is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling.

Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed. Om die reden is inmiddels in Kempenverband een pilot met huisartsen gestart om de samenwerking te bevorderen. Voor de specialistische jeugdzorg zijn we als gemeente afhankelijk van enkele essentiële zorgaanbieders. Als deze aanbieders in financiële problemen komen, raakt dit direct de gemeente als afnemer. Deze kwetsbaarheid is derhalve een risico. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000,-.

Bijzondere bijstand

Gemeenten hebben een taakstelling om statushouders te huisvesten. Door de toestroom van vluchtelingen uit met name Syrië is deze taakstelling toegenomen. Statushouders die nieuw worden gehuisvest doen vaak een beroep op bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten. Door de toegenomen taakstelling nemen de kosten van bijzondere bijstand aanzienlijk toe.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500,-.

Verontreinigde grond

In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors. Vooralsnog wordt er rekening gehouden met een tweejaarlijks risico van € 150.000,-.

Biesvendreef

Aan de Bievendreef ligt de voormalige gemeentelijke stortplaats, nabij de milieustraat. Bodemonderzoek heeft aangetoond dat er ter plaatse sprake is van een grondwaterverontreiniging met oplosmiddelen. Uit eerdere onderzoeken is geconcludeerd dat de bron van de verontreiniging zich vermoedelijk in de stortplaats bevindt. Recent bodemonderzoek wijst uit dat de bron van de verontreiniging mogelijk ter plaatse van de milieustraat is gelegen. Indien na afronding van de onderzoeken (einde Q3) dit bevestigd wordt staat de gemeente aan de lat voor het saneren/beheersen van de verontreiniging. Vooralsnog wordt dit risico ingeschat op een jaarlijkse monitoring waarbij het risico wordt ingeschat op € 10.000,- per jaar.

WW-verplichtingen

De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering WW" in te houden op het salaris van alle medewerkers, met uitzondering van januari, februari en maart 2025. Dit komt doordat de verplichting tot het inhouden van deze premie niet geldt tijdens de looptijd van de huidige cao (1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025).

De gemeente is risicodragend voor extra WW-verplichtingen dus mogelijk wordt de gemeente vanuit het UWV aangesproken op de WW-verplichting. Vooralsnog wordt er rekening gehouden met één risico in de twee jaren van € 50.000,-.

Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties:

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat

de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn. Vooralsnog wordt dit risico financieel jaarlijks ingeschat voor € 150.000,- .

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

De gemeente kan haar digitale archiefbescheiden, zoals de gedigitaliseerde bouwvergunningen, opnemen in het DDO (Duurzame Digitale Opslagvoorziening) van het RHCE, waarbij de archiefbescheiden digitaal overgebracht worden naar de archiefbewaarplaats. De kosten voor opname van archiefbescheiden in het DDO vallen onder de begroting van het RHCE. Indien de totale omvang van het DDO substantieel toeneemt gaan de kosten doorberekend worden aan de gemeenten, in navolging van de constructie voor het analoge archief. Het is nog onduidelijk wanneer het RHCE deze doorbelasting invoert en wat de financiële consequenties, afhankelijk van de omvang van de opgenomen digitale archiefbescheiden, zijn voor de gemeente. De gemeente dient tevens rekening te houden met extra kosten voor de eigen informatiesystemen, om opname van informatie vanuit de eigen systemen in het DDO mogelijk te maken. In 2025 zal hier naar gekeken worden. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet in te schatten.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, in de vorm van imago en/of financiële schade. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand niet in te schatten. De gemeente en de GRSK werken op het gebied van digitale veiligheid integraal en privacy samen om beveiligingsrisico's te verlagen. Er worden technische maatregelen genomen om dreigingen te monitoren en in geval van een calamiteit snel de juiste expertise in te kunnen schakelen. Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische kant van informatiebeveiliging en privacy, waarbij we maatregelen vanuit de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) uitwerken in beleid, procedures en werkafspraken. Daarnaast is er veel aandacht voor het vergroten van bewustzijn en kennis voor informatiebeveiliging en privacy. Dat doen we aan de hand van bewustwordingscampagnes via ons Kempenbrede platform 'Digibewust in de Kempen'. Vooralsnog wordt dit risico ingeschat voor € 150.000 eens in de vier jaar.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen. Vooralsnog wordt dit risico ingeschat voor € 150.000,- eens in de vier jaren.

Overdracht bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 vindt ook de overdracht van bodemtaken plaats en treedt er een verschuiving op van de bevoegd gezag taken van de provincie naar de gemeente. Uitvoering van de bodemtaken zijn door de provincie nu belegd bij de omgevingsdienst (ODZOB).

Een belangrijk deel van de overdracht van bodemtaken valt onder het basistakenpakket van de omgevingsdienst en moeten wettelijk verplicht door de ODZOB worden uitgevoerd. Voor de bodemtaken die niet onder het basistakenpakket vallen, de zogenaamde verzoektaken, is de gemeente vrij in het kiezen van een opdrachtnemer.

Financiering van de uitvoering van de basistaken op gebied van bodem voor de gemeenten verloopt vanaf 2025 rechtstreeks via de werkprogramma's van de ODZOB. Geen inschatting van risico.

Stroomaansluiting zwembad

Vanwege de netcongestie moet er onderzocht worden hoe wij het zwembad kunnen realiseren en daarna in gebruik kunnen nemen. Er wordt nu een bouwaansluiting aangevraagd voor 3x 80 Ampère, de grootste kleinverbruik aansluiting die Enexis niet mag weigeren. De vraag is nog hoeveel vermogen wij op de aansluiting krijgen. Dit is voor het realiseren van het zwembad en dan nog het gebruik van het zwembad. Enexis heeft aangegeven dat vanwege het feit dat het net vol zit, wij voorlopig geen grote aansluiting kunnen krijgen. De wachttijd is inmiddels zo groot, dat ze met prioriteiten zijn gaan werken en een zwembad heeft geen prioriteit. Volgens Enexis kan het nog wel 5 tot 10 jaar duren, voordat wij voor het zwembad een grote aansluiting kunnen krijgen. Samen met de Design & Build aannemer moet er onderzocht gaan worden hoe wij het zwembad kunnen gaan gebruiken met de benodigde elektriciteit. Voor een all electric zwembad zal er onderzocht moeten worden of er een alternatieve energiebron gerealiseerd kan worden. Dit kan middels een batterij, maar deze moet dan wel gevoed worden door

bijvoorbeeld zonnepanelen of een andere energiebron. Een ander alternatief is om er tijdelijk, totdat er een zware aansluiting gerealiseerd kan worden, er een hybride systeem van te maken. Dit betekent zo veel mogelijk op elektriciteit, maar bij extreme kou dat een gasketel bijspringt. Wat dit financieel voor consequenties heeft, is op dit moment nog niet te zeggen. De mogelijkheden en onmogelijkheden moeten onderzocht worden en er moet gekeken worden wat dit kost, zodat er een weloverwogen afweging gemaakt kan worden. Vooralsnog wordt dit risico ingeschat op € 100.000,-.

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres, echter door afschaffing van de systematiek van "samen trap op trap af" is een belangrijke fluctuatie hiermee weggenomen. Daarentegen zijn er nog diverse zaken waar onzekerheid over is en derhalve een risico vormen. Een drietal risico's worden hieronder weergegeven.

Compensatie ravijnjaar 2026

Vanaf 2026 daalt de algemene uitkering van de gemeente Eersel met afgerond 2,3 miljoen. In deze begroting is reeds rekening gehouden met de meicirculaire 2024 Enerzijds verwachten de gemeenten dat het rijk nog met een aanvullende compensatie zal komen. Anderzijds noemt het ministerie van Financiën het terugdraaien van de structurele compensatie als bezuinigingsoptie. Dit laatste zou het tekort doen oplopen. Vooralsnog wordt voor de algemene uitkering rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 100.000,- per jaar.

Herijking

Het nieuwe verdeelstelsel is toegepast vanaf het boekjaar 2023. Het nadelige effect voor de gemeente Eersel bedraagt op dit moment € 63,- per inwoner. Het rijk heeft dit nadeel per inwoner vooralsnog tot en met 2027 gemaximaliseerd tot € 37,50 per inwoner en de gemeente ontvangt hiervoor een suppletieuitkering (afgerond €506.000,-). Omdat de evaluatie van het nieuw verdeelmodel eind 2025 nog moet plaatsvinden raamt gemeente Eersel deze suppletieuitkering met toestemming van de provincie ook voor het jaar 2028. Het risico bestaat dat de evaluatie van het nieuwe verdeelmodel leidt tot een uitkomst dat deze suppletie-uitkering niet wordt verlengd of anderszins wordt gecompenseerd. Voor 2026 en verder hebben we in de begroting middels een stelpost van € 300.000,- rekening gehouden met een nadeel van € 52,50 per inwoner. Per saldo resteert er derhalve nog een risico van circa € 206.000,- (506.000,- -/- € 300.000,-).

BCF-plafond

In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met een ingeschatte btw verhaal door de gemeenten voor hun overheidstaken. In de meicirculaire 2024 rekent het rijk af het verschil tussen de inschatting en de werkelijke gedeclareerde btw. Er bestaat derhalve het risico dat het BCF-plafond (macro) wordt overschreden waarna er een korting in het gemeentefonds zal plaatsvinden. Anderzijds zal bij onderschrijding een aanvullende uitkering plaats vinden. In hoeverre het BCF plafond macro gezien toereikend is/blijft is pas na afloop van het begrotingsjaar bekend.

Prijsstijging

In de begroting wordt rekening gehouden met een prijsstijging. De inflatie en daaruit voortvloeiende prijsstijging is onzeker en daarmee lastig te ramen. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 100.000,-.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury-paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Gemeente Eersel zal binnen enkele jaren geldleningen moeten gaan aantrekken ter financiering van de lopende kredieten. Voor nieuwe investeringen wordt op dit moment gerekend met 3,4% rentelast. Dit is de huidige rente voor langlopende geldleningen (juni 2024). Echter het tijdstip waarop de geldlening daadwerkelijk moeten worden aangetrokken en de werkelijke rente op dat moment zijn onzeker. Ondanks dat we financieel anticiperen op de gestegen rente blijft er een risico. De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Vooralsnog wordt dit risico (dus naast het voorziene) financieel ingeschat op € 50.000,- per jaar.

Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- grondexploitatie;
- belastingcapaciteit.

De kengetallen worden conform het nieuwe BBV vanaf begroting 2017 ook meerjarig te worden weergegeven. De kengetallen voor de jaren 2023 tot en met 2028 zijn berekend op:

Kengetallen behorende bij de begroting 2025	Rekening 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Netto schuldquote	-48,08%	-22,21%	-57,70%	-66,93%	-70,90%	-68,16%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-48,13%	-22,27%	-57,74%	-66,92%	-70,88%	-68,15%
Solvabiliteitsratio	62,37%	67,81%	74,83%	73,08%	73,01%	72,85%
Structurele exploitatieruimte	6,24%	1,35%	-0,56%	-6,58%	-8,77%	-11,16%
Grondexploitatie	-5,90%	2,37%	2,01%	0,00%	0,00%	0,00%
Belastingcapaciteit	86,33%	86,66%	86,09%	86,09%	86,09%	86,09%

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

De schuldquote ligt bij de begroting 2025 onder de 0%. Dit betekent dus dat de gemeente Eersel een zeer gunstige schuldquote heeft. De verwachting is dat we in de komende jaren vreemd vermogen moeten aantrekken ter financiering van onze uitgaven.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

De solvabiliteitsratio voor 2025 bedraagt 74,83% welk percentage als normaal kan worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte gering en negatief vanaf 2026.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bij de berekening van dit kengetal is uitgegaan van hetgeen met betrekking tot de lastendruk is vermeld in de paragraaf "Lokale heffingen". Hieruit blijkt dat de (voorlopige) lastendruk voor 2025 is berekend op € 870,05 terwijl het landelijk gemiddelde voor 2024 (t-1) € 994,- bedraagt. Dit betekent dat de gemeente Eersel in 2025 ruim 13% onder het landelijk gemiddelde van 2025 zit.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?

Kapitaalgoederen zijn belangrijk voor de openbare ruimte en het beheer en behoud daarvan is een taak voor ons. Wanneer we dit niet goed onderhouden, is de kans groot dat we veel klachten krijgen. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven. Dat noemen we ook wel kapitaalvernietiging. Via beheersplannen zorgen we ervoor dat het onderhoud systematisch gedaan wordt.

Wegen

Beleidskader

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen. Het gaat om wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Ook de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten) horen bij de weg. Het verhardingsoppervlak (asfalt en elementverhardingen) in onze gemeente is ongeveer 1,85 miljoen vierkante meter. De vervangingswaarde hiervan bedraagt ± € 187 miljoen.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand met gebruik van risico-gestuurd onderhoud (besluit januari 2024). Hierbij maken we gebruik van een wegbeheerprogramma en tweejaarlijkse wegininspecties. Door het onderhoud op precies het juiste moment uit te voeren voorkomen we kapitaalvernietiging en daarmee wordt het onderhoud goedkoper dan bij planmatig onderhoud. Het benodigde budget is berekend met het beheerprogramma. Jaarlijks wordt hiervoor een bedrag in de voorziening 'Onderhoud wegen' gestort.

Door iedere twee jaar alle verhardingen te laten inspecteren, een onderhoudsprognose op te stellen en dit te verwerken in het beheerprogramma, houden we een actueel wegbeheerplan en inzicht op het door de Raad vastgestelde onderhoudsniveau's.

Naast de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening 'Onderhoud wegen' storten we ook de inkomsten uit de degeneratievergoedingen van nutsbedrijven in de voorziening. Deze inkomsten zijn vergoedingen die worden uitgekeerd aan de wegbeheerder als compensatie voor levensduurvermindering van het verhardingsoppervlak. Dit door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies.

De storting in de voorziening 'Onderhoud wegen' (inclusief de zojuist genoemde degeneratievergoeding) wordt voor 2025 geraamd op € 1.072.290,-. Op 1 januari 2024 was de stand van de voorziening 'Onderhoud wegen' € 2.974.658,-. De gerealiseerde onderhoudsuitgaven 2024 bedragen plusminus 1,4 miljoen euro. Voor 2025 is de prognose dat we ± € 950.000 aan de voorziening zullen onttrekken.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde wegininspecties blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen gezakt is tot een rapportcijfer onder de 5. Omdat we gedifferentieerde onderhoudsniveau's gebruiken mag dit ook.

Verhardingen binnen de bebouwde kom

Vanuit kostenefficiëntie kiezen wij ervoor om vervanging van wegverharding en riolering gelijktijdig te doen; we maken werk met werk. Omdat riolering globaal 1,5 keer langer mee gaat dan straatwerk, is het onvermijdelijk dat de kwaliteit van de wegen langzaam achteruit gaat. Dit geldt met name voor rijbanen en parkeerplaatsen. Hier accepteren we C-niveau. Trottoirs en voetpaden houden we op een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau (minimaal B) door steeds meer klein onderhoud uit te voeren. Dit vanwege beloopbaarheid, toegankelijkheid en lagere risicoaansprakelijkheid. Verminderde kwaliteit van rijbanen en parkeerplaatsen binnen woonwijken is acceptabel aangezien de snelheden hier laag zijn en de verkeersveiligheid niet in het geding is. Het is minder comfortabel en na regenval is er meer plasvorming. Met klinkerverhardingen is daarnaast ook geen sprake van kapitaalvernietiging. Straatstenen van goede kwaliteit zijn altijd herbruikbaar.

Verhardingen buiten de bebouwde kom

Hier liggen de risico's heel anders. De wegen buiten de bebouwde kom zijn hoofdzakelijk van asfalt en de snelheden die hier gereden worden zijn veel hoger. De onderhoudsplanning voor deze wegen is erop gericht om de verkeersveiligheid te allen tijde te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Door tijdige

(groot) onderhoudsmaatregelen uit te voeren, kunnen we met relatief lage jaarlijkse kosten de levensduur van asfaltwegen verlengen. Zolang de jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg lager zijn dan de kapitaallasten van rehabilitatie is dit ook financieel verantwoord. Al onze wegen in het buitengebied zijn verkeersveilig. Uit de inspectie 2024 volgt dat de kwaliteit van onze asfaltwegen sinds 2022 sterk is verbeterd.

Met de reeds beschikbare middelen en jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorziening kunnen we onze asfaltwegen, trottoirs en fietspaden op korte en middellange termijn goed in stand houden.

Beheerplan wegen 2023-2027

Afgelopen jaar hebben wij aan de hand van de wegininspecties 2022 een nieuw beheerplan wegen 2023 - 2027 gemaakt, onze onderhoudsstrategie aangepast en een financieel groeimodel uitgewerkt. De financiële consequenties hiervan worden verwerkt in de begroting 2025 en verder. In 2024 is een nieuwe wegininspectie uitgevoerd. Het beheerplan 2023-2027 is in 2024 aangepast aan de nieuwe beheerstrategie.

Dagelijks onderhoud (exploitatiebegroting)

Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma voeren we nog diverse onderhoudstaken uit op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder andere het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen bermsloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen. Deze kosten zijn opgenomen in de jaarlijkse exploitatiebegroting.

We zien een gestage groei van de kosten voor dagelijks onderhoud, mede ten gevolge van weersextremen en snelle stijging van prijzen in de GWW (Grond-, Weg- en Waterbouw). Dit geldt met name voor bermen, zandwegen en sloten.

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De maximale levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 60 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie) op te nemen in het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP). Dit veroorzaakt extra kapitaallasten. Omdat we het vervangen van wegen zo lang mogelijk uitstellen is de kans aanwezig dat we onverwachts vervangingspieken krijgen. En daarmee ook afwijkingen in de prognose. Dit is begrotingstechnisch ongewenst. Daarom hebben we de “reserve rehabilitatie wegen” ingesteld. Hiermee egaliseren we deze schommelingen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in deze bestemmingsreserve de komende jaren toe. Vanaf de begroting 2019-2022 storten we in het kader van het meerjarenperspectief jaarlijks oplopend € 35.000,- extra in de “bestemmingsreserve rehabilitatie wegen”. In het raadsvoorstel ‘risicogestuurd wegbeheer (2024)’ is dit bedrag verhoogd met € 12.500,- per jaar. In totaal wordt de extra storting jaarlijks € 47.500,-.

Uit de wegininspectie in 2024 zijn verder geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Dit staat zo omschreven in de Wet milieubeheer. Wij zijn op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. De totale onttrekking uit de voorziening riolering is voor 2025 becijferd op € 236.771,-. Ongeveer 50% van de inkomsten dekt de

kapitaallasten van (toekomstige) vervangingen. Globaal wordt de andere helft gebruikt voor jaarlijks onderhoud (exploitatiebegroting). In de verre toekomst zal deze verhouding verschuiven naar 2/3 – 1/3.

Beheer

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering aan. Dit ook in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is in principe maatgevend, omdat het de belangrijkste kostendrager is voor reconstructies. Naast het vervangen kijken we jaarlijks op basis van de uitgevoerde inspectie naar het planmatig onderhoud.

Uitvoering beheerplan

Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we deze noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gemalen, inspectie, maaien wadi's (waterafvoer drainage en infiltratie) en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwatermeetnet worden we ondersteund door het waterschap de Dommel en Brabant Water.

Openbare Verlichting

Beleidskader

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van 1.525 (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 ten opzichte van het jaar 2013. Thans is $\pm 40\%$ van onze openbare verlichting voorzien van LED-armaturen, hetgeen een energiebesparing van $\pm 30\%$ per mast heeft opgeleverd.

In 2024 schrijven we een nieuw beheerplan Openbare Verlichting met een looptijd van vier jaar (2024-2028). Hoofddoel is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud zo efficiënt mogelijk in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

We beschikken momenteel over 5.447 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie met betrekking tot energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we al deze ± 3.400 lampen gefaseerd eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van twaalf jaar, en we besparen zo jaarlijks $\pm \text{€ } 5,-$ per mast per jaar remplacekosten.

De storting in de voorziening "onderhoud openbare verlichting" bedraagt voor 2025 $\text{€ } 132.600,-$. Hieruit wordt de vervanging van afgeschreven masten en armaturen gefinancierd. De stand van de voorziening bedraagt per 1 januari 2024 $\text{€ } 787.350,-$.

In 2024/2025 vervangen we 2.178 oude armaturen met zogenaamde PLL-lampen door nieuwe LED-armaturen. De PLL lampen worden vanaf 2024 niet meer geproduceerd en zijn al moeilijk verkrijgbaar. De totale kosten van vervanging brengen we ten laste van de voorziening. De voordelen hiervan zijn groot: vermindering energiegebruik, lagere remplacekosten, beter verlichtingsniveau en gelijkmatigheid, en minder uitval. Na deze vervanging is ongeveer 80% van onze openbare verlichting verduurzaamd.

Door de steeds hogere energiekosten, energiebelasting, Opslag Duurzame Energie (ODE) en netwerkkosten levert de energiebesparing helaas geen kostenreductie op ten opzichte van voorgaande jaren, alleen minder meerkosten in de toekomst. Deze becijferen we op ± € 100.000,- per jaar.

Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2023 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen).

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2025: € 989.175,-. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (maaaien sloten en bermen) uit op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel (onder andere snoeien van hagen) doet onze buitendienst. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2025 € 101.889,-.

Beheer Bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die we hier maken moeten worden afgedekt door de inkomsten. We hebben een bestemmingsreserve egalisatie bebossing om calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten te kunnen herstellen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 200.000,-. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico's afdekken. Deze aanvulling op de reserve genereren we jaarlijks uit het verschil tussen de onderhoudsuitgaven en de inkomsten (van de houtverkoop).

Beheer landschapselementen (LSE)

Het beheer van landschapselementen is in 2021 opgestart via een meerjarige opdracht waarmee de komende jaren eerst herstelbeheer wordt uitgevoerd. In 2022 hebben we een flinke inhaalslag gemaakt en zijn we overgegaan naar cyclisch beheer. In 2022 is een forse verhoging van het beheerbudget gerealiseerd, waardoor we nu in staat zijn om de verwaarlozing van de LSE's te stoppen. In de komende jaren willen we dit beheer gaan uitvoeren samen met de aanliggende eigenaren, die hiervoor een beheervergoeding kunnen krijgen.

Beheer Ecologische VerbindingsZones (EVZ's)

Ecologische verbindingzones zijn een optelsom van bosjes, beekdalen en landschapselementen die door hun strategisch plaats samen voor een verbinding kunnen zorgen tussen grote natuurgebieden (bijvoorbeeld NatuurNetwerk Brabant, Landschotseheide, Buikheide/Groot en Kleinmeer). Met ingang van het begrotingsjaar 2024 hebben we hiervoor een separate begrotingspost opgenomen. Inzicht geeft mogelijk uitzicht op medefinanciering.

Beheer natuurgrassportvelden

Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden gebeurt op basis van een bestek. De totale beheerkosten voor de sportvelden in 2025 ramen we op € 236.781,-. Met dit budget onderhouden we de natuurgrasvelden.

Beheer bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels beheerd door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst.

De gemeente Eersel heeft globaal 22.000 individueel te beheren bomen in het areaal. In 2024 hebben we een nieuwe aanbesteding gedaan voor het tweejarig onderhoudsbestek bomen. In vergelijking met vorige jaren hebben we iets meer bomen te onderhouden, doordat we de afgelopen jaren nogal wat laanbomen hebben bij geplant (Bos en Boom, uitvoeringsprogramma Kleine Beerze). Het overgrote deel van de bomen onderhouden/snoeien we om de drie jaar. Bij bijzondere of monumentale bomen kan dit jaarlijks zijn. Het resultaat van de aanbesteding viel erg tegen. Uiteindelijk hebben slechts twee partijen ingeschreven en de laagste inschrijving viel € 100.000 hoger uit dan de voorgaande jaren. Een deel van deze hogere prijs is te verklaren doordat we de jaarlijkse boominspecties (BVC/VTa) ook in het bestek hebben ondergebracht. De belangrijkste verklaring is echter dat er steeds minder partijen zijn die dit werk nog kunnen uitvoeren, omdat er geen geschoold personeel meer beschikbaar is. We hebben veel bomen, er is weinig concurrentie en personeel moet duur worden ingehuurd. Het reguliere onderhoud aan (laan)bomen voor 2025 ramen we op € 226.144,- (exclusief apparaatskosten).

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2025 ramen we op € 23.250,-. Hiermee kunnen we de jaarlijkse inspecties, klein onderhoud en de vervanging van een enkel speeltoestel betalen. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze. Dit budget is evenwel onvoldoende om speeltoestellen aan het einde van hun levensduur (vijftien jaar) te kunnen vervangen. Hiervoor schrijven we in 2025 een beheerplan speeltoestellen.

Gebouwen

Beleidskader

Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functie vervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de Cv-installatie).

De kosten van het periodiek en groot onderhoud hebben we in een meerjaren onderhoudsplan opgenomen. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden. Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan, hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazerne, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende 10 jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van 10 jaar.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Schoolbesturen zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor het gehele onderhoud, van zowel de binnen- als de buitenzijde van schoolgebouwen. Wij zijn nog verantwoordelijk voor bekostiging van voorzieningen als nieuwbouw, uitbreiding en constructiefouten. De verwachting is dat het begrip renovatie wordt toegevoegd aan de voorzieningen in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is. De beoogde inwerkingtreding van deze wetswijziging is 1 januari 2025. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel (2 juli 2024) is de basis voor uitvoering van de verantwoordelijkheden.

Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten

Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:

- Verbreed GRP 2023-2027
- Beheerplan wegen 2023-2027
- Beheerplan Openbare verlichting 2014-2024 Gemeente Eersel
- Onderhoudsbestekken (meerjaren)
- Beleidsplan "Groen Loont" (2017)
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen
- Bomenbeleidsplan 2023-2033
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel

4. Treasury

Algemeen

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>). Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- 4.1 Risicobeheer;
- 4.2 Gemeentefinanciering;
- 4.3 Uitzettingen;
- 4.4 Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen. Het beheer dient behoudend te zijn en moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Enkel voor de uitoefening van de publieke taak worden er, conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut, geldleningen gesloten en garanties uitgezet. Het beleid is gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan het opvangen van liquiditeitstekorten van lopende uitgaven middels kortlopende financieringen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 0,3 miljoen.

De kasgeldlimiet was voor 2025 afgerond € 5,5 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2025 (€ 63,6 miljoen).

Het college van burgemeester en wethouders kan op grond van artikel 14 van de "Financiële verordening gemeente Eersel 2023" de benodigde financieringsmiddelen aantrekken, hetgeen, gelet op het verwacht financieringsoverschot, niet nodig zal zijn in 2025. De programma's (inclusief de investeringen) zijn dus binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren.

Vanuit de Rijksoverheid is een Handreiking Treasury opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten om meer inzicht te geven in de berekening en toetsing van de kasgeldlimiet. Onderstaande berekeningsmethodiek is opgenomen vanuit deze handreiking en hieruit blijkt nogmaals dat er voldoende ruimte aanwezig is om kortlopende schulden te kunnen financieren.

Toets kasgeldlimiet	(x € 1.000,-)
Omvang begroting per 1-1 (= grondslag)	64.410
1. Toegestane kasgeldlimiet	5.475
- in procenten van de grondslag	8,50%
- in bedrag	5.475
2. Omvang vlottende korte schuld	9.850
Opgenomen gelden < 1 jaar	3.799
Schuld in rekening-courant	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	6.051
3. Vlottende middelen	42.981
Contante gelden in kas	12
Tegoeden in rekening-courant	34.962
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	8.007
4. Toets kasgeldlimiet	
Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.475
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-33.131
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	38.606

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de we onder de renterisiconorm moeten blijven. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2,5 miljoen. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico bereiken we onder meer door bij het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd. Voor 2025 is de renterisiconorm afgerond € 12,7 miljoen (20% van € 50,6 miljoen).

In onderstaande tabel, uit de Handreiking Treasury, is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm				(x € 1.000,-)			
				2025	2026	2027	2028
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g			0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g			0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld	(1a -/- 1b)		0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing			807	807	807	807
2b	Te ontvangen aflossing			5	5	6	6
2	Netto aflossing	(2a -/- 2b)		802	802	801	801
3	Renterisico	(1 + 2)		802	802	801	801
4	Renterisiconorm			12.733	11.727	11.553	12.047
	Ruimte onder rente risiconorm	(4 > 3)		11.931	10.925	10.752	11.246
	Overschrijding rente risiconorm	(3 > 4)		0	0	0	0
Berekening rente risiconorm							
	Begrotingstotaal jaar T			63.663	58.634	57.764	60.237
	Percentage regeling			20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm				12.733	11.727	11.553	12.047

4.1.3 Rentevisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen lag per medio 2024 (looptijd 10 jaar, gelijke aflossing en zonder renteaanpassing) op afgerond 3,4%. Wat de rente voor de toekomst zal doen is nog ongewis. In de begroting 2025-2028 hanteren we - conform de uitgangspunten bij de voorjaarsnota/begroting 2025 en het nieuwe BBV - een rentevoet van 3,4%.

4.2 Gemeentefinanciering

Het artikel 7 van het treasurystatuut beoogd door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen dat de financiering voor een periode langer dan één jaar met externe middelen zoveel mogelijk minimaal blijft. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

In de begroting 2025 houden we bij de berekening van de renteomslag volledig rekening met de uitgaven vanwege de al beschikbaar gestelde kredieten. We hebben ook nog geen rekening gehouden met de nog te voteren kredieten 2025 ingevolge het investeringsprogramma 2025-2028

Het renteomslagpercentage 2025 hebben we berekend op 0,0%. De rentebaten zijn in 2025 nagenoeg gelijk aan de rentelasten op langlopende financieringen, waardoor het omslagpercentage op gemiddeld 0,0% uit komt.

Bij het investeringsprogramma 2025-2028 is 3,4% toegerekend aan de investeringen. Voor het eerste jaar - conform de financiële verordening gemeente Eersel – wordt rekening gehouden met een half jaar rente.

De geldleningen-portefeuille van de gemeente Eersel bestaat per 1 januari 2025 uit twee vaste geldleningen, een afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en een bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 1 januari 2025 bedraagt € 5,5 miljoen en per 31 december 2025 bedraagt dit nog € 4,7 miljoen. Het totaal te betalen rentebedrag over 2025 wordt geraamd op € 215.423,- en afgezet tegen het hiervoor genoemde schuldrestant per 1 januari 2025, resulteert dit in een gemiddeld rentepercentage van 3,93%. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

4.3 Uitzettingen

4.3.1 Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de onderstaande instanties. Deze aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs opgenomen in de financiële vaste activa.

• BNG (121.021 aandelen)	€ 807.776
• Brabant Water (36 aandelen)	€ 1.634

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasurystatuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via onze huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze banktegoeden zijn zoveel mogelijk bij hen geconcentreerd. Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen in de kassalades en de kluis zo laag mogelijk: Het streven is erop gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt het 'pinnen' aanbevolen.

Renteschema

Schema rentetoerekening begroting (bedragen in €)			
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			215.423
b. De externe rentebaten (idem)		-/-	471.425
Saldo rentelasten en rentebaten			-256.002
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-18.954	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0	
			18.954
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-237.048
d1. Rente over eigen vermogen		+/+	0
d2. Rente over voorzieningen		+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			-237.048
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	VOORDEEL		-237.048

5. Bedrijfsvoering

Wat is bedrijfsvoering?

Inwoners mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie.

Mede gezien de organisatie brede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Informatiebeveiliging en privacy

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met diverse ketenpartners. Het is daarbij van belang dat gegevens beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De informatiebeveiliging en privacybescherming moet daarom professioneel georganiseerd worden. De gemeente richt haar informatiebeveiliging en privacybescherming in op basis van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). De Europese richtlijn voor cyberbeveiliging, de Network and Information Security directive (NIS2) heeft als doel een hoger niveau van cyberbeveiliging in de EU te waarborgen. Deze richtlijn wordt in 2024 door de Nederlandse overheid vertaald naar nationale wetgeving, die bekend zal staan als de Cyberbeveiligingswet. De richtlijn stelt strengere eisen aan de beveiligingsmaatregelen die organisaties moeten implementeren om hun netwerk- en informatiesystemen te beschermen tegen cyberdreigingen. Er komt onder andere een registratie- zorg- en meldplicht, waardoor de gemeenten intensiever moet kunnen aantonen welke maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging worden genomen en er wordt toezicht ingesteld op de naleving van ze zorg- en meldplicht. Op basis van een analyse eind 2024, worden de benodigde aanpassingen vanaf 2025 geïmplementeerd. De verwachting is dat Cyberbeveiligingswet medio 2025 in werking zal treden.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Op 28 november 2023 is de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) gemeente Eersel' vastgesteld. In deze verordening is geregeld dat het college jaarlijks tenminste twee onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid en / of doeltreffendheid van (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen.

Gemeente Eersel maakt steeds meer gebruik van datagedreven werken. Onderdeel hiervan is het in eigen beheer kunnen uitvoeren van onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Dit maakt de onderzoeken dynamischer en biedt meer mogelijkheden om de onderzoeksresultaten te gebruiken in procesverbetering of beleid(swijzingen).

De inwonerspeiling wordt sinds 2022 in eigen beheer uitgevoerd. Ook onderzoeken naar actuele thema's worden voortaan zoveel als mogelijk in eigen beheer uitgevoerd. Verschillende onderzoeken die in het verleden tweejaarlijks werden uitgevoerd door externen, zoals de ondernemerspeiling, worden niet meer collectief aangeboden door de Vereniging Nederlandse Gemeenten of het Rijk. Voor deze onderzoeken wordt in eigen beheer een alternatief voor deze onderzoeken ontwikkeld, of er wordt gekeken naar nieuw uit te voeren onderzoeken (structureel en incidenteel).

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringsaspecten stellen. In de Gemeentewet wordt dit expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening;
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording door het college en de verklaring door de accountant. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de rechtmatigheidsverantwoording, de accountantsverklaring en het accountantsverslag;
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

6. Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen (Raadstafel21). Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven.		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.		
Relatie In het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 staan de strategische gezamenlijke inhoudelijke ambities, opgaven, doelen en afspraken waar de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de komende jaren samen aan willen werken (inhoudelijke opgaven). De regio Zuidoost-Brabant groeit snel en maakt een schaa sprong door, die in goede banen moet worden geleid. Tegelijkertijd is het belangrijk om een nieuwe balans in het landelijk gebied te vinden en de kwaliteit daarvan te verbeteren. Dit resulteert in vijf strategische hoofdopgaven waar we in onze regionale samenwerking de focus op leggen. Dit zijn: - schaa sprong wonen en ruimte (kwaliteit leefomgeving); - toekomstbestendig mobiliteitssysteem; - toekomstbestendig energiesysteem; - vitaal economisch systeem; - vitaal landelijk gebied. Deze vijf hoofdopgaven dragen in samenhang bij aan de brede welvaart van de complete regio en haar inwoners. Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.		
Betrokkenen Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.		
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2025 ad € 328.708,-.		
Financiële gegevens verbonden partij		
(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	14.294.416	13.902.613
Vreemd vermogen	20.545.740	21.146.523
Exploitatieresultaat 2023		440.850

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Risico's;

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 896.169,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	5.465.000	6.980.000
Vreemd vermogen	29.778.000	34.315.000
Exploitatieresultaat 2023		1.290.000

Ontwikkelingen

De GGD heeft maatschappelijke uitdagingen voor de komende jaren beschreven in het meerjarenplan. Veel van deze thema's hebben inmiddels een plek gekregen in lokale en regionale plannen in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De GGD ondersteunt lokaal in de uitvoering hiervan en is regionaal kartrekker van een aantal ketenaanpakken, namelijk: valpreventie, aanpak overgewicht en obesitas, welzijn op recept en kansrijke start.

Daarnaast speelt de GD in op de volgende ontwikkelingen:

- Spoedeisende hulp: de GGD bezig is om met regionale partners de zorgcoördinatie vanuit 1 zorgloket uit te werken.
- Generatie Gezond: er wordt gewerkt aan de vernieuwing van de Jeugdgezondheidszorg om de dienstverlening beter aan te laten sluiten op de behoefte van ouders en jongeren.
- Wijzigingen Rijksvaccinatieprogramma: landelijk worden hierin veranderingen doorgevoerd.
- Omgevingswet: GGD ondersteunt op vraag gemeenten bij het borgen van gezondheidsaspecten in de ruimtelijke omgeving.

Risico's

Om risico's te beheersen wordt door de GGD Brabant-Zuidoost actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken.

Als belangrijkste risico's worden gezien:

Stijging van kosten

- Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

- Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgeldkosten/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.
- Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.
- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bijvoorbeeld duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

Onvoldoende budget

- Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bijvoorbeeld vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat met betrekking tot ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.

Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering

- Het risico dat door een ramp bij Publieke Gezondheid veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.
- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij Publieke Gezondheid leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.

Extra kosten door organisatieverandering

- Het risico dat, wanneer de vergunning voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.

Extra kosten door verandering taakuitvoering

- Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.

Extra kosten door afname van markttaken

- Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.

Beveiliging en (onder-)verzekering

- Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.
- Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.

Verbonden partijen

- Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.
- Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Taken op het terrein van brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 1.367.471,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	2.251.205	3.261.747
Vreemd vermogen	37.894.446	29.828.652
Exploitatieresultaat 2023		1.010.542

Ontwikkelingen

Visie 2025

In 2021 is de koers voor de komende jaren vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2021 zijn de (commissies van de) gemeenteraden samen met burgemeester bijgepraat op de ontwikkelingen en speerpunten uit de visie. De visie is inmiddels door het bestuur vastgesteld. Belangrijk accent ligt op ontwikkeling van domein crisisbeheersing.

Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers

Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroosting van vrijwilligers en beroepskrachten. De impact voor VRBZO zit met name in het feit dat het niet meer mogelijk is vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.

Risico's

Om risicocommunicatie zo effectief mogelijk te laten zijn, zetten we in op die risico's uit het Regionaal Risicoprofiel waarvan zowel de behoefteprioriteit als de risicoprioriteit het hoogst is. De risico's waarvan zowel de behoefte- als de risicoprioriteit het hoogst is worden hieronder opgesomd.

- Pandemie
- Extreem geweld en terrorisme

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

- Aantasting cybersecurity en cyberbedreigingen
- Zoönosen
- Storm en windhozen
- Verstoring Telecommunicatie en ICT
- Natuurbranden
-

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is voor de dekking van de kosten van haar taken grotendeels afhankelijk van bijdragen van de regiogemeenten. De omvang van deze gemeentelijke bijdragen is de afgelopen jaren in beperkte mate meegegroeid met de maatschappelijke ontwikkelingen. De VRBZO heeft grote zorgen over de bedrijfscontinuïteit, dat op onderdelen niet of onvoldoende aan wettelijke vereisten wordt voldaan en dat er onvoldoende slagkracht is voor het uitvoeren van zowel reguliere activiteiten als de werkzaamheden in crisissituaties.

Naar aanleiding van besprekingen tijdens de bestuursconferentie op 28 maart 2024 heeft het Algemeen Bestuur opdracht gegeven inzichtelijk te maken waar de VRBZO niet (in voldoende mate) voldoet aan wet- en regelgeving. Op 10 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur besloten de bestuursopdracht verder uit te laten werken en na bespreking in de bestuurscommissies te agenderen voor de bestuursconferentie op 16 oktober 2024.

Voor Eersel zou een verhoging van de bijdrage van € 147.056 in 2026 en van € 187.243 in 2027 worden gevraagd.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Dagelijks bestuur: Vertegenwoordiging vanuit de vijf Kempengemeenten: één burgemeester en één wethouder

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een netwerksamenwerking tussen partners uit de straf- en zorgketen en gemeenten. In de zorg- en veiligheidshuizen werken partners samen om te komen tot een integrale, keten overstijgende aanpak van (potentieel) criminele of ernstig overlast veroorzakende personen of systemen, waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Hiermee wordt voorkomen dat partnerorganisaties ieder slechts een gedeelte van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. De samenwerking in de Zorg- en Veiligheidshuizen richt zich op het oplossen van vraagstukken met een complexe problematiek.

ZVHBZO werkt voor 21 gemeenten en 24 ketenpartners in de regio Zuidoost-Brabant. De rol, werkwijze en positie raakt breed aan gemeentelijke taken, zowel op het terrein van veiligheid en daarmee de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester, als op het terrein van zorg, wat de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder is. De verbinding tussen deze domeinen is niet altijd vanzelfsprekend en vraagt aandacht en afstemming. Het ZVHBZO voert procesregie op complexe casuïstiek, verbindt met de omgeving en levert kennis & expertise.

Relatie

Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (*Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022*).

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 7.095,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	721.286	807.531
Vreemd vermogen	318.023	385.719
Exploitatieresultaat 2023		86.245

Ontwikkelingen

In 2021 heeft het Algemeen Bestuur een doorlopende visie c.q. opdracht voor 2024 en verder vastgesteld voor de ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Daarin staat onder meer een uitbreiding met persoonsgerichte aanpakken gericht op de thema's 'personen met verward gedrag' en 'huiselijk geweld en kindermishandeling'. Verder moet stevig worden ingezet op het samen met partners delen van kennis en het ontwikkelen van expertise. Met de extra middelen van het Rijk is er voldoende financiële ruimte voor het uitvoeren van de regionaal vastgestelde opdracht. Deze inhoudelijke opdracht past nog steeds goed en om te voorkomen dat er naast de reguliere werkzaamheden teveel tegelijkertijd moet worden ontwikkeld wordt er geïnnooveerd 'met de rem erop'.

Op landelijk niveau wordt ook gestuurd op de taken die worden uitgevoerd bij de Zorg- en Veiligheidshuizen, zoals die zijn beschreven in de Meerjarenagenda 2021-2024 en Perspectief 2025 van de landelijke Stuurgroep Zorg & Veiligheid. Daarbij bekijkt de LVMZV hoe hiervoor een landelijk

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

monitoringsinstrument kan worden ingericht, zodat eenduidig over de voortgang kan worden gerapporteerd. In 2024 wordt hiervoor een audit uitgevoerd waaraan ook het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost deelneemt.

Risico's

- Door wisselingen in het team en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting niet snel genoeg op sterkte is óf dat er langere tijd geïnvesteerd moet worden om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken;
- Vanwege de in de statuten van de stichting vastgelegde vorm van het werkgeverschap (alleen op basis van detachering of inhuur) kunnen er mogelijk onvoldoende geschikte medewerkers worden aangetrokken.
- Door onvoldoende (kwalitatieve) bezetting kunnen de activiteiten van het ZVHBZO onder druk komen te staan. De basistaken COM en Radicalisering hebben dan prioriteit, waarbij andere activiteiten wel doorgaan maar daaraan kan dan minder tijd worden besteed.

Door onzekere omstandigheden als de energiecrisis en de krappe arbeidsmarkt kan er een onvoorziene stijging ontstaan van de kosten voor de bedrijfsvoering en de personeelslasten.

In het komend jaar moet de organisatie in principe vasthouden aan het uitvoeren van de taken en activiteiten die zijn beschreven in dit jaarplan. En pas groeien of uitbreiden als het fundament van de organisatie voldoende stevig is (dit wil zeggen: als de beschreven taken met de bestaande bezetting volledig en op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd).

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke Regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 507.640,- (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	1.012.315	2.526.722
Vreemd vermogen	6.548.405	7.445.169
Exploitatieresultaat 2023		577.924

Ontwikkelingen

- De Meerjarenvisie 2023-2027 (vastgesteld d.d. 30 maart 2023) is leidend voor de inhoudelijke beleidsopgaven van de regio. De beleidsbegroting 2024 is beperkt van omvang.
- De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is per 1 juli 2024 in werking getreden. De nieuwe Dienstverleningsovereenkomst tussen de ODZOB en gemeenten treedt per 2025 in werking.
- Per 1 april 2026 moeten alle omgevingsdiensten voldoen aan landelijke robuustheidscriteria (IBP-VTH). In 2024/2025 wordt uitvoering gegeven aan een plan van aanpak om tijdig aan de robuustheidscriteria te kunnen voldoen.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

Strategische risico's

- Bezuinigingen deelnemers die leiden tot een omzetverlaging

Informatie risico's

- Ransomware

Aansprakelijkheidsrisico's

Financiële risico's

- Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur/ faciliteiten.
- Toename regeldruk vanuit de overheid.
-

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Personeelsrisico's

- Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten.
- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur.
- Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers/inhuur via flexibele schil.

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder Kraaijeveld

Dagelijks bestuur: Wethouder Kox

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen. Op de lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempengemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelden de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m² konden uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen, was de hoofd-doelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling was onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling werd aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De betrokkenen participeerden risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten werden gelijkkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	12.779.000	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	4.279.000	Nog niet bekend
Exploitatieresultaat 2023		Nog niet bekend

Ontwikkelingen

- De gemeenschappelijke regeling KBP is geliquideerd en niet meer actief op 1 januari 2025.

Risico's

- Niet van toepassing.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: De vereniging van aangeslotenen

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

Bizob zet zich in voor ruim 35 gemeenten en publieke organisaties als strategisch partner voor inkoop en aanbestedingen. In nauwe samenwerking met de gemeente Eersel faciliteert Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en contractbeheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT. Het doel is het behalen van voordeel voor alle bij Bizob aangesloten organisaties. De inkoop samenwerking gaat verder dan het bundelen van inkoopvolumes. Door samenwerking wordt kennis opgebouwd van producten, markten en bedrijven, waardoor transactiekosten en inkooprisico's verminderen en de professionaliteit van de inkoopfunctie toeneemt.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 36 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 175.350,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	976.745	1.302.202
Vreemd vermogen	1.209.552	1.973.315
Exploitatieresultaat 2023		943.507

Ontwikkelingen

Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo.

De komende jaren staat Nederland voor een grote maatschappelijke opgave. Deze kunnen de coalitieakkoorden raken en uitwerken in de operationele uitgaven voor de publieke organisaties. Met inkoop kunnen we kosten besparen, leveringszekerheid borgen en efficiency realiseren zodat financiële ruimte blijft bestaan om de beoogde kwalitatieve doelen te realiseren. Er zijn drie actiepunten geformuleerd waar in 2025 extra aandacht naartoe gaat;

- Ombuigen met inkoop
- Programmatisch inkopen; Verduurzaming van uw maatschappelijk vastgoed
- Robotisering en Kunstmatige intelligentie

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatietekorten.

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: drie collegeleden

Dagelijks bestuur: burgemeester

Vestigingsplaats

Eersel

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC (Shared Service Center), MD (Maatschappelijke Dienstverlening) en VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 5.538.767,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	856.952	19.814
Vreemd vermogen	12.601.953	15.355.913
Exploitatieresultaat 2023		-100.608

Ontwikkelingen

Als gevolg van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022, een verandering in de bestuursstructuur van de GRSK als gevolg van het proces Opnieuw verbinden en een wijziging in het takenpakket (waaronder het terughalen naar de gemeenten van Personeel en Organisatie, de beleidsvoorbereiding van de taken MD en het cluster Beleid en Juridisch van VTH), is het noodzakelijk geweest om de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten te wijzigen.

Na de verkregen toestemming van de raad heeft het college en de burgemeester op 6 juni 2023 definitief besloten om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling treedt in werking op 1 juli 2023.

In de gewijzigde samenstelling, met een afdeling SSC (ICT), Maatschappelijke Dienstverlening, VTH en een stafafdeling werkt de GRSK haar toekomst uit. Stabiliteit na een roerige tijd is daarbij van groot belang. Richting de toekomst wordt op bestuurlijk vlak strategisch verkend welke ontwikkelingen de toekomstbestendigheid van de GR nog verder kunnen vergroten.

Risico's

Afdeling SSC

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog onvoldoende bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid. Ook dienen taken op het gebied van vergunningverlening overgedragen te worden aan de omgevingsdienst. Door de onzekerheden die er op dat vlak nog zijn eventuele frictiekosten niet uit te sluiten.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Kempenplus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Zoveel mogelijk mensen in de Kempen passend werk aanbieden die dat (nog) niet kunnen vinden bij een reguliere werkgever, een inkomen verstrekken aan mensen die niet zelf in het inkomen kunnen voorzien en het uitvoeren van minimaregelingen en (deels) van de Wet inburgering.

Relatie

Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven. Per 1 januari 2022 is de uitvoering van de Wet inburgering 2021 aan het takenpakket toegevoegd. Voor de gemeente Eersel wordt deze taak gedeeltelijk door KempenPlus uitgevoerd. Per 1 januari 2024 is daar ook de bijzondere bijstand en aanverwante regelingen aan toegevoegd.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2025 ad € 5.007.000,-.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	6.802.593	8.378.144
Vreemd vermogen	8.081.385	12.361.808
Exploitatieresultaat 2023		1.840.969

Ontwikkelingen

Door een aantal landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen is het noodzakelijk het arrangement van KempenPlus te actualiseren. Het gaat dan onder meer om een afnemende SW-populatie, de focus op het begeleiden van inwoners naar zo regulier mogelijk werk en het werken met loonkostensubsidies. Daarnaast spelen de ontwikkelingen in het kader van de herziening van de Participatiewet een rol. In gezamenlijkheid wordt gewerkt aan een strategie om KempenPlus klaar te maken voor de toekomst.

Risico's

Prijsstijgingen

Vanaf 2021 zien we de prijzen stijgen. Dit was aanvankelijk grotendeels het gevolg van de invloed van corona op de economie en de beschikbaarheid van grondstoffen en (deel)producten. De ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne leiden tot verdere kostenstijging van bouwmaterialen. Ook de energie- en brandstofkosten nemen flink toe en de onzekerheid met betrekking tot de beschikbaarheid en levering van onder andere (technologische) materialen is toegenomen. Dit werkt ook door op de uitgaven van KempenPlus.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Kempenplus

Naast een prijsstijging zien we ook dat de druk op loonstijging toeneemt. Dit geldt zowel voor ambtelijk, maar vooral bij het niet-ambtelijk personeel. Voor beide groepen heeft er in 2023 een loonstijging plaatsgevonden, deze stijging heeft effect op de lasten.

KempenPlus merkt ook dagelijks binnen de organisatie het effect dat de prijsstijging op de mensen heeft. De onzekerheid en armoede die de prijsstijging met zich meebrengt, is merkbaar bij medewerkers en cliënten van KempenPlus.

Ontwikkelingen in de doelgroepen

Naast de prijsrisico's heeft KempenPlus te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's van de medewerkers en cliënten die een beroep op KempenPlus doen:

1. Hogere instroom cliënten;
2. Afname van het aantal medewerkers met een Sw-indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers met LKS/BW;
3. Arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af.

Ontwikkelingen in de markt

Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:

1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
2. Aflopende contracten van groen met de gemeenten;
3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
4. Meer instromers dan de markt aan kan, waardoor de tarieven onder druk staan;
5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering.

Chantage door cybercrime

KempenPlus heeft aanzienlijk geïnvesteerd in de beveiliging en het verbeteren van de systemen. Steeds meer organisaties worden echter geconfronteerd met cybercriminaliteit. Dit kan tot hoge kosten voor het beschermen van de systemen leiden en in het uiterste geval zelfs tot afkoopsommen.

Weersomstandigheden

Het veranderende klimaat en de onvoorspelbaarheid van het weer in het algemeen leiden ertoe dat er meer werkzaamheden of op andere tijdstippen uitgevoerd moeten worden. Dit kan leiden tot hogere lasten of tot lagere inkomsten. Stilstand op het ene moment en inhuur/uitzendkrachten op het andere moment.

Eigen risico WW/WIA

De kans bestaat dat medewerkers die de organisatie verlaten hebben in een later stadium een beroep doen op de WW of WIA.

Juridische geschillen

KempenPlus kan te maken krijgen met juridische geschillen. Deze kunnen samenhangen met het personeel of met de uitvoering van werkzaamheden.

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.												
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering												
Vestigingsplaats Den Bosch												
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.												
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.												
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,-												
Financiële gegevens verbonden partij <table><tr><th>(bedragen in €)</th><th>01-01-2023</th><th>31-12-2023</th></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>690.022.000</td><td>699.235.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>584.613.000</td><td>618.615.000</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat 2023</td><td></td><td>9.213.000</td></tr></table>	(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	690.022.000	699.235.000	Vreemd vermogen	584.613.000	618.615.000	Exploitatieresultaat 2023		9.213.000
(bedragen in €)	01-01-2023	31-12-2023										
Eigen vermogen	690.022.000	699.235.000										
Vreemd vermogen	584.613.000	618.615.000										
Exploitatieresultaat 2023		9.213.000										
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.												

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vertegenwoordiging

De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.

Vestigingsplaats

Den Haag

Doelstelling

De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Betrokkenen

De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Financieel belang

Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen x € 1.000.000)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	4,615	4,721
Vreemd vermogen	107,459	110,819
Exploitatieresultaat 2023		254

Risico's

Het uit te keren dividend.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vevat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. Grondbeleid

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofdditens, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden. In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 19 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De begroting 2025 is opgesteld met de beleidsuitgangspunten uit de nota grondbeleid. De uitgangspunten in de grondnota vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

Gronden voor woningbouw

Er is veel vraag naar woningen binnen alle kernen van de gemeente. Als we kijken naar de ontwikkeling van nieuwe locaties kennen we momenteel een tweedeling. Enerzijds zijn we binnen het bestaand stedelijk gebied drukdoende met het faciliteren van initiatiefnemers daar waar het gaat om inbreidings-, transformatie- en herstructureringslocaties. We zien dat deze locaties onvoldoende woningaantallen opleveren om te kunnen voldoen aan de behoefte. Daarom is er een analyse uitgevoerd van onze dorpsranden om te beoordelen waar nieuwe uitleglocaties mogelijk zijn. Deze studie is aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling eind 2022. Er zijn inmiddels enkele grondaankopen verricht, voorkeursrecht gevestigd en de voorbereidingen opgestart om te komen tot nieuwe uitbreidingslocaties in onze kernen.

Voor de kernen Vessem, Duizel en Wintelre is in 2023 gestart met de bouw in de plannen Koemeersdijk 2e fase, Duizel Noord 2e fase en Postels Huufke. In 2024 zijn in deze plannen woningen opgeleverd.

Gronden voor bedrijventerreinen

Alle gronden op Meerheide III, 2^e fase, zijn uitgegeven. Dit betekent, dat Eersel momenteel geen direct uitgeefbare bedrijfsgronden meer beschikbaar heeft. Omdat ook alle gronden op het Kempisch Bedrijvenpark uitgegeven c.q. toegezegd zijn, is er door de Kempengemeenten een onderzoek gedaan naar de wenselijk- en mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen; zowel voor grote kavels van meer dan 5.000 m² (vervolg Kempisch Bedrijven Park) als voor kavels voor zogenaamde lokale MKB van minder dan 5.000 m². De zoeklocaties spreiden zich over het hele grondgebied van de Kempengemeenten uit. Ook Eersel wordt hierin betrokken. Besluitvorming hierover is voorzien in 2024/2025. In 2024 is het samenwerkingsverband Kempisch Bedrijven Park definitief opgeheven en financieel afgewikkeld.

Gronden algemene dienst

De gemeente heeft meerdere gronden in beheer, dit betreft onder andere pachtgronden. De pachtgronden worden verpacht aan plaatselijke agrariërs met als doel de gronden agrarisch te benutten. Verder kunnen we deze gronden strategisch inzetten in projecten die een maatschappelijk belang dienen. De verwachting is dat de pachtinkomsten de komende jaren redelijk stabiel blijven (behoudens invloed vanuit landelijk bepaalde pachtnormen), door het besluit van de gemeenteraad om vast te houden aan circa 245 – 250 hectare pachtgrond in eigendom bij de gemeente. De oppervlakte van 245-250 hectare is exclusief circa 25 hectare erfpacht (conform nota grondbeleid).

In oppervlakten uitgedrukt ziet het pachtareaal van de gemeente er per mei 2024 als volgt uit:

- erfpacht landbouwgronden, circa 25 hectare, vier overeenkomsten;
- meerjarige pacht landbouwgronden, circa 165,5 hectare;
- geliberaliseerde pachtpercelen: circa 72,5 hectare.

Financieel overzicht Bouwgrondexploitatie

Financiële positie

Conform de vastgestelde nota grondbeleid gemeente Eersel dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de jaarrekening (paragraaf grondbeleid) op basis van de IFLO methode zoals vastgelegd in de grondnota.

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie

De gemeente Eersel is VpB-plichtig inzake de bouwgrondexploitaties. De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie zijn tot en met 2023 ingediend. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie. In de primitieve begroting wordt rekening gehouden met een zeer beperkte Vpb-last aangezien deze lasten zeer lastig te ramen zijn. Daarnaast hebben deze lasten causaal verband met de resultaten op bouwgrondexploitatie waarmee deze uitgaven (indirect) kunnen worden gedekt. Gelet op het verband tussen deze uitgaven en baten is het niet wenselijk om de begroting op voorhand te belasten met lasten waartegenover baten waarmee deze uitgaven kunnen worden gedekt.

Bijgevoegde overzichten

In overzicht 1 ziet u het verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht 2 (op de volgende pagina) geeft weer:

1. De onderhanden bouwgrondexploitaties
2. Een samenvatting van de boekwaarden en de naar verwachting nog te maken kosten en de naar verwachting te behalen opbrengsten.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie							overzicht 1		
	(x € 1.000,-)								
(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo reserve per 1 januari	2.904	2.599	2.608	2.523	2.523	2.513	2.513	2.526	2.510
Bij: Bijdrage van Alg.res.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening wegens verliezen	155	89	0	0	0	0	0	0	0
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitaties t-1)	1.940	4.020	1.115	600	290	0	113	884	29
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.400	-4.100	-1.200	-600	-300	0	-100	-900	0
Saldo reserve per 31 december	2.599	2.608	2.523	2.523	2.513	2.513	2.526	2.510	2.539
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	4.020	1.115	600	290	0	113	884	29	0
Saldo inclusief voorgestelde storting	6.619	3.723	3.123	2.813	2.513	2.626	3.410	2.539	2.539
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Tekort (-) dan wel overschot (+)	4.119	1.223	623	313	13	126	910	39	39
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	4.100	1.200	600	300	0	100	900	0	0

Samenvatting verloop bouwgrondexploitatie begroting 2025 met doorkijk													Overzicht 2
Overzicht 2	Raming 2024					Uitgaven vanaf 1 januari 2025							Resultaat vanaf 2025 (+ = voordelig)
	Looptijd t/m	Boekwaarde 1-1-2024	Saldo uitg.- inkom.	Resultaat (+ = voordelig)	Boekwaarde 31-12-2024	Verwerving kosten	Bouwrijp. kosten	Overige kosten	Voorber./ onderzoek	Rente	Verkoop-opbrengsten	Beschik. voorz.verliezen	
Complex													
Meerheide III	2028	-2.024.959	4.531	10.000	-2.010.428	0	802.000	60.570	146.374	-92.903	0	0	1.094.386
Duizel NO	2027	-723.098	-596.796	590.000	-729.894	0	241.113	103.571	215.633	-22.643	0	0	192.219
Koemeersdijk	2027	-80.287	479.728	0	399.441	0	602.004	53.434	137.569	38.968	0	1.231.416	0
Boterbochten III	2029	0	1.026.844	0	1.026.844	0	1.611.873	0	260.898	37.737	2.966.824	0	29.472
Eersel West	2031	0	107.539	0	107.539	0	238.200	41.997	137.473	-11.270	513.939	0	0
Totaal		-2.828.344	1.021.846	600.000	-1.206.497	0	3.495.190	259.572	897.947	-50.110	3.480.763	1.231.416	1.316.078

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Wat is de Wet open overheid?

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen.

Artikel 3.5 Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In deze paragraaf doen verslag van onze beleidsvoornemens. Daarbij richten wij ons op de drie pijlers van de Woo:

- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

Een belangrijk onderdeel van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van zeventien informatiecategorieën (artikel 3.3 Woo). Actieve openbaarmaking moet plaatsvinden via een digitale infrastructuur die door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in stand wordt gehouden (artikel 3.3.b Woo). Dit is de Woo-index. Het doel daarvan is dat alle informatie die bestuursorganen onder de Woo actief openbaar moeten maken op één plek voor iedereen vindbaar en doorzoekbaar is. De actieve openbaarmaking van de Woo-informatie categorieën zal stapsgewijs worden geïmplementeerd en volgens de wettelijke verplichting gefaseerd – per informatie categorie - (in vier tranches) worden ingevoerd. Per 1 november 2024 moeten de eerste informatie categorieën van de Woo verplicht openbaar gemaakt worden. Dit betreft voor de gemeente de categorieën 1) wetten en algemeen verbindende voorschriften, 2) overige besluiten van algemene strekking, 3) organisatie en werkwijze en 4) bereikbaarheidsgegevens. De gemeente maakt de informatie uit deze informatie categorieën openbaar. In 2024 zijn we aangesloten op de Woo-index en is openbaar te maken informatie vindbaar en raadpleegbaar via de Woo-index. Halverwege 2025 gaat de tweede tranche in. De gemeente treft hiervoor voorbereidingen door het aanschaffen van een Woo-platform, een applicatie waarop digitale informatie ontsloten kan worden en gekoppeld kan worden aan de Woo-index. Vanwege de omvang van te openbaren informatie is de gemeentelijke website hiervoor niet geschikt.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Voor het behandelen van een Woo-verzoek mogen geen leges worden geheven, omdat het algemeen belang van openbaarheid niet te zien is als individuele dienstverlening. Wel mogen de redelijke kosten van kopieën in rekening worden gebracht.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is niet nieuw. Jaarlijks worden stappen gezet, mede onder invloed van zaakgericht werken en digitalisering. De informatiehuishouding wordt in kaart gebracht zodat inzichtelijk is waar informatie zich precies bevindt. Zo is informatie beter te beheren en openbaar te maken indien dit moet.

II. FINANCIËLE BEGROTING

1. Saldo Overzicht van baten en lasten

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	Totaal			Incidenteel			Structureel		
2025	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	9.705.612	2.495.600	-7.210.012	0	0	0	9.705.612	2.495.600	-7.210.012
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	13.061.229	426.657	-12.634.572	0	0	0	13.061.229	426.657	-12.634.572
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.620.853	236.133	-1.384.720	0	0	0	1.620.853	236.133	-1.384.720
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	10.221.798	6.728.302	-3.493.496	0	290.000	290.000	10.221.798	6.438.302	-3.783.496
PROGRAMMA 004 Milieu	5.071.045	4.968.848	-102.197	0	0	0	5.071.045	4.968.848	-102.197
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.924.430	195.830	-1.728.600	0	0	0	1.924.430	195.830	-1.728.600
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	4.854.434	297.022	-4.557.412	0	0	0	4.854.434	297.022	-4.557.412
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	2.506.339	237.775	-2.268.564	0	0	0	2.506.339	237.775	-2.268.564
PROGRAMMA 008 Economische structuur	1.015.175	562.914	-452.261	0	0	0	1.015.175	562.914	-452.261
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	2.030.068	362.861	-1.667.207	0	0	0	2.030.068	362.861	-1.667.207
<i>Totaal programma's</i>	<i>52.010.983</i>	<i>16.511.942</i>	<i>-35.499.041</i>	<i>0</i>	<i>290.000</i>	<i>290.000</i>	<i>52.010.983</i>	<i>16.221.942</i>	<i>-35.789.041</i>
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	-35.718	43.851.225	43.886.943	0	0	0	-35.718	43.851.225	43.886.943
PROGRAMMA 011 Overhead	8.011.014	1.041.743	-6.969.271	0	22.753	22.753	8.011.014	1.018.990	-6.992.024
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	10.000	0	-10.000	0	0	0	10.000	0	-10.000
Saldo van baten en lasten	59.996.279	61.404.910	1.408.631	0	312.753	312.753	59.996.279	61.092.157	1.095.878
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.633.000	421.466	-1.211.534	0	0	0	1.633.000	421.466	-1.211.534
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	17.941	0	-17.941	17.941	0	-17.941	0	0	0
PROGRAMMA 004 Milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 005 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	411.000	220.163	-190.837	0	0	0	411.000	220.163	-190.837
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	0	15.000	15.000	0	15.000	15.000	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	1.350.000	1.601.394	251.394	290.000	0	-290.000	1.060.000	1.601.394	541.394
PROGRAMMA 011 Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	<i>3.411.941</i>	<i>2.258.023</i>	<i>-1.153.918</i>	<i>307.941</i>	<i>15.000</i>	<i>-292.941</i>	<i>3.104.000</i>	<i>2.243.023</i>	<i>-860.977</i>
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2025	63.408.220	63.662.933	254.713	307.941	327.753	19.812	63.100.279	63.335.180	234.901
Waarvan incidentele baten en lasten	307.941	327.753	19.812						
Structureel begrotingssaldo	63.100.279	63.335.180	234.901						

Hieronder een overzicht met de aansluiting van de totale baten en lasten met de diverse programma's in het begrotingsjaar 2025. In de mutatie van programma 10 is de toevoeging van het resultaat € 234.901,- verwerkt zodat dit aansluit met het overzicht in programma 10.

Aansluiting baten & lasten met de programma's 2025	Totaal baten & lasten	Toevoeging/onttrekking reserves	Totaal	Totaal programma's
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	-7.210.012	0	-7.210.012	-7.210.012
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	-12.634.572	0	-12.634.572	-12.634.572
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	-1.384.720	-1.211.534	-2.596.254	-2.596.254
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	-3.493.496	-17.941	-3.511.437	-3.511.437
PROGRAMMA 004 Milieu	-102.197	0	-102.197	-102.197
PROGRAMMA 005 Veiligheid	-1.728.600	0	-1.728.600	-1.728.600
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	-4.557.412	-190.837	-4.748.249	-4.748.249
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	-2.268.564	15.000	-2.253.564	-2.253.564
PROGRAMMA 008 Economische structuur	-452.261	0	-452.261	-452.261
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	-1.667.207	0	-1.667.207	-1.667.207
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	43.886.943	-13.319	43.873.624	43.873.624
PROGRAMMA 011 Overhead	-6.969.271	0	-6.969.271	-6.969.271
Totaal	1.418.631	-1.418.631	0	0

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	Totaal			Incidenteel			Structureel		
2026	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	9.358.612	2.495.600	-6.863.012	0	0	0	9.358.612	2.495.600	-6.863.012
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	13.007.800	573.229	-12.434.571	0	0	0	13.007.800	573.229	-12.434.571
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.777.853	238.124	-1.539.729	0	0	0	1.777.853	238.124	-1.539.729
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	6.054.122	2.218.562	-3.835.560	0	0	0	6.054.122	2.218.562	-3.835.560
PROGRAMMA 004 Milieu	5.064.123	4.961.926	-102.197	0	0	0	5.064.123	4.961.926	-102.197
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.924.430	195.830	-1.728.600	0	0	0	1.924.430	195.830	-1.728.600
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	4.867.674	297.022	-4.570.652	0	0	0	4.867.674	297.022	-4.570.652
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	2.492.938	231.943	-2.260.995	0	0	0	2.492.938	231.943	-2.260.995
PROGRAMMA 008 Economische structuur	1.015.175	562.914	-452.261	0	0	0	1.015.175	562.914	-452.261
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	2.134.904	399.885	-1.735.019	0	0	0	2.134.904	399.885	-1.735.019
<i>Totaal programma's</i>	<i>47.697.631</i>	<i>12.175.035</i>	<i>-35.522.596</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>47.697.631</i>	<i>12.175.035</i>	<i>-35.522.596</i>
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	554.665	41.393.329	40.838.664	0	0	0	554.665	41.393.329	40.838.664
PROGRAMMA 011 Overhead	8.262.651	611.024	-7.651.627	0	37.994	37.994	8.262.651	573.030	-7.689.621
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorziën	10.000	0	-10.000	0	0	0	10.000	0	-10.000
Saldo van baten en lasten	56.524.947	54.179.388	-2.345.559	0	37.994	37.994	56.524.947	54.141.394	-2.383.553
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.633.000	578.466	-1.054.534	0	0	0	1.633.000	578.466	-1.054.534
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	17.941	0	-17.941	17.941	0	-17.941	0	0	0
PROGRAMMA 004 Milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 005 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	458.500	220.163	-238.337	0	0	0	458.500	220.163	-238.337
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	1.601.394	1.601.394	0	0	0	0	1.601.394	1.601.394
PROGRAMMA 011 Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	<i>2.109.441</i>	<i>2.400.023</i>	<i>290.582</i>	<i>17.941</i>	<i>0</i>	<i>-17.941</i>	<i>2.091.500</i>	<i>2.400.023</i>	<i>308.523</i>
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2026	58.634.388	56.579.411	-2.054.977	17.941	37.994	20.053	58.616.447	56.541.417	-2.075.030
Waarvan incidentele baten en lasten	17.941	37.994	20.053						
Structureel begrotingssaldo	58.616.447	56.541.417	-2.075.030						

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	Totaal			Incidenteel			Structureel		
2027	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	9.361.612	2.495.600	-6.866.012	0	0	0	9.361.612	2.495.600	-6.866.012
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.874.195	439.623	-12.434.572	0	0	0	12.874.195	439.623	-12.434.572
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.693.793	240.165	-1.453.628	0	0	0	1.693.793	240.165	-1.453.628
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	4.640.544	759.734	-3.880.810	0	112.219	112.219	4.640.544	647.515	-3.993.029
PROGRAMMA 004 Milieu	5.064.123	4.961.926	-102.197	0	0	0	5.064.123	4.961.926	-102.197
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.924.430	195.830	-1.728.600	0	0	0	1.924.430	195.830	-1.728.600
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	4.850.424	297.022	-4.553.402	0	0	0	4.850.424	297.022	-4.553.402
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	2.490.339	138.853	-2.351.486	0	0	0	2.490.339	138.853	-2.351.486
PROGRAMMA 008 Economische structuur	1.015.175	562.914	-452.261	0	0	0	1.015.175	562.914	-452.261
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	2.116.664	434.467	-1.682.197	0	0	0	2.116.664	434.467	-1.682.197
<i>Totaal programma's</i>	<i>46.031.299</i>	<i>10.526.134</i>	<i>-35.505.165</i>	<i>0</i>	<i>112.219</i>	<i>112.219</i>	<i>46.031.299</i>	<i>10.413.915</i>	<i>-35.617.384</i>
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	749.951	41.495.129	40.745.178	0	0	0	749.951	41.495.129	40.745.178
PROGRAMMA 011 Overhead	8.816.114	557.901	-8.258.213	0	12.144	12.144	8.816.114	545.757	-8.270.357
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	10.000	0	-10.000	0	0	0	10.000	0	-10.000
Saldo van baten en lasten	55.607.364	52.579.164	-3.028.200	0	124.363	124.363	55.607.364	52.454.801	-3.152.563
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.633.000	488.466	-1.144.534	0	0	0	1.633.000	488.466	-1.144.534
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	17.941	0	-17.941	17.941	0	-17.941	0	0	0
PROGRAMMA 004 Milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 005 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	506.000	220.163	-285.837	0	0	0	506.000	220.163	-285.837
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	1.601.394	1.601.394	112.219	0	-112.219	-112.219	1.601.394	1.713.613
PROGRAMMA 011 Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	<i>2.156.941</i>	<i>2.310.023</i>	<i>153.082</i>	<i>130.160</i>	<i>0</i>	<i>-130.160</i>	<i>2.026.781</i>	<i>2.310.023</i>	<i>283.242</i>
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2027	57.764.305	54.889.187	-2.875.118	130.160	124.363	-5.797	57.634.145	54.764.824	-2.869.321
Waarvan incidentele baten en lasten	130.160	124.363	-5.797						
Structureel begrotingssaldo	57.634.145	54.764.824	-2.869.321						

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	Totaal			Incidenteel			Structureel		
2028	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	9.353.612	2.495.600	-6.858.012	0	0	0	9.353.612	2.495.600	-6.858.012
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.873.995	439.623	-12.434.372	0	0	0	12.873.995	439.623	-12.434.372
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.699.853	242.257	-1.457.596	0	0	0	1.699.853	242.257	-1.457.596
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	5.934.602	2.435.959	-3.498.643	0	884.386	884.386	5.934.602	1.551.573	-4.383.029
PROGRAMMA 004 Milieu	5.064.123	4.961.926	-102.197	0	0	0	5.064.123	4.961.926	-102.197
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.924.430	195.830	-1.728.600	0	0	0	1.924.430	195.830	-1.728.600
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	4.857.867	297.022	-4.560.845	0	0	0	4.857.867	297.022	-4.560.845
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	2.492.938	138.853	-2.354.085	0	0	0	2.492.938	138.853	-2.354.085
PROGRAMMA 008 Economische structuur	1.015.175	562.914	-452.261	0	0	0	1.015.175	562.914	-452.261
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	2.095.458	382.145	-1.713.313	0	0	0	2.095.458	382.145	-1.713.313
<i>Totaal programma's</i>	<i>47.312.053</i>	<i>12.152.129</i>	<i>-35.159.924</i>	<i>0</i>	<i>884.386</i>	<i>884.386</i>	<i>47.312.053</i>	<i>11.267.743</i>	<i>-36.044.310</i>
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	1.523.784	41.617.771	40.093.987	0	0	0	1.523.784	41.617.771	40.093.987
PROGRAMMA 011 Overhead	9.186.973	599.538	-8.587.435	0	55.065	55.065	9.186.973	544.473	-8.642.500
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	10.000	0	-10.000	0	0	0	10.000	0	-10.000
Saldo van baten en lasten	58.032.810	54.369.438	-3.663.372	0	939.451	939.451	58.032.810	53.429.987	-4.602.823
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.633.000	500.466	-1.132.534	0	0	0	1.633.000	500.466	-1.132.534
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	17.941	0	-17.941	17.941	0	-17.941	0	0	0
PROGRAMMA 004 Milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 005 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	553.500	220.163	-333.337	0	0	0	553.500	220.163	-333.337
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	1.601.394	1.601.394	884.386	0	-884.386	-884.386	1.601.394	2.485.780
PROGRAMMA 011 Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	<i>2.204.441</i>	<i>2.322.023</i>	<i>117.582</i>	<i>902.327</i>	<i>0</i>	<i>-902.327</i>	<i>1.302.114</i>	<i>2.322.023</i>	<i>1.019.909</i>
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2028	60.237.251	56.691.461	-3.545.790	902.327	939.451	37.124	59.334.924	55.752.010	-3.582.914
Waarvan incidentele baten en lasten	902.327	939.451	37.124						
Structureel begrotingssaldo	59.334.924	55.752.010	-3.582.914						

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanaf begrotingsjaar 2014 is het wijzigingsbesluit BBV (d.d. 25 juni 2013) van toepassing waarbij onder meer artikel 19.3 lid c is aangepast. Deze aanpassing betekent dat het verplicht is gesteld om per programma de incidentele baten en lasten in beeld te brengen. De belangrijkste posten dienen ten minste te worden gespecificeerd en de overige posten kunnen ook als totaalbedrag worden opgenomen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

Incidentele baten en lasten

Progr.	Omschrijving	Mutatie reserves	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028
3	Resultaat bouw grondexploitatie (Mutatie voorraad bouw grondexploitatie)	Nee	0	290.000	0	0	0	112.219		884.386
3	Toevoeging exploitatiesaldo bossen aan bestemmingsreserve bossen	Ja	7.941	0	7.941	0	7.941	0	7.941	0
3	Toevoeging incidentele baat uit anterieure overeenkomsten aan reserve bovenwijkse voorzieningen	Ja	10.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	0
7	kunst	Ja	0	15.000	0	0	0	0	0	0
10	de algemene reserve bouw grondexploitatie	Ja	290.000	0	0	0	112.219	0	884.386	0
11	Incidentele baten GRSK conform haar begroting	Nee	0	22.753	0	37.994	0	12.144	0	55.065
	Totaal		307.941	327.753	17.941	37.994	130.160	124.363	902.327	939.451
	Saldo baten minus lasten			19.812		20.053		-5.797		37.124

Programma 3

Bouwgrondexploitatie

Conform de POC-methode (percentage of completion) wordt binnen de gesloten exploitatie van de bouwgrondexploitatie winst genomen. Deze winst van de bouwgrondexploitatie wordt geraamd op € 290.000,- positief (zie ook de storting in programma 10). Dit resultaat wordt aangemerkt als incidentele baten en wordt gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Exploitatiesaldo bossen

De exploitatie van de bossen vertoont een positief saldo. Dit saldo wordt gestort in de bestemmingsreserve bossen (egaliseringsreserve).

Anterieure overeenkomsten

Elke jaar wordt er een bijdrage van particulieren geraamd ten behoeve van bovenwijkse voorzieningen. Deze baat wordt vervolgens gestort in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen.

Programma 7

In 2025 wordt er eenmalig € 15.000,- onttrokken uit de bestemmingsreserve kunst. Deze onttrekking is bedoeld om de kosten voor Landart 2025 te dekken.

Programma 10

De winst uit de bouwgrondexploitatie wordt gestort in de algemene reserve bouwgrond exploitatie. (zie de toelichting onder programma 3 hierboven)

Programma 11

Samenwerking Kempengemeenten en Kempenplus

Conform de begroting 2025-2028 van GRSK zijn er incidentele baten.

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves

Vanaf begrotingsjaar 2014 is het wijzigingsbesluit BBV (d.d. 25 juni 2013) van toepassing waarbij onder meer artikel 19.3 uitgebreid met lid d. Deze uitbreiding betekent dat er een overzicht verplicht is gesteld om de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in beeld te brengen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

BATEN: STRUCTURELE BESCHIKKINGEN OVER RESERVES (€ 2.243.023,-)

Programma 2

Onttrekking aan de bestemmingsreserve "Decentralisatie onderwijs" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De onttrekking 2025 wegens kapitaallasten aan deze bestemmingsreserve wordt geraamd op € 421.466,-.

Programma 6

Onttrekking aan de reserve "Rehabilitatie wegen" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De onttrekking wegens kapitaallasten wordt voor 2025 geraamd op € 220.163,-.

Programma 10

Onttrekking aan de bestemmingsreserve "kapitaaldeckingsreserve" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De beschikking over deze reserve wordt voor 2025 geraamd op € 1.601.394,- per jaar en heeft volledig betrekking op de dekking van de structurele kapitaallasten welke voortvloeien uit het toepassen van de bruto-methode.

LASTEN: STRUCTURELE TOEVOEGINGEN AAN RESERVES (€ 2.044.000,-)

Programma 2

Storting in de bestemmingsreserve "Decentralisatie onderwijshuisvesting"

Op basis van het laatst vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) wordt er een storting gedaan ter dekking van de kapitaallasten van alle investeringen uit het IHP en de bestaande activa omtrent onderwijshuisvesting. Deze storting bedraagt voor 2025 € 1.633.000,-.

Programma 6

Toevoeging aan de reserve "Rehabilitatie wegen" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De storting in deze reserve wordt voor 2025 geraamd op € 411.000,- en neemt elk jaar toe met € 47.500,- per jaar.

2. Financiële positie

Deze uiteenzetting van de financiële positie gaat in op het begrotingsbeleid, de arbeidskosten, de investeringen, het verloop van de reserves en de meerjarenraming.

2.1 Begrotingsbeleid

2.1.1 Uitgangspunten

De begroting 2025 is opgesteld op basis van bestaand beleid, waaronder wordt verstaan het beleid van de door uw raad genomen beslissingen volgens de begroting 2024-2027 en de vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met 4 juli 2024. Daarnaast hebben ook de jaarrekeningcijfers 2023 en de op 27 juni 2024 behandelde voorjaarsnota 2025-2028 (inclusief de raadsinformatiebrief "Financiële gevolgen meicirculaire 2024", allen eveneens als basis gediend voor de samenstelling van de begroting 2025-2028. Ons college heeft met name hetgeen is besproken tijdens de raadsvergadering van 27 juni 2024 (behandeling van de voorjaarsnota 2025-2028) vertaald in de voorliggende begroting 2025-2028. Verder is rekening gehouden met de volgende basisgegevens (conform de uitgangspunten van de voorjaarsnota 2025-2028):

Raming aantal inwoners per 1-1-2025	: 20.450
Salarisstijging personeelskosten	: 5,47% (1,67% bijstelling 2024 + 0,52% periodieke verhogingen en geraamde ontwikkeling cao/pensioenpremie in 2025: 3,28%)
Prijsstijging	: 2,20% (t.o.v. prijspeil 2023)
Rente financieringstekort	: 3,4%
Rente investeringsprogramma	: 3,4%
Rente overtollige financieringsmiddelen	: 3,90%

Dit hoofdstuk gaat nader in op de wijzigingen die zich hebben voorgedaan nadat de begroting 2024-2027 is vastgesteld en die van invloed zijn geweest op de jaarschijf 2025 en de jaren 2026 tot en met 2028. Een aantal van deze wijzigingen is al door de raad op 27 juni 2024 behandeld bij de voorjaarsnota 2025-2028 en bij (structurele) begrotingswijzigingen 2024.

Hierdoor wordt de ontwikkeling geschetst van het saldo 2025 en de gevolgen voor de meerjarenramingen, inclusief een korte weergave van de cijfers uit de voorjaarsnota 2025-2028 (inclusief bovengenoemde raadsinformatiebrief).

2.1.2 Voorjaarsnota en begrotingsproces 2025-2028

Tijdens de vertaling van de voorjaarsnota 2025-2028 in voorliggende ontwerpbegroting werd geconstateerd dat bij de vertaling van de formats geen rekening was gehouden met de reeds geraamde kapitaallasten uit de meerjarenbegroting 2024-2027. Tevens werd in de voorjaarsnota 2025-2028 voorgesteld om de formats met C-prioriteit niet te vertalen. Aangezien een aantal C-prioriteiten reeds was vertaald in de meerjarenbegroting 2024-2027 kan deze dekking derhalve vervallen. De begrotingssaldi ná deze bijstelling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
Geactualiseerde begrotingssaldi conform RIB bij meicirculaire 2024	-366.263	-3.994.444	-4.504.119	-4.798.828
correctie lasten A, B en Schrappen C prioriteit uit huidige meerjarenbegroting	200.653	451.256	537.321	535.015
Saldo ná correctie doorrekening prioriteiten A+B en schrappen bestaande dekking C	-165.610	-3.543.188	-3.966.798	-4.263.813

2.1.3 Samenstelling begroting 2025-2028

De saldi uit voorgaande tabel in paragraaf 2.1.2 zijn tijdens het begrotingsproces gewijzigd door enerzijds de vertaalslag die het college heeft gemaakt op basis van de raadsbehandeling van de voorjaarsnota in uw raad waarbij het college geluisterd heeft naar de inbreng van de raad.

Daarnaast wordt hierbij aangetekend dat de saldi uit de voorgaande tabel in paragraaf 2.1.2 waren gebaseerd op een *doorkijk op hoofdlijnen* en de begrotingssaldi uit voorliggende ontwerpbegroting 2025-2028 vormen een uitkomst van de *totale* begroting. Deze mutaties zijn soms technisch van aard en soms als gevolg van actuele ontwikkelingen.

Uit het volgende overzicht blijken de verschillen per jaar tussen het geactualiseerd beeld (paragraaf 2.1.2 en de volledige begrotingscijfers 2025-2028:

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Uitkomst exploitatiebegroting 2025-2028 voorliggende ontwerpbegroting 2025-2028	254.713	-2.054.979	-2.875.119	-3.545.991
Saldo ná correctie doorrekening prioriteiten A+B en schrappen bestaande dekking C	-165.610	-3.543.188	-3.966.798	-4.263.813
Mutaties ten opzichte van de geactualiseerd beeld (par. 2.1.2)	420.323	1.488.209	1.091.679	717.822

Deze verschillen zijn het saldo van diverse positieve en negatieve effecten vanuit het begrotingsproces. In onderstaande tabel worden deze mutaties gegroepeerd weergegeven. Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat onderstaande belangrijke mutaties dus *niet* waren verwerkt in de cijfers van de voorjaarsnota 2025-2028, maar *wél* verwerkt zijn in de voorliggende begroting 2025-2028.

De verschillen zijn ingedeeld in 3 categorieën:

A: Vertaalslag voorjaarsnota

In deze categorie heeft het college enkele adviezen van de raad overgenomen die tijdens de behandeling van de voorjaarsnota in de raadsvergadering aan bod kwamen.

B: Besparingen (of extra opbrengsten)

In categorie B zijn de budgetten opgenomen die in het begrotingsproces zijn verlaagd, of waar de opbrengsten van zijn verhoogd.

Vanuit de raad kwam de oproep om te kijken naar besparingen op de uitgaven. Hierbij werd het streven van een bezuiniging van 1,5% genoemd. Het beïnvloedbare deel van de gemeentelijke begroting is lastig te duiden omdat niet op alle kosten bespaard kan worden, zoals bijvoorbeeld wettelijke uitkeringen en sociale voorzieningen, bestaande kapitaallasten en rente en aflossingen op leningen.

Bij het begroten is aan de beleidsmedewerkers gevraagd om kritisch te kijken naar de budgetten en deze te verlagen indien mogelijk. Er zijn geen grote beleidsmatige wijzigingen opgenomen in 2026 op basis van het VNG begrotingsadvies, zoals beschreven in de aanbiedingsbrief.

Dit najaar wordt gestart met het onderzoeken van beleidsmatige keuzes om te bezuinigen. Uw raad wordt op de hoogte gehouden van dit proces middels informatieavonden in december en in het voorjaar.

C: Extra uitgaven (of lagere opbrengsten)

In deze categorie zijn noodzakelijke verhogingen opgenomen omdat de kosten verhoogd zijn, of waarvan de inkomsten lager worden.

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de categorieën A, B en C schematisch weergegeven. Onder de tabellen worden de mutaties toegelicht.

Een positief bedrag is een voordeel voor de gemeente.

A. Vertaalslag voorjaarsnota	2025	2026	2027	2028
1. Dorpsondersteuner pilot verlengd tot medio 2027 (20 uur ipv 8 uur)	-61.440	-61.440	-36.000	-23.080
2. Geen rode fietsstroken Dalemse dijk en Boksheidsdijk	16.000	37.000	44.000	43.000
3. Atletiekbaan DES (aanvullend raadsvoorstel in 2025)	PM	PM	PM	PM
4. Doorschuiven renovatie kunstgras hockeyvelden (naar 2026)	20.000	17.000	-1.000	-1.000
5. OZB-verhoging van 14,5%. (max 10% voor woningeigenaren)	486.000	486.000	486.000	486.000
6. Renovatie Spil (C-prioriteit)	-5.000	-11.000	-10.000	-10.000
7. Stelpost dorpsondersteuner (lagere kosten WMO)	91.540	91.540	66.100	53.380
8. Kapitaallasten onderzoek verplaatsing gemeentehuis, Muzenval en Jam inclusief herbestemming bestaande locaties	-300.000			
Totaal vertaalslag voorjaarsnota	247.100	559.100	549.100	548.300
Ontwikkelingen na VJN 2025-2028	2025	2026	2027	2028
B. Besparingen (of extra opbrengsten):				
9. Extra verhuur- en pachtopbrengsten	56.000	56.000	56.000	56.000
10. Verlaging personeelskosten	549.000	549.000	549.000	549.000
11. Extra leges reisdocumenten	27.828	67.643	90.722	63.606
12. Software en Licenties	39.500	39.500	39.500	39.500
13. Ondersteuning integratie statushouders Kempenplus	39.000	39.000	39.000	39.000
14. lager onderhoud openbare verlichting (ivm verleding)	75.300	75.300	96.550	112.500
15. Geen verkiezingen in 2025 (was wel geraamd)	38.700			
16. Vergoeding voor duurzaamheidsmaatregelen	72.141	72.141	72.141	72.141
17. Mutatie rentelasten in begroting	154.323	338.747	157.406	242.468
Totaal besparingen (of extra opbrengsten)	1.051.792	1.237.331	1.100.319	1.174.215
Ontwikkelingen na VJN 2025-2028				
C. Extra uitgaven (of lagere opbrengsten):				
18. Onderhoud gebouwen, storting MOP	-105.000	-105.000	-105.000	-105.000
19. Onderhoud bomen, binnen en buiten de kom en groenbeheer	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
20. Omgevingsvergunningen (lagere opbrengst in 2025)	-230.000	47.000	47.000	-270.000
21. Aanpassing stelpost toegestane raming rijksmiddelen jeugd		47.334	-666	25.334
22. Leges kinderopvang	-14.071	-14.071	-14.071	-14.071
23. Financiële administratie (accountant, advies, doorbelasting)	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
24. Stijging kosten elektra, vanaf 2026 besparing	-228.000	-199.000	-199.000	-199.000
25. Verhoging GGU en VNG	-31.650	-31.650	-31.650	-31.650
26. Dividend	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
27. Schrappen spuk Gala mtb combinatiefunctionaris			-93.089	-93.089
28. Vennootschapsbelasting	-26.000	-18.000	-11.000	0
Diverse	-42.848	166.165	50.736	-116.217
Totaal extra uitgaven (of lagere opbrengsten)	-878.569	-308.222	-557.740	-1.004.693
Totaal mutaties ná gecorr. voorjaarsnota 2025-2027 tot ontwerpbegroting 2025-2028	420.323	1.488.209	1.091.679	717.822
Begrotingssaldo ontwerpbegroting 2025-2028	254.713	-2.054.979	-2.875.119	-3.545.991

1. Dorpsondersteuner pilot verlengd tot medio 2027

De pilot van de dorpsondersteuner Steensel wordt met 2 jaar verlengd tot medio 2027. Hierna wordt de dorpsondersteuner structureel voor 8 uur geraamd.

2. Geen rode fietsstroken Dalemse dijk en Boksheidsdijk

In de voorjaarsnota waren rode fietsstroken opgenomen voor de Dalemse dijk in 2026 en Boksheidsdijk in 2025. In de begroting zijn deze kredieten niet verwerkt, waardoor de geraamde kapitaallast in de voorjaarsnota vrijvalt en een voordeel oplevert in de begroting.

3. Atletiekbaan DES

Op dit moment er is nog geen bedrag opgenomen in de begroting om de atletiekbaan te professionaliseren. (zie programma 7 voor een uitgebreide toelichting)

4. Doorschuiven renovatie kunstgras hockeyvelden (naar 2026)

Uit inspectie van het kunstgrasveld blijkt dat deze in 2025 niet vervangen moet worden, maar dat dit naar verwachting een jaar kan worden uitgesteld. Dit levert voor 2025 en 2026 een voordeel op in de kapitaallasten.

5. OZB- verhoging van 14,5% (max. 10% voor woningeigenaren)

In de begroting 2025 is een verhoging van 14,5% OZB opgenomen. Voor woningeigenaren wordt de OZB met 10% verhoogd en voor niet woningeigenaren wordt de OZB met 22,07 verhoogd. Dit levert structureel een voordeel op van € 486.000,- ten opzichte van de begroting 2024.

6. De Renovatie Spil (was C-prioriteit in voorjaarsnota)

De renovatie van de Spil was niet financieel vertaald in het begrotingssaldo van de voorjaarsnota 2025-2028 omdat dit een C-prioriteit was. De renovatie wordt als dusdanig wenselijk geacht en is daarom opgenomen in de begroting. Dit levert een structureel nadeel op van in 2025 € 5.000, en voor de jaren daarna circa € 10.000,- per jaar.

7. Stelpost dorpsondersteuner (lagere kosten WMO)

De dorpsondersteuners Vessem en Steensel zouden ervoor kunnen zorgen dat het aantal WMO aanvragen in de toekomst omlaag gaat. Om die reden is een besparing opgenomen op het budget WMO ter grootte van de totale kosten van de dorpsondersteuners Vessem en Steensel samen.

8. Kapitaallasten onderzoek verplaatsing Gemeentehuis, Muzenval en Jam, inclusief herbestemming bestaande locaties.

Gelet op het aangenomen amendement in juli 2024 dient voor de uitvoering van dit amendement onderzocht te worden hoe en op welke wijze uitvoer kan worden gegeven aan dit amendement. Deze onderzoeken kosten circa € 300.000,- en worden direct afgeschreven. (zie ook programma 11).

9. Extra verhuur- en pachtopbrengsten

Door de hogere landelijke tarieven van verhuur en pacht worden er meer opbrengsten realiseert in 2025 en verder.

10. Verlaging personeelskosten

In de voorjaarsnota was rekening gehouden met een indexering van de personeelskosten. Naar aanleiding van een overschot op de personeelslasten in 2023 is onderzoek gedaan naar de oorsprong van dit overschot. Op basis daarvan zijn de personeelslasten in de begroting voor 2025 ten opzichte van de voorjaarsnota naar beneden bijgesteld met € 549.000,-. (zie ook programma 11).

11. Extra leges reisdocumenten

De prognose van de aanvragen voor reisdocumenten is na het opstellen van de voorjaarsnota geactualiseerd. Hieruit blijkt dat met name in 2026 en 2027 meer reisdocumenten worden uitgegeven. Hierdoor is een stijging van de inkomsten in de begroting opgenomen.

12. Software en Licenties

Deze raming betreft de ICT-lasten exclusief de bijdrage aan het SSC en heeft betrekking op de kosten voor hard- en software, welke niet zijn opgenomen in de begroting van het SSC. De verlaging is te verklaren doordat het SSC de vervanging van de mobile thin clients heeft overgenomen en de gemeente een softwarecontract heeft beëindigd.

13. Integratie statushouders Kempenplus

De ondersteuning voor integratie statushouders werd voorheen apart gefactureerd door Kempenplus. Vanaf de begroting 2025 is deze ondersteuning onderdeel van de gemeentelijke bijdrage aan Kempenplus. De totale bijdrage aan Kempenplus was in de voorjaarsnota al opgenomen waarin dit budget verwerkt was. Daarom kunnen deze uitgaven nu komen te vervallen.

14. Lager onderhoud openbare verlichting

In de komende jaren wordt de straatverlichting in gemeente Eersel vervangen door ledverlichting. Dit levert op termijn lagere onderhoudskosten op omdat ledverlichting langer meegaat.

15. Geen verkiezingen in 2025

Op dit moment wordt verwacht dat er geen verkiezingen zijn in 2025. In de meerjarenbegroting waren lasten opgenomen voor verkiezingen in 2025, omdat er nu geen verkiezingen zijn levert dit een voordeel op in de begroting.

16. Niet geraamde vergoeding voor duurzaamheidsmaatregelen

De kapitaallasten voor investering voor energiebesparende maatregelen van gemeentelijke gebouwen worden gedekt door vergoedingen van de gebruikers. Meerjarig waren deze vergoedingen niet verwerkt, waardoor dit een voordeel opneemt in de begroting.

17. Mutatie rentelasten in begroting

In de voorjaarsnota waren rentelasten opgenomen voor toekomstige leningen. Door een bijstelling van de liquiditeitsprognose wordt verwacht een lening later nodig is dan bekend was bij de voorjaarsnota. Dit levert een voordeel op in de begroting.

18. Onderhoud gebouwen

Na actualisatie van de onderhoudsvoorziening voor gemeentelijke gebouwen blijkt dat er onvoldoende wordt gestort in de onderhoudsvoorziening om het geplande onderhoud te kunnen uitvoeren. De storting in de voorziening levert een nadeel op van circa € 105.000,- structureel.

19. Onderhoud bomen en groenbeheer

Het huidige onderhoudscontract voor de onderhoud van bomen binnen en buiten de bebouwde kom is opnieuw aanbesteed voor 2025. Mede door areaal uitbreiding en hogere kosten levert dit een nadeel op voor de begroting. Hiernaast zijn ook de kosten van groenbeheer gestegen. (Zie de paragraaf kapitaalgoederen)

20. Omgevingsvergunningen

De leges worden naar verwachting 20 tot 30% lager dan voorheen. Dit komt door het nieuwe stelsel van kwaliteitsborging, het controleren van de kwaliteit van een bouwproject ligt niet langer bij de gemeente maar bij geregistreerde, erkende en onafhankelijke kwaliteitsborgers. Hiernaast komen de opbrengsten van legesvergunningen grotendeels voort uit grote bouwprojecten. De prognose voor 2025 is bijgesteld en hieruit blijkt dat er minder bouwvergunningen worden aangevraagd dan groot.

21. Aanpassing stelpost toegestane raming rijksmiddelen jeugd

Conform de begrotingscirculaire van de provincie mogen gemeentes in de jaarschijven 2026 tm 2028 de rijksmiddelen zoals deze in de hervormingsagenda Jeugd zijn afgesproken verwerken. Gelet op een bijstelling van rijksmiddelen werkt dit door in de hoogte van deze stelpost.

22. Leges kinderopvang

Vanaf 2025 worden de leges voor een kinderopvang niet meer geheven of verlaagd. Dit is een nadeel voor de gemeente. (Zie programma 0 voor de toelichting).

23. Financiële administratie

De kosten van de financiële administratie stijgen met name door hogere advies en accountantskosten.

24. Stijging kosten elektra

Vanaf 2024 is er een nieuw energiecontract afgesloten. De tarieven zijn hoger dan verwacht. In deze begroting zijn de verwachte energielasten verwerkt. Voor 2024 worden deze nog bijgesteld in de 2^e bestuursrapportage 2024.

25. Verhoging GGU en VNG

Door hogere inwonersaantallen en tariefverhogingen stijgen ook de bijdragen aan het GGU en de VNG. Dit is een nadeel voor de gemeente.

26. Dividend

De afgelopen jaren is er minder dividend ontvangen dan verwacht. De prognose is daarom naar beneden bijgesteld in de begroting 2025. Dit is een nadeel voor de gemeente.

27. Schrappen spuk Gala met betrekking tot combinatiefunctionaris

De specifieke uitkering ter dekking van de uitgaven voor de combinatiefunctionaris is toegekend tot en met 2026. In de meerjarenbegroting 2024 was deze structureel verwerkt. Hierdoor levert dit in 2027 en 2028 een nadeel op.

28. Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting werd in voorgaande jaren niet opgenomen in de begroting omdat dit een wettelijke verplichting is hebben we deze in de begroting 2025 verwerkt. Dit levert een nadeel op. (Zie paragraaf grondbeleid voor meer toelichting)

Voor een nadere detaillering wordt op deze plaats ook verwezen naar de analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2025 ten opzichte van ramingen 2024 per productgroep (zie het onderdeel "Wat mag het kosten" bij ieder programma).

Meerjarenperspectief

Zoals al in de inleiding is aangegeven zien de totale inkomsten en uitgaven (inclusief de stelposten) en de saldi voor de periode 2025-2028 er als volgt uit:

<i>(bedragen in €)</i>	2025	2026	2027	2028
Inkomsten	63.662.933	56.579.441	54.889.187	56.691.461
Uitgaven	63.408.220	58.634.388	57.764.305	60.237.251
Begrotingssaldo	254.713	-2.054.977	-2.875.118	-3.545.790
Waarvan incidenteel	19.812	20.053	-5.797	37.124
Structureel saldo	234.901	-2.075.030	-2.869.321	-3.582.914

2.1.4 Incidentele toevoeging exploitatiesaldo 2025 aan de algemene reserve

Het begrotingsoverschot voor 2025 bedraagt € 254.713,- en is, evenals voorgaande jaren, toegevoegd aan de algemene reserve.

2.1.5 Verschillenanalyse programmabegroting 2024 / 2023

De belangrijkste verschillen tussen de voorliggende ontwerpbegroting 2025 en de begroting 2024 (per productgroep), worden per programma aangegeven bij het onderdeel "Wat mag het kosten" (zie exploitatieoverzicht met toelichting verschillen).

2.1.6 OZB verhoging

In de begroting 2025 is gelet op de oplopende structurele uitgaven een ozb verhoging opgenomen van gemiddeld 14,5%. Wij vinden het verstandig om richting onze burgers de stijging van de structurele lasten van onze gemeenschapsvoorzieningen geleidelijk aan door te berekenen. Ter informatie aan uw raad willen wij de invloed van de OZB en WOZ in onze begroting nader toelichten. 1% OZB verhoging is circa € 41.000,-. De opbrengst OZB gemeente wordt niet beïnvloed door stijging van WOZ waarde aangezien deze in het OZB tarief wordt verdisconteerd.

Een misschien minder bekend effect in de begroting is het effect van de WOZ-waarde op de algemene uitkering. In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met een drietal inkomensmaatstaven (WOZ-woningeigenaren, gebruikers en niet woningen) die een korting betekenen op de algemene uitkering.

Deze inkomensmaatstaven zijn gebaseerd op de WOZ waarden die ook bij de berekening van de OZB worden gebruikt. Ter indicatie, 1% WOZ-waarde stijging betekent een hogere korting op de algemene uitkering van circa € 48.000,-.

Indien we de extra korting op de algemene uitkering bij een stijging van de WOZ-waarde met 1% willen compenseren met de OZB, dan dienen we onze OZB eveneens met ruim 1% te verhogen.

In de berekening van de algemene uitkering 2025 is rekening gehouden met een gemiddelde WOZ-stijging van circa 3,1%. Deze stijging zorgt voor een hogere korting in de algemene uitkering van circa € 130.000,-.

De voorgestelde ozb verhoging in de begroting kan derhalve als volgt worden opgebouwd:

Doorwerkende stijging vanuit begroting 2024-2027	1,5%
Prijsstijging begroting 2025 t.o.v. 2024	2,2%
Compensatie korting alg. uitk. met betrekking tot stijging Woz-waarde	3,1%
Sub-totaal	6,8%
Dekking voor extra lasten o.a. uit VJN 2025-2028 en aanzuiveren meerjarentekort	7,7%

Totaal voorgestelde stijging OZB 14,5%

2.1.7 Sluitende begroting

We zijn erin geslaagd om de jaarschijf 2025 structureel in evenwicht te brengen. Het positieve saldo voor dit jaar bedraagt 234.901,- (zie blz 127). Hiermee verwachten wij goedkeuring met repressief toezicht van de provincie te krijgen. De begrotingssaldi laten vanaf 2026 tekorten zien. Zoals in de raadsinformatiebrief van 19 maart jl. 2025-2028 is aangegeven gaan we met uw raad in overleg om deze tekorten aan te pakken. Op 3 december a.s. staat een overleg met uw raad gepland.

Volledigheidshalve informeren wij uw raad over een handreiking van de fondsbeheerders, VNG, het IPO en de financieel toezichthouders.

Incidentele middelen gebruiken voor dekking structurele lasten

Dankzij een nieuwe maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Dit is het resultaat van overleg tussen de fondsbeheerders, de VNG, het IPO en de financieel toezichthouders. Hierdoor kunnen gemeenten vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten.

Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor structurele lasten. Dit deel wordt afgezonderd van de algemene reserve. De inzet van deze 10% is onder de voorwaarde dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Voor de gemeente Eersel is dit voorlopig geen probleem. Dit deel wordt dan tot 'structurele baat' bestempeld. Ook moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder (de provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie. Het is aan gemeenten zelf of ze hun reserves daadwerkelijk inzetten.

Bij structurele inzet van het afgezonderde surplus van de algemene reserve zal de omvang ervan jaarlijks afnemen en daarmee ook de inzet. De structurele inzet is niet meer mogelijk als dit leidt tot onvoldoende weerstandscapaciteit en/of als de solvabiliteit onder 20% daalt. Zolang nog aan de voorwaarden wordt voldaan kan er sprake zijn van een langjarige inzet en kan deze worden bestempeld als een structureel dekkingsmiddel. Jaarlijks mag bijvoorbeeld door resultaatbestemming de afgezonderde reserve worden aangevuld, waardoor de 10% inzet hiervan wordt verhoogd.

In deze begroting is de inzet van deze regeling niet toegepast omdat het eerste begrotingsjaar 2025 nu sluitend is. Bij de voorbereiding van de voorjaarsnota 2026-2029 wordt onderzocht of deze mogelijk wordt toegepast om de begroting meerjarig sluitend te krijgen.

2.2 Arbeidskosten

Formatie

Bij de berekening van de arbeidskosten is voor de begroting 2024 uitgegaan van een reguliere formatie van 120,07 fte (exclusief college en griffie). Deze arbeidskosten zijn ook meegenomen in de kostenverdeling of rechtstreeks geraamd op de functionele begrotingspost c.q. productgroep dan wel geraamd in het nieuwe programma "Overheadkosten".

Bestemmingsreserve wachtgelden ex-wethouders/Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders

Met betrekking tot de wachtgeldverplichtingen (voormalige) wethouders is bestemmingsreserve aanwezig waaruit de verwachte wachtgeldverplichtingen van de huidige en gewezen wethouders kunnen worden betaald. Voor de pensioenverplichtingen van de (voormalige) wethouders is een voorziening aanwezig waaruit de toekomstige verplichting kunnen worden voldaan.

Jaarlijks wordt getoetst of het volume van de bestemmingsreserve en de voorziening toereikend is om aan de (toekomstige) verplichtingen te voldoen en indien nodig wordt deze hierop aangepast.

2.3 Investeringsen

De gemeente is een inkomensbestedende organisatie. Dit komt ook tot uitdrukking in de vele investeringen die door de gemeente worden gedaan. Deze investeringen zijn bij de totstandkoming van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2004 gesplitst in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringsen met een economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn of waar de gemeente inkomsten mee kan genereren (bijvoorbeeld rioolheffing). Indien een investering niet voldoet aan bovenstaande criteria dan betreft het een investering met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen). Ten aanzien van de activering van investeringen met een economisch nut werd in 2004 in het Besluit Begroting en Verantwoording BBV aangegeven dat deze geactiveerd moeten worden. De andere investeringen mochten geactiveerd worden. Door deze vrijheid om wel of niet te activeren bestaan er inmiddels grote verschillen in de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan.

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn de artikelen 59 en 64 gewijzigd, zodat investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, beide moeten worden geactiveerd (en over de verwachte toekomstige gebruiksduur dienen te worden afgeschreven). De enige uitzondering op het verplicht activeren zijn kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde, die niet mogen worden geactiveerd (artikel 59, lid 2).

Tevens is er in het nieuwe BBV (vanaf begroting 2017) ook bepaald dat de bijdragen van derden verplicht in mindering moeten worden gebracht op de bruto-investering.

In de "Financiële verordening gemeente Eersel" is als uitgangspunt vastgelegd dat op investeringen groter dan € 25.000,- wordt afgeschreven.

Kredietvoteringsen

Met het vaststellen van de programmabegroting autoriseert de raad het college tot het doen van uitgaven per programma tot de bedragen van het 'overzicht van baten en lasten' (zie onderdeel II Financiële begroting, onderdeel 1, Overzicht van baten en lasten). In de programma's zijn ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar 2025 opgenomen, welke voor meerdere jaren lasten met zich mee kunnen brengen.

Door het vaststellen van de begroting 2025-2028 worden, evenals voorgaande jaren, ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar geautoriseerd.

2.4 Reserves en voorzieningen

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2025 is uitgegaan van de rekeningcijfers 2023, vermeerderd c.q. verminderd met geraamde mutaties in het jaar 2024 op grond van door uw raad genomen besluiten. Vervolgens is rekening gehouden met de voorgestelde dekkingsmaatregelen zoals opgenomen in de voorliggende begroting 2025-2028 c.q. meerjarig investeringsprogramma 2025-2028.

Verder is rekening gehouden met wat ter zake in de voorjaarsnota 2025-2028 is verwoord.

Reserves

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt ultimo 2023 € 42.380.422,- (incl. resultaat 2023 ná resultaatbestemming en ná afoming algemene reserve bouwgrondexploitatie).

Voorheen werd het totaalbedrag van € 42.380.422,- als één totaalbedrag op de balans gepresenteerd. Omwille van de transparantie willen we het vrij besteedbare deel en het weerstandsvermogen beter inzichtelijk maken door de algemene reserve op te splitsen in drie reserves conform onderstaande tabel. Dit is puur een presentatie, waarmee we de raad inzicht krijgt in de bestedingsruimte van de algemene reserve.

	Begroting 2025	Begroting 2025	Cfm VJN 2025	Begroting 2025
	saldi 1-1-2024	saldi 1-1-2025	saldi 1-1-2029	saldi 1-1-2029
- algemene reserve vrij besteedbaar	7.997.107	11.692.761	4.702.872	11.084.161
- algemene reserve weerstandsvermogen	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.500.000
- algemene reserve dekkingsreserve (t/m besluiten juli 2024)	30.883.315	-	-	-
Algemene reserve totaal	42.380.422	15.192.761	8.202.872	14.584.161
- algemene bedrijfsreserve (bouwgrondexploitatie)	2.608.314	2.523.378		2.525.599
- begroot saldo van baten en lasten 2024				
grondbedrijf	-84.937	600.000		884.386
- bovenwijkse voorzieningen	129.788	139.788		179.788
Totaal Algemene reserves	45.033.587	18.455.927		18.173.934
Totaal bestemmingsreserves	25.923.603	47.396.422		46.173.431
Totaal reserves	70.957.190	65.852.349	-	64.347.365

In kolom cfm VJN 2025 staan geen getallen onder het kopje 'algemene reserve totaal' aangezien deze niet worden vermeld in de voorjaarsnota.

Het saldo per 1 januari 2024 van de algemene reserve vrij besteedbaar bedraagt dan € 7.997.107,- , het saldo van het weerstandsvermogen bedraagt € 3.500.000,- en het saldo van de algemene reserve (dekkingsreserve) € 30.883.315,-. Het saldo van deze dekkingsreserve is berekend op basis van de door uw raad genomen besluiten tot en met 2 juli 2024. Dit saldo van deze dekkingsreserve wordt per 1-1-2025 begroot op nihil aangezien deze uitgaven reeds door uw raad bestemd zijn en derhalve niet meer inzetbaar.

De algemene reserve weerstandsvermogen wordt jaarlijks beoordeeld. Zie hiervoor paragraaf 2 weerstandsvermogen. Gezien de risico's die we als gemeente lopen wordt rekening gehouden met een minimale buffer van € 3,5 miljoen,-.

In onderstaand overzicht is het verloop van de *vrij besteedbare algemene reserve* weergegeven. Het overzicht is opgesteld op basis van de jaarrekening 2023.

Daarnaast zijn in het overzicht verwerkt:

- de onttrekkingen en stortingen op basis van de begroting 2024 en raadsbesluiten tot en met 2 juli jl. ;
- de onttrekkingen en stortingen welke worden voorgesteld ten behoeve van de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 (inclusief eenmalige investeringen 2025-2028 zoals opgenomen in het investeringsprogramma 2025-2028).

Wat opvalt is dat het saldo per 1 januari 2025 van de algemene reserve vrij besteedbaar fors stijgt ten opzichte van het saldo per 1 januari 2024. Dit komt door het opheffen van de kapitaaldekkingsreserve rente (afgerond 3,7 miljoen), welke ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar wordt gebracht. Zie voor een inhoudelijke toelichting hierop de volgende pagina onder het kopje kapitaaldekkingsreserve. Formeel zullen wij het opheffen van deze reserve meenemen in de tweede bestuurlijke rapportage 2024. Dit is ook het grootste verschil tussen de saldi per 1 januari 2029 in deze begroting en de voorjaarsnota.

	2025	2026	2027	2028
Saldi per 1-1	11.692.761	11.558.761	11.474.161	11.259.161
Rehabilitatie Dukesvoort gedeelte Den Aard-gemeentegrens (storting in br rehab.wegen)	-84.000			
Innovatie	-50.000			
Rehabilitatie Mozik (zijstraat Domineespad) storting in br. Rehab.wegen)		-30.000		
Rehabilitatie Vogelenzang ged. Ellenbroek-Lantie storting in br. Rehab.wegen)		-54.600		
De Kreiel ged. Oostelbeersdijk- einde verharding (storting in br rehab.wegen)			-215.000	
De Kortsbroeken ged. Grootakker-gemeentegrens (storting in br rehab.wegen)				-175.000
Saldi per 31-12	11.558.761	11.474.161	11.259.161	11.084.161

Kapitaaldekkingsreserve

Al zeer ruime tijd hebben we een kapitaaldekkingsreserve voor de afschrijvingslasten van investeringen. Sinds 2021 hebben ook voor de rentelasten een kapitaaldekkingsreserve gevormd. Hiermee worden ook

de rentelasten van de investeringen gedekt uit de reserves. De storting in deze reserve geschiedt op basis van de verwachte gemiddelde rente (renteomslag) over de afschrijvingsduur. De renteontwikkeling is echter grillig en slecht te voorspellen. De renteomslag over 2024 is gelet op de rentebaten uit schatkistbankieren over nihil (negatieve rentetoerekening is niet toegestaan). Ook over 2025 is de verwachte renteomslag nihil. Dit zorgt voor correcties stortingen en maakt een transparant inzicht in de rentelasten lastig.

Ook merken we dat het meenemen van de rentelasten in de techniek van bruto-methode uitzonderlijk is. In de begroting / voorjaarsnota is nu de ruimte om de sinds 2021 meegenomen rentelasten in de techniek van bruto methode af te schaffen. Hierdoor valt het saldo van deze reserve (ultimo 2023 € 3.695.654,-) vrij. Aangezien verwachte renteomslag over 2025 nihil bedraagt heeft dit geen invloed op de exploitatie.

In de voorjaarsnota 2025-2028 zijn rentelasten opgenomen ter dekking van voor de verwachte rentelasten voor de op te nemen geldleningen. In deze berekening is reeds geanticipeerd op het niet meer meenemen van de rentecomponent in de bruto-methode, derhalve zijn deze rentelasten hiermee opgevangen. Voorgesteld wordt dit in de begroting 2025-2028 te verwerken, waarbij in de 2^e bestuursrapportage 2024 de financiële gevolgen vanaf 1-1-2024 worden verwerkt. Zo zal de vrijval van het saldo in de bestemmingsreserve kapitaaldeckingsreserve (rente) in de jaarrekening 2024 worden verwerkt.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

Bij de bouwgrondexploitatie is sprake van een afzonderlijke algemene reserve, welke ultimo 2024 wordt geraamd op € 2.523.379,-. In dit saldo is het resultaat op bouwgrondexploitatie 2023 toegevoegd (€ 1.115.064,-) waarna afroming (€ 1.200.000,-) tot het benodigde weerstandvermogen heeft plaatsgevonden. Voor het meerjarig verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie wordt op deze plaats verwezen naar paragraaf 7: Grondbeleid.

2.5 *Geprognosticeerde balans*

In het gewijzigde BBV wordt vanaf begrotingsjaar 2017 een meerjarig geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. In de balans is rekening gehouden met de geplande investeringen uit het meerjarig investeringsprogramma 2025-2028.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2025-2028

ACTIVA

BALANS	per 31 december 2023	per 31 december 2024	per 31 december 2025	per 31 december 2026	per 31 december 2027	per 31 december 2028
Vaste activa	63.018.082	106.984.928	118.514.223	129.997.541	137.207.855	159.210.161
Vlottende activa						
* Voorraad bouwgronden	-2.828.344	-1.206.498	216.650	216.650	216.650	216.650
Totaal activa	60.189.738	105.778.430	118.730.873	130.214.191	137.424.505	159.426.811
Vlottende activa/financieringstekort	38.510.992	-15.635.750	-31.807.907	-45.299.009	-53.903.660	-75.967.098
Totaal generaal	98.700.730	90.142.681	86.922.966	84.915.182	83.520.845	83.459.713

PASSIVA

BALANS	per 31 december 2023	per 31 december 2024	per 31 december 2025	per 31 december 2026	per 31 december 2027	per 31 december 2028
Eigen vermogen						
1. Reserves:						
* Algemene reserves	45.033.587	18.455.926	18.021.926	17.647.326	17.554.546	18.173.932
* Bestemmingsreserves	25.923.602	47.396.422	46.764.677	46.464.095	46.301.013	46.173.431
Totaal eigen vermogen	70.957.189	65.852.348	64.786.603	64.111.421	63.855.559	64.347.363
Vreemd vermogen						
2. Voorzieningen	21.123.731	18.810.333	17.463.030	16.937.095	16.605.286	16.392.350
3. Langlopende schulden:						
* Onderhandse leningen + waarborgsommen	6.619.810	5.480.000	4.673.333	3.866.666	3.060.000	2.720.000
Totaal generaal	98.700.730	90.142.681	86.922.966	84.915.182	83.520.845	83.459.713

3. Meerjaren investeringsprogramma 2025-2028

Het meerjareninvesteringsprogramma 2025-2028 is enerzijds gebaseerd op het concept, zoals dat bij de behandeling van de voorjaarsnota 2025-2028 op 27 juni 2024 is besproken in de gemeenteraad, en anderzijds heeft ook het coalitieakkoord 2022-2026 als uitgangspunt gediend (zie ook de toelichting in paragraaf 2.3 van het hoofdstuk de 'Financiële begroting').

Meerjarig Investeringsprogramma 2025 t/m 2028															
Programma	Vervanging (V)/ Nieuw (N)	Omschrijving	Uitgaven per jaar				Totale uitgaven	Totale inkomsten	Waarvan dekking AR	Activeren	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatielasten)			
			2025	2026	2027	2028						2025	2026	2027	2028
1	V	Jeugdhuis de Spil	180.000	0	0	0	180.000	0	0	180.000	40	5.310	10.544	10.391	10.238
1	N	Openbaar toegankelijk mindervalidentoilet centrum Eersel (incl. bijbehorende exploitatielasten)	251.000	0	0	0	251.000	0	0	251.000	15	22.634	34.983	34.414	33.845
1	V	Renovatie JAM Kerkstraat 27	25.000	0	0	0	25.000		0	25.000	15	1.258	2.489	2.432	2.375
2	N	Kindcentrum Eersel Eerste inrichting	0	51.000	0	0	51.000			51.000	15				
2	N	Nieuw schoolgebouw kern Eersel, eerste inrichting	0	0	316.000	0	316.000			316.000	15				
2	N	Nieuw schoolgebouw kern Eersel	0	616.000	6.515.000	0	7.131.000			7.131.000	40				
2	N	St. Jan Baptist, Duizel, nieuwbouw	0	170.000	0	0	170.000			170.000	40				
2	N	St. Lucij, Steensel, nieuwbouw	143.000	0	0	0	143.000			143.000	40				
2	N	Meester Gijbels, Knegsel, eerste inrichting	51.000	0	0	0	51.000			51.000	15				
2	N	Meester Gijbels, Knegsel, nieuwbouw/uitbreiding	692.000	0	0	0	692.000			692.000	40				
2	N	De Groote Aard, Eersel, nieuwbouw	0	0	300.000	0	300.000			300.000	40				
2	N	Rythoviuscollege, Eersel, project specifieke kosten	426.000	0	0	425.000	851.000			851.000	1				
2	N	Rythoviuscollege, Eersel, nieuwbouw	3.212.000	0	0	24.181.000	27.393.000			27.393.000	40				
2	N	Onderwijs, onvoorzien	45.000	45.000	45.000	45.000	180.000			180.000	15				
3	N	Anticiperende verwervingen	2.000.000	0	0	0	2.000.000		0	2.000.000	0	0	0	0	0
3	N	Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000	0	0	0	50.000		0	50.000	0	0	0	0	0
4	V	Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre (riool)	1.413.000	0	0	0	1.413.000		0	1.413.000	60	0	0	0	0
4	N/V	Duurzaam Duizel fase 1, Riool		2.041.000	0	0	2.041.000		0	2.041.000	60	0	0	0	0
4	N/V	Duurzaam Duizel fase 2, Riool	0	0	1.400.000	0	1.400.000		0	1.400.000	60	0	0	0	0
4	N	Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen	299.000	579.000	93.000	23.000	994.000	950.000	0	44.000	div.	0	0	0	0
4	V	Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, riool		637.000	0	0	637.000		0	637.000	60	0	0	0	0

Programma	Vervanging (V/ Nieuw (N))	Omschrijving	Uitgaven per jaar				Totale uitgaven	Totale inkomsten	Waarvan dekking AR	Activeren	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatielasten)			
			2025	2026	2027	2028						2025	2026	2027	2028
4	V	Opstellen vGRP	0	35.000	0	0	35.000		0	35.000	5	0	0	0	0
4	V	Rehabilitatie kuilenhurk-De Hoefseweg, riool	297.000	0	0	0	297.000		0	297.000	60	0	0	0	0
4	V	Renovatie drukriolering	568.000	0	0	0	568.000		0	568.000	15	0	0	0	0
4	V	Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	392.000	70.000	163.000	60.000	685.000		0	685.000	15	0	0	0	0
4	V	Verzwaren riolering Haagdoorn	100.000	847.000	0	0	947.000		0	947.000	60	0	0	0	0
6	V	Aanpassen parkeerplaatsen en groen Duizelseweg	152.000		0	0	152.000		0	152.000	25	5.624	11.145	10.938	10.731
6	V	Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre (wegen)	376.000	0	0	0	376.000		0	376.000	60	0	0	0	0
6	N	Asfalteren fietspad Hoogcasteren	0	163.000	0	0	163.000		0	163.000	25	0	6.031	11.951	11.729
6	N	Asfalteren fietspaden Postelseweg	765.000	0	0	0	765.000		0	765.000	25	28.305	56.090	55.049	54.009
6	V	De Korstbroeken ged. Grootakker-gemeentegrens	0	0	0	525.000	525.000		175.000	525.000	60	0	0	0	0
6	V	De Kreiel ged Oostelbeersedijk-einde verharding	0	0	650.000	0	650.000		215.000	650.000	60	0	0	0	0
6	N/V	Duurzaam Duizel fase 1, wegen	0	1.250.000	0	0	1.250.000		0	1.250.000	60	0	0	0	0
6	N/V	Duurzaam Duizel fase 2, wegen	0	0	900.000	0	900.000		0	900.000	60	0	0	0	0
6	N	Fietsviaduct Haagdoorn-Meerheide	0	7.500.000	0	0	7.500.000	7.312.500	0	187.500	25	0	6.938	13.748	13.493
6	N	Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel	0	1.200.000	0	0	1.200.000	200.000	0	1.000.000	25		37.000	73.320	71.960
6	V	Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, wegen	0	425.000	0	0	425.000		0	425.000	60	0	0	0	0
6	V	Kuilenhurk ged Flinkert-Jan Smuldersstraat	200.000	0	0	0	200.000		0	200.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Biemerer binnen de kom	900.000	0	0	0	900.000	400.000	0	500.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Dukesvoort gedeelte Den Aard-gemeentegrens	252.000	0		0	252.000		84.000	252.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Hazenstraat (buiten bebouwde kom)		600.000	0	0	600.000		0	600.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg, wegen	888.000	0	0	0	888.000		0	888.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Mozik (zijstraat Domineespad)		81.000	0	0	81.000		30.000	81.000	60	0	0	0	0
6	V	Rehabilitatie Vogelenzang ged. Ellenbroek-Lantie	0	164.000		0	164.000		54.600	164.000	60	0	0	0	0
6	V	Vervanging materieel buitendienst (gladheidsbestr.)	0	0	42.000	0	42.000	0	0	42.000	7	0	0	3.714	7.326
7	V	Renovatie buitensportaccommodaties	0	396.000	0	0	396.000	0	0	396.000	40		11.682	23.196	22.859
7	V	Renovatie kunstgras hockeyvelden	0	330.000	0	0	330.000	0	0	330.000	12		19.360	38.253	37.318
8	N	Innovatie	50.000	0	0	0	50.000	50.000	50.000	0	1	0	0	0	0
11	V	Vervanging materieel buitendienst (overig)	264.000	0	165.000	32.000	461.000	0	0	461.000	8	20.988	41.415	53.411	67.600
11	N	Onderzoek herbestemming gemeentehuis, muzenval, Jam	300.000	0	0	0	300.000	0	0	300.000	1	300.000	0	0	0
		Totaal	14.291.000	17.200.000	10.589.000	25.291.000	67.371.000	8.912.500	608.600	58.458.500		384.119	237.677	330.817	343.483

Financiële toelichting investeringsprogramma 2025-2028

Algemeen

Onderstaande toelichting op het investeringsprogramma betreft een cijfermatige onderbouwing, waarbij met name de dekkingsmiddelen worden aangegeven (de beschikkingen over de algemene reserve en de netto kapitaal- en exploitatielasten worden in afzonderlijke kolommen weergegeven). Indien er sprake is van een te activeren nieuwe- en vervangingsinvestering met daaruit voortvloeiende kapitaallasten, is rekening gehouden met eventueel vrijvallende kapitaallasten zodat in die gevallen enkel de *extra* kapitaallasten zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma. De totaal geraamde kapitaallasten/exploitatielasten voor de jaren 2025 tot en met 2028 zijn in de exploitatie als stelpost opgenomen (programma 10).

Voor een inhoudelijke toelichting voor de investeringen 2025 wordt verwezen naar het desbetreffende programma en de formats in de voorjaarsnota 2025-2028.

Programma 1: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

- *Jeugdhuis de Spil. Totaal € 180.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie.

- *Openbaar toegankelijk mindervalidentoilet centrum Eersel. Totaal € 251.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie.

Programma 2: Onderwijs

- *St. Lucij, Steensel, nieuwbouw. Totaal € 143.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Meester Gijbels, Knegsel, eerste inrichting. Totaal € 51.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Meester Gijbels, Knegsel, nieuwbouw/uitbreiding. Totaal € 692.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Rythoviuscollege, Eersel, project specifieke kosten. Totaal € 426.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Rythoviuscollege, Eersel, nieuwbouw. Totaal € 3.212.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Onderwijs, onvoorzien. Totaal € 45.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

Programma 3: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- *Anticiperende verwervingen (conform nota grondbeleid) en voorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties. Totaal € 2.050.000,-*

De verwervingen en kosten worden als materieel vaste activa in de balans verwerkt tot het moment dat de grond in exploitatie wordt genomen. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig.

Programma 4: Milieu

- *Aanvullend krediet Willibrordusstraat Wintelre (riool). Totaal € 1.413.000,-*
- *Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen. Totaal € 299.000,-*
- *Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg, riool. Totaal € 297.000,-*
- *Renovatie drukriolering. Totaal € 568.000,-*
- *Vervangen hoofdgemalen. Totaal € 392.000,-*
- *Verzwaren riolering Haagdoorn. Totaal € 100.000,-*

Deze investeringen zijn grotendeels gedekt door van de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2023-2027 wat in 2022 financieel is geactualiseerd. In 2026 wordt het GRP opnieuw geactualiseerd.

Programma 6: Verkeer en vervoer

- *Aanpassen parkeerplaatsen en groen Duizelseweg. Totaal € 152.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie

- *Aanvullen krediet Willibrordusstraat Wintelre (wegen). Totaal € 376.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen.

- *Asfalteren fietspaden Postelseweg. Totaal € 765.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie

- *Rehabilitatie Biemereren binnen de kom. Totaal € 900.000,-*

De kapitaallasten worden voor € 500.000,- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen. Het restant € 400.000,- wordt gedekt uit onderhoudsvoorziening wegen.

- *Rehabilitatie Dukesvoort gedeelte Den Aard-gemeentegrens.. Totaal € 252.000,-*

De kapitaallasten worden voor € 84.000,- gedekt vanuit de algemene reserve. Het restant wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen.

- *Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg, wegen.. Totaal € 888.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen.

Programma 8: Economische structuur

- *Innovatie. Totaal € 50.000,-*

Deze investering wordt gedekt vanuit de algemene reserve.

Programma 11: Overhead

- *Vervanging materieel buitendienst. Totaal € 264.000,-*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie.

- *Onderzoek herbestemming gemeentehuis, Muzenval en Jam*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie

4. Meerjarenbegroting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de meerjarenramingen uitgegaan van een periode van vier jaren. Dus kunnen de meerjarenramingen worden beschouwd als een financiële vertaling van het aanvaard beleid gedurende de komende vier jaren. Zo wordt met name inzicht verkregen of er voldoende middelen zijn om een meerjarig investeringsprogramma tot uitvoering te brengen.

4.1 Algemene uitgangspunten

Evenals bij de systematiek van de berekening van de algemene uitkering is bij de begroting voor de jaren 2026-2028 geen rekening gehouden met algemene loon- en prijsstijgingen. De meerjarenramingen zijn dus berekend op het systeem van constante lonen en prijzen.

Bij de berekening van de kapitaallasten voortvloeiende uit het investeringsschema is uitgegaan van 3,4% rente en is bij de stelpost onderuitputting – conform de financiële verordening – voor het eerste jaar rekening gehouden met een half jaar rentelasten. Verder is uitgegaan van aanvaard beleid inclusief alle begrotingswijzigingen tot en met de raad van 2 juli 2024 en de jaarrekeningcijfers 2023.

4.2 Verloop meerjarenramingen 2025-2028

De begroting 2025-2028 heeft voor de afzonderlijke jaren de volgende saldi:

(bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
Inkomsten	63.662.933	56.579.411	54.889.187	56.691.461
Uitgaven	63.408.220	58.634.388	57.764.305	60.237.251
Begrotingssaldo	254.713	-2.054.977	-2.875.118	-3.545.790

In onderstaand overzicht worden de wijzigingen ten opzichte van de vorige jaarschijf weergegeven.

N.B.: + = positief effect ten opzichte van vorig jaar; - = negatief effect ten opzichte van vorig jaar.

Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar (bedragen in €)	Verschil 2026 t.o.v. 2025	Verschil 2027 t.o.v. 2026	Verschil 2028 t.o.v. 2027
Beginsaldo (=eindsaldo vorig begrotingsjaar)	254.713	-2.054.977	-2.875.118
Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar			
0. Inkomen	0	0	0
0. Inwoners met een migratieachtergrond	370.000	0	0
0. Werk	0	0	0
1. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	200.000	0	0
1. Sociaal cultureel werk	0	0	0
1. Volksgezondheid	0	0	0
1. Voorzien. jeugd en jongeren	0	0	0
1. Vrijwilligers	0	0	0
2. Wettelijke onderwijstaken	1.991	-3.899	8.032
2. Lokaal ondewijs	0	0	0
2. Volwasseneducatie	0	0	0
3. Bouwen en wonen	-72.244	22.531	-300.000
3. Woonomgeving en leefmilieu	20.180	0	-90.000
3. Planologie	-267.642	-74.671	754.863
4. Milieuzorg	0	0	0
4. Voorkomen vervuiling	-1	0	0
5. Brandveiligheid, hulpverl. en rampenbestr.	0	0	0
5. Sociale veiligheid	0	0	0
6. Bereikbaarheid	-86.500	-86.500	-70.893
6. Verkeersveiligheid	25.760	56.250	15.950

Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar (bedragen in €)	Verschil 2026 t.o.v. 2025	Verschil 2027 t.o.v. 2026	Verschil 2028 t.o.v. 2027
7. Sport en recreatie	-8.431	-90.491	-2.599
7. Kunst en cultuur	1.000	0	0
8. Bevord. Econ. Bedrijvigheid	0	0	0
8. Privaatrecht, eigendommen	0	0	0
8. Toerisme en recreatie	0	0	0
9. Bestuursorganen	-87.000	34.900	-4.000
9. Maatschappelijke registratie	19.188	17.922	-27.116
10. Algemene dekkingsmiddelen	-1.698.279	-93.486	-651.191
11. Overheadkosten	-727.712	-602.697	-303.718
Totaal	-2.501.234	-733.852	-988.624

Voor zover de meerjarenramingen 2026 tot en met 2028 aanzienlijk afwijken, wordt dit hieronder per productgroep nader toegelicht.

Inwoners met een migratieachtergrond

Het leefgeld voor Oekraïense vluchtelingen is in 2025 incidenteel geraamd.

Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Het verschil in 2026 ontstaat doordat er een stelpost is opgenomen voor de eigen bijdragen Wmo wegens een (aanstaande) wetswijziging).

Bouwen en wonen

Het verschil in 2025 wordt met name veroorzaakt door de incidentele begroting voor tijdelijke huisvesting voor vluchtelingen in 2025. In 2026 loopt de pilot voor wildcrossen af.

Woonomgeving en leefmilieu

Vanaf 2026 dalen de onderhoudsbudgetten i.v.m. de te maken inhaalslag.

Planologie

Het verschil in 2025 ontstaat door het resultaat op de grondexploitaties in 2024. Vanaf 2026 is er € 200.000 geraamd voor het opstellen van het Omgevingsplan.

Bereikbaarheid

De verschillen ontstaan door een hogere storting in zowel de voorziening voor onderhoud wegen als voor de reserve rehabilitatie wegen.

Verkeersveiligheid

Verschillen ontstaan doordat er structureel de bedragen voor gladheidsbestrijding zijn gecorrigeerd.

Bestuursorganen

Het verschil in 2025 ontstaat doordat er in 2025 geen verkiezingen zijn.

Maatschappelijke registratie

De verschillen ontstaan doordat de legesinkomsten door de jaren heen fluctueren.

Algemene dekkingsmiddelen

De mutaties in deze productgroep kennen verschillende oorzaken:

- Indexering OZB in 2025
- Mutaties in het gemeentefonds
- Oplopende stelpost ten behoeve van de kapitaallasten van de investeringen vanuit het MIP.
- In 2025 is er geen resultaat van de grondexploitaties.

Overheadkosten

De mutaties in deze productgroep kennen verschillende oorzaken:

- Wegvallen van rentebaten schatkistbankieren
- Stijgende rentelasten onder andere van nieuwe geldleningen

BIJLAGEN

Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen (inclusief toelichtingen)

	2025				2026			2027			2028		
Naam reserve/voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves													
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	11.692.760	0	134.000	11.558.760	0	84.600	11.474.160	0	215.000	11.259.160	0	175.000	11.084.160
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	3.500.000	0	0	3.500.000	0	0	3.500.000	0	0	3.500.000	0	0	3.500.000
Algemene reserve (dekkingsreserve)	0	134.000	134.000	0	84.600	84.600	0	215.000	215.000	0	175.000	175.000	0
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	600.000	290.000	600.000	290.000	0	290.000	0	112.219	0	112.219	884.386	112.219	884.386
Algemene reserve grondexploitatie	2.523.379	600.000	600.000	2.523.379	290.000	300.000	2.513.379	0	0	2.513.379	112.219	100.000	2.525.599
Reserve bovenwijkse voorzieningen	139.788	10.000	0	149.788	10.000	0	159.788	10.000	0	169.788	10.000	0	179.788
Subtotaal A1.	18.455.926	1.034.000	1.468.000	18.021.926	384.600	759.200	17.647.326	337.219	430.000	17.554.546	1.181.606	562.219	18.173.932
A2. Bestemmingsreserves													
<i>Algemeen:</i>													
BR Kunst	31.806	0	15.000	16.806	0	0	16.806	0	0	16.806	0	0	16.806
BR Rood met groenfond	487.995	0	0	487.995	0	0	487.995	0	0	487.995	0	0	487.995
BR Compensatie landbouwgronden	1.125.079	0	0	1.125.079	0	0	1.125.079	0	0	1.125.079	0	0	1.125.079
BR Egalisatie bebossing	190.053	7.941	0	197.994	7.941	0	205.935	7.941	0	213.876	7.941	0	221.817
BR Sociaal domein	1.956.329	0	0	1.956.329	0	0	1.956.329	0	0	1.956.329	0	0	1.956.329
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	540.957	0	0	540.957	0	0	540.957	0	0	540.957	0	0	540.957
BR SDE subsidie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR Gelden t.b.v. toeristische sector	5.810	0	0	5.810	0	0	5.810	0	0	5.810	0	0	5.810
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	335.303	0	0	335.303	0	0	335.303	0	0	335.303	0	0	335.303
BR Duurzaamheidsfonds	168.000	0	0	168.000	0	0	168.000	0	0	168.000	0	0	168.000
BR Opvang vluchtelingen	543.000	0	0	543.000	0	0	543.000	0	0	543.000	0	0	543.000
BR Wachtgelden wethouders	333.000	0	0	333.000	0	0	333.000	0	0	333.000	0	0	333.000
					0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten):</i>					0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR Rehabilitatie wegen	3.962.530	411.000	220.163	4.153.367	458.500	220.163	4.391.704	506.000	220.163	4.677.541	553.500	220.163	5.010.878
BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	6.641.189	1.633.000	847.129	7.427.060	1.633.000	578.466	8.481.594	1.633.000	488.466	9.626.128	1.633.000	500.466	10.758.662
Kapitaaldekkingreserve Afschrijving	31.075.369	0	1.601.394	29.473.975	0	1.601.394	27.872.581	0	1.601.394	26.271.187	0	1.601.394	24.669.793
Kapitaaldekkingreserve Rente	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal A2.	47.396.422	2.051.941	2.683.686	46.764.677	2.099.441	2.400.023	46.464.095	2.146.941	2.310.023	46.301.013	2.194.441	2.322.023	46.173.431
Totaal reserves (A1 + A2):	65.852.349	3.085.941	4.151.686	64.786.604	2.484.041	3.159.223	64.111.422	2.484.160	2.740.023	63.855.559	3.376.047	2.884.242	64.347.363

Naam reserve/voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	stortingen	beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
	5												
B1. Voorzieningen													
Voorziening dubieuze debiteuren	23.597	0	0	23.597	0	0	23.597	0	0	23.597	0	0	23.597
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	2.521.414	0	79.808	2.441.606	0	79.808	2.361.798	0	79.808	2.281.990	0	79.808	2.202.182
Voorziening verlof sparen	13.265	0	0	13.265	0	0	13.265	0	0	13.265	0	0	0
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	162.724	0	0	162.724	0	0	162.724	0	0	162.724	0	0	162.724
Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	1.233.017	0	0	1.233.017	0	0	1.233.017	0	1.231.417	1.600	0	0	1.600
Subtotaal B1.	3.954.018	0	79.808	3.874.210	0	79.808	3.794.402	0	1.311.225	2.483.177	0	79.808	2.390.104
B2. Onderhoudsvoorzieningen													
Gemeenschapshuizen, sportaccommodaties en gebouwen	1.021.108	712.477	917.922	815.664	712.477	859.833	668.309	712.477	634.866	745.920	712.477	565.743	892.655
Inventaris sportgebouwen	17.379	25.474	40.015	2.838	25.474	24.882	3.430	25.474	20.745	8.159	25.474	3.210	30.423
Overige basisvoorzieningen buitensport	-300	26.626	24.146	2.180	26.626	15.571	13.235	26.626	21.738	18.123	26.626	47.068	-2.319
Renovatie tennisbanen	262.366	33.300	291.329	4.337	33.300	0	37.637	33.300	51.411	19.526	33.300	0	52.826
Renovatie kunstgrasvelden	44.000	17.300	0	61.300	17.300	0	78.600	17.300	0	95.900	17.300	0	113.200
Onderhoudsvoorziening wegen	1.805.545	1.072.290	1.260.000	1.617.835	1.093.290	1.260.000	1.451.125	1.114.290	1.260.000	1.305.415	1.135.290	1.260.000	1.180.705
Openbare verlichting	617.150	132.600	500.000	249.750	132.600	132.600	249.750	132.600	132.600	249.750	132.600	132.600	249.750
Onderhoudsvoorziening riolering	12.328.303	0	236.771	12.091.532	0	194.309	11.897.223	0	194.309	11.702.914	0	194.309	11.508.605
Subtotaal B2.	16.095.550	2.020.067	3.270.183	14.845.435	2.041.067	2.487.195	14.399.307	2.062.067	2.315.669	14.145.706	2.083.067	2.202.930	14.025.844
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	20.049.568	2.020.067	3.349.991	18.719.644	2.041.067	2.567.003	18.193.709	2.062.067	3.626.894	16.628.883	2.083.067	2.282.738	16.415.947
TOTAAL GENERAAL	85.901.916	5.106.008	7.501.677	83.506.248	4.525.108	5.726.226	82.305.131	4.546.228	6.366.917	80.484.442	5.459.114	5.166.980	80.763.311

<i>Naam reserve</i>	<i>Doel</i>	<i>Functie</i>	<i>Minimum/ Maximum</i>
Algemene reserve (vrij beteedbaar)	Deze reserve dient als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, zoals bijvoorbeeld een tekort op de jaarrekening. Dit deel van de algemene reserve heeft nog geen bestedingsdoel en is daarom vrij besteedbaar.	Bufferfunctie	
Algemene reserve (weerstandvermogen)	Deze reserve is bedoeld om niet structurele financiële risico's op te vangen. In de paragraaf weerstandsvermogen worden deze risico's in kaart gebracht en toegelicht.	Bufferfunctie	Minimum 3.500.000
Algemene reserve (dekkingsreserve)	Dit deel van de algemene reserve is reeds ingezet ter dekking van (toekomstige) uitgaven voor kredieten.	Financieringsfunctie	
Algemene reserve grondexploitatie	Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeien uit de bouw grondexploitatie.	Bufferfunctie	Minimum 2.500.000
Bovenwijkse voorzieningen	Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouw grondexploitatieplan.	Bestedingsfunctie	
Kunst	Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde werkplannen mbt beeldende kunst. Voeding gebeurt door middel van een jaarlijkse vaste storting ten laste van de exploitatie.	Bestedingsfunctie	
Rood met Groenfonds	Deze reserve dient ter verwerving van gronden en het ontwikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kwaliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsontwikkelingsplan en de nota "Rood met groen".	Bestedingsfunctie	
Compensatie landbouwgronden	Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouwgrond te waarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit worden betaald.	Bestedingsfunctie	
Egalisatie bebossing	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, waardoor fluctuaties in de exploitatie worden geneutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 150.000,-. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verwerven.	Egalisatiefunctie	Maximum 200.000
Sociaal domein	Reserve dient als egalisatie om de forse schommelingen in de rijksuitkering als ook de uitgaven in de jaarrekening op te vangen. Aangezien hier sprake is van een open-eind-regeling waarbij de uitgaven fors kunnen oplopen, kunnen de kosten worden geëgaliseerd.	Bufferfunctie	
Kwaliteitsverbetering buitengebied	Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimte gelden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. De uitgaven uit de bestemmingsreserve worden te verdelen over gebiedsontwikkeling Kleine Beerze, landschapsontwikkelingsplan (nu Groen Loont), uitvoering plattelandsontwikkeling en de sloopstimuleringsregeling, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Structuurvisie, nog niet in werking laten treden.	Bestedingsfunctie	
SDE Subsidie	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken waardoor de SDE subsidie over 25 jaar wordt verdeeld.	Egalisatiefunctie	
Gelden t.b.v. toeristische sector	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.	Bestedingsfunctie	
Vereveningsfonds sociale woningbouw	Op 26 november 2019 heeft uw raad besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen voor doelstelling 40% sociale woningbouw. Het college heeft het mandaat om achteraf verantwoording af te leggen over de inzet van de in deze bestemmingsreserve gestorte bijdragen conform de door uw raad vastgestelde nota impuls sociale woningbouw.	Bestedingsfunctie	
Duurzaamheidsfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om conform het raadsvoorstel grootschalige zonne- en windenergie (raadsbehandeling 25-8-2020) voor de jaren 2021 t/m 2024 jaarlijks €250.000,- te storten in deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.	Bestedingsfunctie	
Opvang vluchtelingen	Algemeen dekkingsmiddel voor de opvang van vluchtelingen, statushouders en andere urgente doelgroepen.	Bestedingsfunctie	
Wachtgelden wethouders	Deze reserve voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten wegens (toekomstige) verplichtingen terzake van (gewezen) wethouders te dekken.	Bestedingsfunctie	
<i>Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)</i>			
Rehabilitatie wegen	Deze reserve heeft ten doel het dekken van de kapitaallasten van het vervangen van wegen. Het vervangen van wegen is niet opgenomen in het onderhoudsplan ten behoeve van de voorziening onderhoud wegen.	Financieringsfunctie	
Decentrale onderwijshuisvesting	Deze reserve is ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te verrekenen. Iedere vier jaar wordt het IHP geactualiseerd en wordt het budget opnieuw vastgesteld en vindt eventuele afroning/aanvulling van het saldo plaats.	Egalisatiefunctie	
Kapitaaldekkingsreserve Afschrijving (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de investering bij aanvang waaruit vervolgens de jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt. Door dekking van de investering uit reserves wordt de exploitatie niet belast met jaarlijkse afschrijvingslasten. In spraakgebruik wordt dit ook wel de toepassing van de bruto-methode genoemd.	Financieringsfunctie	
Kapitaaldekkingsreserve Rente (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de cumulatieve rentelasten op eindwaarde van de investering die gedekt wordt uit reserves. Voor deze rentelast (storting) wordt het rentepercentage gehanteerd dat jaarlijks bij het meerjaren investeringsprogramma wordt gehanteerd en bij de uitgangspunten wordt toegelicht. Jaarlijks wordt bezien in hoeverre het saldo van deze reserve toereikend is.	Financieringsfunctie	

Naam voorziening	Doel	Functie
Voorziening dubieuze debiteuren	Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.	Bestedingsfunctie
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders	Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenw aarde-overdrachten van ex-bestuurders.	Bestedingsfunctie
Voorziening verlofsparen	per 1-1-2023 hebben medewerkers recht op verlofsparen, zoals afgesproken in de cao Gemeenten. Dat betekent dat medewerkers hun verlof mogen sparen voor bijvoorbeeld pensioenvervoering. Het is een wettelijke verplichting om voor verlofsparen een voorziening in te stellen.	Bestedingsfunctie
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	Deze bestemmingsreserve afvalverwijdering is ingesteld om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing te op te kunnen vangen. Conform het BBV moeten dit een voorziening zijn. Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie.	Egalisatiefunctie
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie	Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verwachten negatieve saldi bij afwikkeling van bestaande bouw grondexploitatieplannen.	Bestedingsfunctie
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeenschapshuizen, sportgebouwen en overige gebouwen)	Door middel van een meerjarig onderhoudsplan worden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouwen begroot. Dit plan wordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en worden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening inventaris sportgebouwen	Voor de inventaris in de gemeentelijke sportgebouwen wordt op basis van een onderhoudsplan jaarlijks een bedrag gestort, waarna de werkelijke uitgaven hieruit kunnen worden onttrokken. Het gymmaterieel wordt hier onderdeel van uit maakt, wordt periodiek door een externe gekeurd en indien noodzakelijk vervangen.	Egalisatiefunctie
Voorziening Overige basisvoorzieningen buitensport	Voorziening voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitensportruimte op sportparkeren.	Egalisatiefunctie
Voorziening renovatie tennisbanen	De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.	Egalisatiefunctie
Renovatie kunstgrasvelden	De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie kunstgrasvelden.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen	De basis voor de voorziening onderhoud wegen wordt gevormd door het onderhoudsplan wegen. Hierin zijn de te verwachten onderhoudswerkzaamheden aan het wegennet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan wordt elke 5 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen worden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie: het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van wegen. In 2024 is in deze voorziening ook de voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud openbare verlichting	Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie werd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud riolering	De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2021 (verlengt t/m 2022) en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuwe wet- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke waternetwerken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan	Egalisatiefunctie

Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	1.334.678	-1.334.678
0.2	Burgerzaken	362.861	695.390	-332.529
0.4	Overhead	570.318	7.795.590	-7.225.272
0.5	Treasury	732.425	215.424	517.001
0.61	OZB woningen	2.941.768	112.000	2.829.768
0.62	OZB niet-woningen	1.810.022	0	1.810.022
0.64	Belastingen overig	117.642	313.715	-196.073
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	37.943.869	0	37.943.869
0.8	Overige baten en lasten	0	582.567	-582.567
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	26.000	-26.000
0.10	Mutaties reserves	2.258.023	2.061.941	196.082
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	544.713	-544.713
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	78.630	1.465.055	-1.386.425
1.2	Openbare orde en Veiligheid	15.000	459.375	-444.375
2.1	Verkeer en vervoer	297.022	4.853.074	-4.556.052
2.2	Parkeren	6.360	6.360	0
2.5	Openbaar vervoer	0	1.360	-1.360
3.1	Economische ontwikkeling	0	150.277	-150.277
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	431.414	230.355	201.059
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	2.895	-2.895
3.4	Economische promotie	895.524	421.795	473.729
4.1	Openbaar basisonderwijs	120.942	251.390	-130.448
4.2	Onderwijshuisvesting	0	570.038	-570.038
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	115.191	883.696	-768.505
5.2	Sportaccommodaties	205.125	1.527.100	-1.321.975
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	32.650	365.333	-332.683
5.4	Musea	0	274.471	-274.471
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6	Media	0	359.699	-359.699
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	136.960	2.466.826	-2.329.866
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	81.863	3.974.978	-3.893.115
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	79.852	-79.852
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	327.424	-327.424
6.3	Inkomensregelingen	2.495.600	4.993.628	-2.498.028
6.4	WSW en beschut werk	0	4.573.742	-4.573.742
6.5	Arbeidsparticipatie	0	214.000	-214.000
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	567.271	-567.271
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	135.000	1.783.460	-1.648.460
6.712	Begeleiding (WMO)	0	1.240.000	-1.240.000
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	400.000	-400.000
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	1.440.000	-1.440.000
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	40.000	-40.000
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	740.000	-740.000
6.791	PGB WMO	0	285.000	-285.000
6.792	PGB Jeugd	0	100.000	-100.000
6.821	Jeugdbescherming	0	130.000	-130.000
6.822	Jeugdreclassering	0	15.000	-15.000
7.1	Volksgesondheid	187.034	1.728.908	-1.541.874
7.2	Riolering	2.451.414	1.916.351	535.063
7.3	Afval	2.028.028	1.650.997	377.031
7.4	Milieubeheer	489.406	1.519.081	-1.029.675
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	2.000	-2.000
8.1	Ruimte en leefomgeving	237.500	1.325.504	-1.088.004
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.937.087	1.647.087	290.000
8.3	Wonen en bouwen	4.548.255	4.997.533	-449.278
Totaal		63.662.933	63.662.933	0

Bijlage C EMU-saldo

Met de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) zijn grenzen gesteld aan de uitkomsten van het begrotingsbeleid waarbinnen keuzes over de uitgaven en ontvangsten van de overheid worden gemaakt. Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven en geeft aan of er sprake is van een overschot of een tekort.

Het begrotingssaldo van de gemeente heeft betrekking op de baten en lasten van de exploitatiebegroting, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond).

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven vanuit de BBV en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een bijlage in de begroting. Via de geprognosticeerde balans krijg je meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Aandachtspunt hierbij is wel dat een aantal componenten uit deze berekening moeilijk te voorspellen zijn.

	EMU-saldo (bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.683.298	348.631	-2.345.561	-2.915.982	-2.779.187
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	45.588.692	-5.363.588	2.961.517	14.937.505	13.147.915
3	Mutatie voorzieningen	-2.313.398	-1.347.303	-525.935	-331.809	-212.936
4	Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	1.621.846	1.423.148	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo (1-2+3-4-5)	-51.207.235	2.941.768	-5.833.013	-18.185.296	-16.140.038